

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2022

Kunnanhallitus 11.4.2023 § 71

Kunnanvaltuusto 29.5.2023 §

SISÄLLYSLUETTELO

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	3
Kunnan hallinto	4
Taloudellinen kehitys	5
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	12
Investoinnit	15
Tase	17
Kuntakonsernin toiminta ja talous	22
Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	22
Konsernin toiminnan ohjaus.....	23
Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja keskeiset johtopäätökset	28
Tilikauden tuloksen käsittely	29
Käyttötalouden toteutuminen	30
2001 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO	31
3002 KONSERNIPALVELUT	40
4001 PERUSPALVELULAUTAKUNTA	44
5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA	73
7002 TEKNINEN LAUTAKUNTA	99
Investointien toteutuminen.....	117
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 2022.....	120
Tilinpäätöslaskelmat	124
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	132
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.....	135
Tasetta koskevat liitetiedot.....	137
Käyttöomaisuuden muutokset.....	138
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	142
Konsernin liitetiedot.....	144
Kunnan vesihuoltolaitos	147
Vesihuoltolaitoksen tase	148
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	152
Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2022	152
Intressitahotapahtumat	153
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 2022.....	154
Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	155

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Uuraisten kunnan strategia 2030 on tarkoitettu toteutettavaksi. Visiomme on olla KESTÄVÄLLÄ KASVU-URALLA. Arvojamme ovat inhimillinen, hyväntuulinen ja uudistuva. Kuntaorganisaation toimintaa kehitämme sujuvaksi. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävä Uuraista. Ja viestimme tarinoita #sujuvalta ja #viihtyisältä Uuraisilta.

Paljon saimme strategian mukaisesti hyvää aikaiseksi. Muun muassa Vanhus- ja perhekeskuspalvelut viritettiin huppukuntoon ennen H-hetkeä eli vuoden loppua. Työterveyspalveluja laajennettiin kunnan työntekijöille. Digiloikka käynnistyi erinomaisesti. Kunnan koordinoimalla upealla yhteistyöllä järjestöjen, seurakuntien ja vapaaehtoisten kanssa vastaanotettiin sotaa pakenevia ukrainalaisia Uuraisille. Eikä tässä vielä kaikki! Tilinpäätökseen 2022 perehtymällä saatte tietoa toteutuneesta strategisesta toiminnasta. Kiitos kunnan päättäjille, työkavereille ja kuntalaisille viime vuodesta. Tekemistä ja varmaan parannettavaakin jäi tulevillekin vuosille 😊.

Tilinpäätöksen 2022 tunnuslukuja: Toimintakuluja syntyi noin -31 miljoonaa euroa (toteuma % 104,52), ja tuottoja n. 7,6 milj euroa (toteuma % 113,16). Eli näin erotyksenä syntyvä toimintakate on -23.312.339,22 euroa, joka on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla. Verotuloja kertyi odotettua enemmän n. 13,4 miljoonaa euroa (105,9 %) ja valtionosuutta n. 10,8 milj. euroa (101,45 %). Heikosta sijoitusvuodesta johtuen rahoitustuottoja ei nyt syntyvät, päinvastoin kuluja n. -180.000 euroa. Vuosikate on 574 300 euroa. Tilikauden poistot ja arvonalennukset olivat n. 1, 3 miljoonaa euroa.

Edesmennyt Keski-Suomen sairaanhoitopiiri jätti omistajakunnilleen raskaan perinnön, n. 60 miljoonan euron alijäämän katettavaksi. Uuraisten kunta kattoi myös oman osuutensa, tulosvaikutus noin – 800.000 euroa vuonna 2022.

Tämä vei kunnan tilikauden tuloksen alijäämäiseksi -768.100 euroa.

Varsinainen toiminta ja etenkin oma toimintamme toteutui paremmin. Ilman em. alijäämien kattamista olisimme ponnistaneet niukasti plussalle, mikä olisi ollut paremmin kuin talousarviota tehtäessä arvioimme.

Kunta investoi mm. Kisatien asuinalueen kunnallistekniikkaan ja uuden urheilu- ja tekonurmikentän loppuunsaattamiseen. Nettoinvestoinnit olivat n. 900 000 euroa. Uudistuva urheilukenttä tarjoaa upeat puitteet monipuoliselle liikkumiselle kaiken ikäisille. Tekonurmikenttä on toteutettu ympäristöystävällisestä pinnoitteesta. Alueella sijaitsee myös muita liikuntapaikkoja, joten voidaan puhua liikuntapuistosta 😊. Lähitöllä on koulu, terveysasema, kirjasto, Kisatien asuintontteja ja alueelle rakentuu vuonna 2023 uusi S-Market. Kyseessä on siis meille tärkeä hankekokonaisuus, mikä toteuttaa uutta kunnan strategiaa käytännössä.

Kunnan nettovelkaantumisen kääntyi reippaaseen laskuun. Kunnan velka väheni melkein 1 000 000 euroa.

Kunnan väestö vähentyi 48 henkilöllä vuonna 2022 johtuen sisäisestä muuttoliikkeestä. Vuonna 2022 Uuraisilla myös luonnollinen väestömuutos oli niukasti miinusmerkkinen.

Tulevia taloudellisia ja toiminnallisia ongelmia kykenemme paremmin ratkomaan, kun kunnassa on yhteistyön ja tekemisen meininki kuntalaisten, päättäjien ja työntekijöiden kesken.

Juha Valkama
kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta kuntalain 14 §:n mukaisesti. Uuraisten kunnanvaltuusto valittiin kuntavaaleissa 2021.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet kuntavaalien 13.6.2021 tuloksen mukaan 1.8.2021 alkaen ovat:

Suomen Keskusta	8
Perussuomalaiset	5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	4
Suomen Kristillisdemokraatit	2
Kansallinen Kokoomus	1
Vasemmistoliitto	1

Kunnanhallitus

Uuraisten kunnanhallitukseen kuului seitsemän jäsentä, joilla kullakin oli henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Juha Valkama. Kunnanhallitus toimikaudelle 2021 – 2023 valittiin vuoden 2021 elokuussa. Kunnanhallitus kokoontui vuonna 2022 yhteensä 20 kertaa, käsitellen kaikkiaan 285 pykälää.

Kunnanhallitus 31.12.2022

Liisa Stenman-Kässi, puheenjohtaja	varajäsen Susanna Kettunen
Virpi Salminen, varapuheenjohtaja	varajäsen Viktoria Rätty
Veli-Matti Arponen	varajäsen Matleena Kivelä
Olli Humalajoki	varajäsen Jari Muhonen
Veli Hytönen	varajäsen Janne Kari
Antti-Pekka Kotilainen	varajäsen Simo Koskinen
Satu Nieminen	varajäsen Joni Leppänen

Lautakunnat

Kunnassa toimi viisi lautakuntaa: sivistyslautakunta, peruspalvelulautakunta, tarkastuslautakunta, tekninen lautakunta ja sen alainen ympäristöjaos sekä keskusvaalilautakunta. Kunnanhallituksen ja lautakuntien alaisuudessa voi lisäksi toimia erikseen valittuja työryhmiä, joita ovat mm. taloustyöryhmä, maankäyttötyöryhmä, metsätyöryhmä, työ- ja elinkeinoryhmä, vapaa-aikatyöryhmä, vesityöryhmä, sisäilmastotyöryhmä.

TALOUDELLINEN KEHITYS

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Vuonna 2023 BKT supistuu 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta. Inflaation hidastuminen kääntää kuitenkin reaalitytulot kasvuun jo vuoden 2023 aikana. Suomen talous kasvaakin jälleen vuosina 2024 ja 2025 1,2 ja 1,4 prosenttia. Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa taloudessa pidempään, eikä talous palaudu aiemmin ennakoitulle kasvu-uralleen.

Venäjän hyökkäyssota nosti viime keväänä merkittävästi energian ja raaka-aineiden hintoja koronakriisin takia jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta. Lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa lisäävät EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäävät lainanhoitokustannuksia. Hintojen nousuun on kuitenkin odotettavissa helpotusta. Raaka-aineiden hintapiikki on jo ohitettu ja koronan aiheuttamat maailmankaupan pullonkaulat ovat helpottaneet. Tavaroiden ja ruuan hintojen odotetaan kääntyvän laskuun. Sähkön hinta pysyy korkeana talven ajan, mutta siinäkin on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä.

Myös euroalueella tuotanto supistuu väliaikaisesti. Korkeat hinnat heikentävät kotitalouksien ostovoimaa ja kulutusta, ja epävarmuus ja korkojen nousu hidastavat investointitahtia. Suomen vienti on kasvanut kahtena viime vuotena selvästi vientikysyntää hitaammin. Syynä ei ole ollut hintakilpailukyvyyn puute, vaan Suomen talouden rakenne sekä Venäjän kaupan ja matkailijoiden menetys sodan takia. Koronapandemiasta toivuttaessa kulutustavaroiden kysyntä kasvoi nopeasti ja niiden tuotantoa Suomessa on melko vähän. Venäjän vientimarkkinoiden ja raaka-ainetuonnin menetys jättää kuitenkin pysyvemmän loven tavaraviennin. Samoin palveluiden viennissä koetaan pysyviä menetyksiä.

Työllisyyden toipuminen koronakriisistä oli erittäin nopeaa, työllisyyden kasvu on jatkunut ja työllisyys on reilusti vuoden 2019 tason yläpuolelle. Vuoden 2022 lopulla työllisyys- ja osallistumisaste ovatkin ennätyskorkealla. Työllisyysasteen ennustetaan olevan 74,2 % ja työttömyysasteen 6,8 %. Nimellisesti kotitalouksien tulot kasvavat vauhdikkaasti. Palkat nousevat sekä viime vuosina totuttua suurempien sopimuskorotusten että palkkaliukuminen ansiosta. Myös hyvä työllisyyskehitys on lisännyt palkkatuloja. Vuonna 2023 myös sosiaalietuudet, erityisesti eläkkeet, nousevat selvästi normaalia enemmän. Nimellisten tulojen kasvu on ollut heikompaa kuin kuluttajahintojen nousu, mikä on syönyt kotitalouksien ostovoimaa vuonna 2022. Heikoin tilanne kotitalouksien kannalta on talvella 2022-2023. Vuonna 2023 ostovoima kasvaa 0,5 prosenttia, kun hintojen nousuvauhti hidastuu ja tulot kasvavat.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut reippaasti talouden nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vetämänä. Alijäämä alkaa kasvaa vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet kasvattavat menoja. Menojen kasvu on nopeaa myös kuntahallinnossa. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Oman alueen kehitys

Uuraisten kunnan väestökehitys oli laskeva vuoden 2022 aikana. Kunnan asukasmäärä 31.12.2022 oli 3586 henkilöä. Laskua edellisvuoteen oli yhteensä 48 henkeä, mikä tarkoittaa noin -1,3 %:n laskua väkilukuun. Parina viime vuonna kunnan väkiluku on kääntynyt laskusuuntaan verrattuna edellisiin vuosiin, jolloin väkiluku kasvoi jatkuvasti.

Vuonna 2022 väestö kasvoi Keski-Suomessa Jyväskylässä, Muuramessa ja Toivakassa.

Keski-Suomessa oli joulukuun 2022 lopussa yhteensä 15 171 työtöntä työnhakijaa. Se on 5,4 % (862 henkilöä) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2021 joulukuusta kokoaikaisesti lomautettujen määrä laski 131:llä henkilöllä. Uuraisilla työttömiä työnhakijoita joulukuun lopulla oli ELY-keskuksen raportin mukaan 167 henkilöä, joka on 8 henkilöä enemmän kuin edellisvuonna.

Tilikauden olennaiset tapahtumat

Koronapandemia laantui vuoden 2022 aikana ja suomalaisen yhteikunnan ja samalla myös Uuraisten kunnan toiminta palasi normaalille tasolle. Kunnan toiminnassa valmistauduttiin siihen, että perusturvapalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alusta alkaen. Muun muassa kunnan henkilöstöstä siirtyi noin kolmasosa Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelukseen. Se vastaa noin 273 000 keskimuomalaisen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluista. Uuraisten kunnan talouden kokonaisuuteen tämä muutos vaikuttaa n. 10 000 000 euron verran. Lapsirikkaana kuntana Uuraisille jää vielä perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja muun sivistystoimen palveluja niin, että yli puolet aiemmasta kunnan toiminnasta säilyy.

Vuoden 2022 aikana saatiin valmiiksi Kiinteistöosakeyhtiö Oikarinmäen lopettamistoimet. Ne aiheuttavat noin 62 000 euron alaskirjaukset kunnan tilinpäätökseen. Uuraisten kristillisen päiväkotin Helmen toiminta lakkasi 31.7.2022 ja päiväkoti siirtyi Uuraisten kunnan toiminnaksi 1.8.2022 alkaen allekirjoitetun liikkeenluovutussopimuksen mukaisesti. Toteutunut ratkaisu mahdollistaa esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimimisen saman järjestäjän toimintana. Siirtyvän henkilöstön määrä oli kesäkuun tilanteen mukaan 6 henkilöä.

Tilikauden aikana uuden urheilukentän rakentaminen saatiin valmiiksi. Liikenneväyliin ja kunnallistekniikkaan investoitiin mm. Kivatien uudella asuntoalueella. Kunta käytti etuosto-oikeuttaan Hirva-tilan kaupassa ja osti Toivola-tilan kirkonkylän läheisyydestä. Investointien määrä oli 1 123 240 euroa.

Palkanlaskentapalvelut kunta osti edelleen Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Toiminta on pysynyt kohtuullisen hyvällä tasolla vuoden 2022 aikana. Neuvotteluja kirjanpito- ja palveluiden siirtymisestä samalle toimijalle käytiin vuoden alkupuolella, mutta molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun ei päästy. Uuraisten kunta kilpailutti yhdessä Kinnulan ja Kyyjärven kuntien kanssa kirjanpito- ja palvelujen tuottamisen. Tarjouskilpailun jälkeen palveluntuottajaksi valittiin Kuntalaskenta Oy, jonka kanssa toteutettiin em. kuntien yhteinen käyttöönottoprojekti uuden palvelun aloittamiseksi vuoden 2023 alusta alkaen. Ulkoistuksesta huolimatta myös kunnassa on säilynyt taloushallinnon palvelujen tuotantoa.

Aluearkkitehtipalvelut on ostettu edelleen Saarijärven kaupungilta. Järjestely on todettu hyväksi ja kustannustehokkaaksi. Vuonna 2022 ympäristötoimen palvelut on hoidettu kunnan omana toimintana.

Uuraisten Valokuituverkot Oy:n toiminnan turvaamiseksi jatkettiin neuvotteluja Verkko-osuuskunta Kuuskaistan kanssa koko vuoden ajan. Ajatuksena on ollut, että kunta ostaa Uuraisten Valokuituverkot Oy:n ja saa määräysvallan sen asioihin. 12.12.2022 § 47 kunnanvaltuusto hyväksyi osakkeiden kauppakirjan, joten kunta omistaa Uuraisten Valokuituverkot Oy:n kokonaisuudessaan. Lainan takaajana kunta on jatkanut edelleen Valokuituverkkojen lainan lyhentämistä kuukausittain koko vuoden ajan. Tämä näkyy kunnan tilinpäätöksessä tulokseen vaikuttavana eränä.

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus astui voimaan 1.5.2022 ja on voimassa 30.4.2025 saakka. Kunnan työntekijöiden palkkoja tarkistettiin sopimuksen mukaisesti.

Kuntastrategian jalkauttamiseen kunnan esihenkilöiden ja muun henkilökunnan keskuuteen järjestettiin erilaisia tilaisuuksia vuoden aikana. Valtuusto on hyväksynyt Uuraisten kuntastrategian (13.12.2021 § 74) seuraavasti:

VISIO

Kestävällä kasvu-uralla

Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle.

Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä meillä on näyttöä:

Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019

ja samaan aikaan väestömme kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.

#kasvuuralla

ARVOT

Uurain kunnan maastoon logo

Inhimillinen

Uurainen on inhimillinen, aito ja lähestyttävä sekä turvallinen.
Ihmiset ovat auttavaisia ja yhteisöllisiä.

Hyväntuulinen

Uurainen on hyväntuulinen, näkeehän sen jo suun muodosta.
Meillä on syytä hymyyn, olemme positiivisia ja ratkaisukeskeisiä.
Vahvistamme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolisesti
niin työssä kuin vapaa-ajallakin.

Uudistuva

Uurainen on samalla sekä perinteikäs että uudistuva.
Vahvistamme vuorovaikutteista, ideoivaa, osallistuvaa
ja kestävää toimintakulttuuria.

STRATEGIA

Strategian muuttaminen loka

1

Kuntaorganisaatio:

**#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka**

2

**Kuntalaiset ja
yritykset:**

**#viihtyisä,
hyvinvoiva ja
kestävä
Uurainen**

3

**Katse
ulospäin:**

**#tunnettu
Uurainen**

Strategian muuttaminen loka

#Sujuva

1

Kuntaorganisaatio:

**#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka**

Strategian 1. vaiheessa käänämme katsemme kuntaorganisaation toiminnan kehittämiseksi sujuvaksi. Toimintakulttuurimme mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme. Hyödynnämme digitaalisuutta niin, että se lisää arvoa palvelutoiminnassa ja -kohtaamisissa. Strategiakauden päättyessä olemme digiloikassamme pitkällä ja sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

Suorakulmon muotoinen leike

2

Kuntalaiset ja yritykset:

**#viihtyisä,
hyvinvoiva ja
kestävä
Uurainen**

#Viihtyisä

Strategiamme 2. vaiheessa käänämme katseemme kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävää Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta sekä itsestä että asuin- ja toimintaympäristöstämme. Aktiiviset ja viihtyvät asukkaat ja yrittäjät rakentavat yhteisöllisyyttämme.

Suorakulmon muotoinen leike

3

Katse ulospäin:

**#tunnettu
Uurainen**

#Tunnettu

Strategian 3. vaiheessa kohdistamme huomion ulospäin ja tehdään Uuraista tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja –markkinoinnin avulla lisäämme Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

UURAINEN

Sen näkee suun muodosta

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

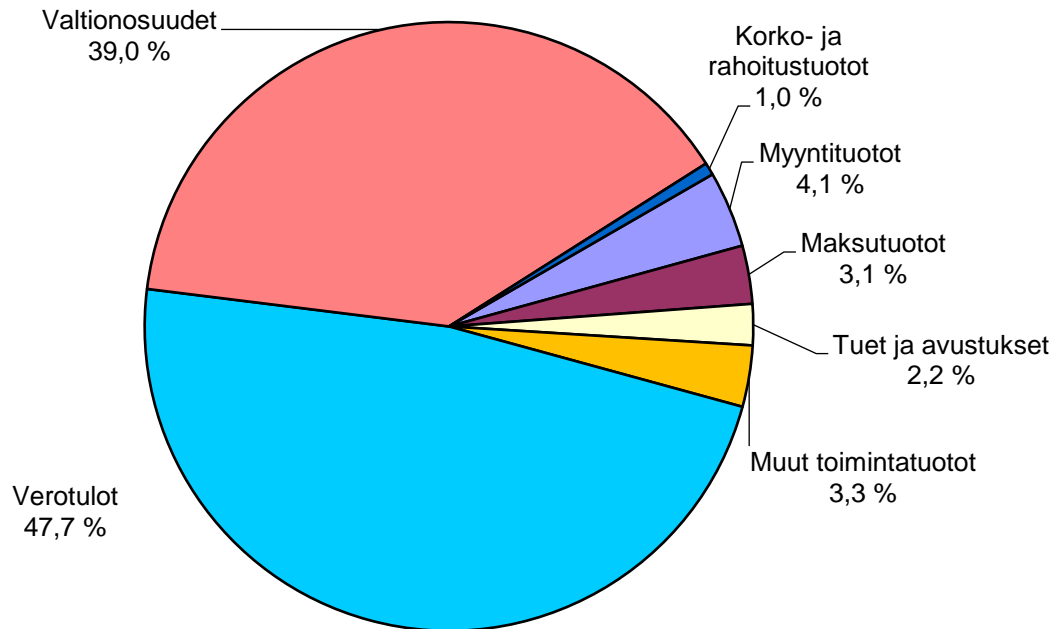
Vuode 2023 alussa voimaan tullut valtakunnallinen sote-uudistus on muuttanut kuntien toimintaympäristöä historiallisen paljon. Suomeen on muodostettu hyvinvointialueita, joilla on vastuu sote-palvelujen tuottamisesta. Kun nämä vastuut ovat poistuneet kunnilta, tärkeimmäksi kunnan toimialaksi on muodostunut sivistyspalvelujen (koulu-, kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso- ja liikuntapalvelut) järjestäminen kunnan asukkaille. Uuraisten kunta on väestöltään hyvin lapsivoittainen, joten em. sivistystoimen palvelut tulevat olemaan jatkossakin kunnan toiminnan painopiste. Edelleen tulevaisuuden keskiössä on muutoksen hallinta, innovointi, ennakointi, kokeilut ja toiminnan kehittäminen. Niiden avulla toimintaa uudistetaan ja kehityksessä pysytään mukana.

Sote-uudistuksen myötä kunnan talous supistuu noin kolmasosalla entisestä. Ensimmäiset vuodet (3+1) hyvinvointialue on sitoutunut maksamaan vuokraa kunnan sote-kiinteistöistä, mutta sen jälkeinen tilanne on vielä hieman epäselvä ja tarkentunee ajan kuluessa. Hyvinvointialueen toiminnan vakiintuessa myös sen toiminnassa tarvittavien kiinteistöjen ja toimitilojen määrä tarkentuu. Vuoden 2023 alusta asti kunta saa vuokratuloja hyvinvointialueen vuokraamista toimitiloista. Tämä on kunnalle varsin edullista, mutta on syytä alkaa varautua siihen, että hyvinvointialue ei vuokraa kaikkia tiloja siirtymäajan jälkeen. Kuntatalous näyttää kiristyvän entisestään lähitulevaisuudessa ja kuntien on sopeuduttava pienempien verotulojen ja valtionosuuksien mukanaan tuomaan taloudelliseen niukkuuteen.

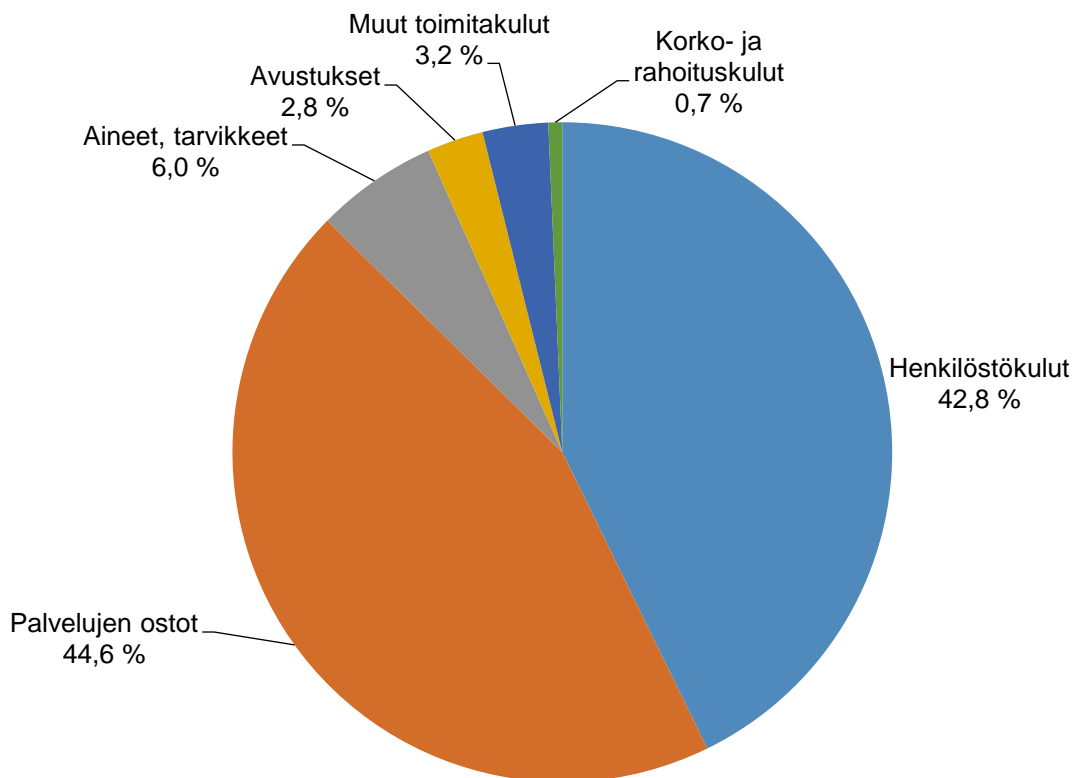
Myös Uuraisilla joudutaan edelleen tarkastelemaan kunnan toimintaa ja sen painopistealueita. Kunnasta on tullut ns. sivistyskunta, joka tuottaa suurimmaksi osaksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluja. Myös kunnan teknisen infrastruktuurin ylläpito tulee vaatimaan panostuksia entiseen malliin, joten teknisen toimen peruspalveluja tarvitaan yhä edelleen. Yleisestä hallinnosta joudutaan tinkimään ja selviytymään yhä pienemmillä resursseilla.

Vuonna 2021 valitun valtuuston suurena haasteena tulee olemaan kunnan talouden tasapainon säilyttäminen. Uuden kuntastrategian mukaisesti Uuraisten kunnalla on hyviä kehitysnäkymiä, kun sitä kehitetään edelleen tasapainoisena ja houkuttelevana asuinpaikkana jatkuvasti kasvavalla jyvässeudulla.

Tuloslaskelman tulot

Tuloslaskelman menot

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN**TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT**

(ulkoinen)

	2022	2021
	1000 eu- roa	1000 eu- roa
Toimintatuotot	3 492	3 442
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-26 804	-24 830
Toimintakate	-23 312	-21 388
Verotulot	13 238	12 704
Valtionosuudet	10 832	10 713
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	4	18
Muut rahoitustuotot	182	407
Korkokulut	-117	-119
Muut rahoituskulut	-253	-23
Vuosikate	574	2 312
Poistot ja arvonalentumiset	-1 357	-1 323
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	-783	989
Tilinpäätössiirrot	15	15
Tilikauden yli-/alijäämä	-768	1 004

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,03	13,87
Vuosikate/Poistot, %	42,30	174,76
Vuosikate, euro/asukas	160,07	636,21
Asukasmäärä	3 586	3 634

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Investointitaso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi. Jos poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnitelmakaudelle tai investointeja on taloussuunnitelmassa leikattu ja siirretty suunnitelman ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnitelmakautta pitemmällä jaksolla.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Jos vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	574	2 312
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-74	916
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 011	-1 659
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32	128
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	164	40
Toiminnan ja investointien rahavirta	-315	1 737
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-7
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	4 598
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 836	-4 116
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-2 400
Oman pääoman muutokset		-190
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 068	-215
Rahoituksen rahavirta	232	-2 330
Rahavarojen muutos	-84	-593
Rahavarat 31.12. 1 000 €	5 309	5 392
Rahavarat 1.1. 1000 €	5 392	5 985

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	6 561	-499
Investointien tulorahoitus, %	58,64	150,98
Laskennallinen lainanhoitokate	0,37	1,22
Kassan riittävyys, pv	58,68	64,00
Asukasmäärä	3 586	3 634

Investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €:

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %:

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Laskennallinen lainanhoitokate:

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.:

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassasta maksut, M€

Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv):

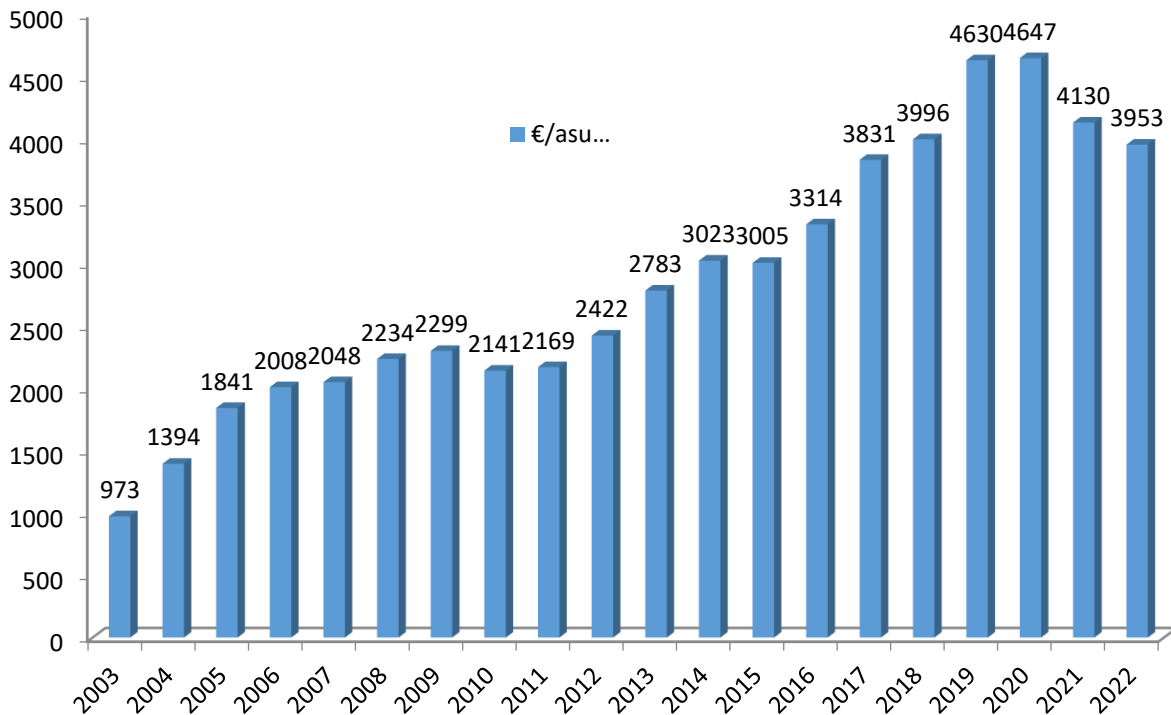
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Rahavarat ja kassasta maksut otetaan kaavaan edellä esitettyllä tavalla laskettuna.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksessa tasetiedot tulee esittää siten eriteltyinä, että niistä voidaan laskea taseen tunnusluvut. Toimintakertomuksen tasetarkastelu voidaan tehdä miljoonan tai tuhannen euron tarkkuudella. Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkempi erittely, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tasekirjan tilinpäätöslaskelmat-osassa.

LAINAKANTA €/asukas

Tase

VASTAAVAA	2022	2021
	1000 euroa	1000 euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	24 944	25 412
Aineettomat hyödykkeet	259	411
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	259	411
Aineelliset hyödykkeet	20 603	20 630
Maa- ja vesialueet	3 205	2 877
Rakennukset	14 179	14 708
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 147	2 257
Koneet ja kalusto	63	14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	9	774
Sijoitukset	4 083	4 371
Osakkeet ja osuudet	2 879	3 167
Muut lainasaamiset	779	779
Muut saamiset	425	425
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5	9
Valtion toimeksiannot	5	7
Lahjoitusrahastojen varat		2
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 678	6 822
Vaihto-omaisuus	234	237
Muu vaihto-omaisuus	234	237
Saamiset	1 135	1 193
Pitkäaikaiset saamiset	75	79
Lainasaamiset	75	79
Lyhytaikaiset saamiset	1 061	1 114
Myyntisaamiset	634	348
Lainasaamiset	26	32
Muut saamiset	115	138
Siirtosaamiset	285	596
Rahoitusarvopaperit	3 960	4 095
Muut arvopaperit	3 960	4 095
Rahat ja pankkisaamiset	1 348	1 297
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 628	32 243

VASTATTAVAA	2022	2021
	1000 euroa	1000 euroa
OMA PÄÄOMA	11 825	12 594
Peruspääoma	7 333	7 333
Muut omat rahastot	3 249	3 249
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	2 012	1 008
Tilikauden yli-/alijäämä	-768	1 004
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	471	486
Poistoero	471	486
PAKOLLISET VARAUKSET	937	937
Muut pakolliset varaukset	937	937
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	9	5
Lahjoitusrahastojen pääomat	9	5
Muut toimeksiantojen pääomat		
VIERAS PÄÄOMA	18 385	18 221
Pitkäaikainen	13 475	10 492
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 149	10 153
Lainat julkisyhteisöiltä	0	21
Liittymismaksut ja muut velat	315	304
Siirtovelat	12	14
Lyhytaikainen	4 910	7 729
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 004	4 793
Lainat julkisyhteisöiltä	21	43
Saadut ennakot	1	
Ostovelat	1 664	998
Liittymismaksut ja muut velat	287	325
Siirtovelat	1 933	1 570
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 628	32 243
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	38,88	40,57
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	68,45	67,84
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	1 244	2 012
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	347	554
Lainakanta 31.12., 1.000 €	14 174	15 010
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 953	4 130
Lainat ja vastuut, 31.12., 1.000 €	15 074	16 113
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 204	4 434
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	779	779
Asukasmäärä	3586	3634

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %:

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %:

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloissa ovat lisäksi *Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot* ja menoissa *Valmistus omaan käyttöön, Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja Pakollisten varausten muutos* silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja Oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Kunnan kokonaistulot ja -menot

(ulkoinen)

2022

Tulot	1000 euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	3 492	10,95
Verotulot	13 238	41,49
Valtionosuudet	10 832	33,95
Korkotuotot	4	0,01
Muut rahoitustuotot	182	0,57
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-74	-0,23
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32	0,10
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	198	0,62
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	12,54
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,00
Oman pääoman lisäykset		
Kokonaistulot yhteensä	31 904	100,00
Menot		
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	26 804	80,42
- Valmistus omaan käyttöön		0,00
Korkokulut	117	0,35
Muut rahoituskulut	253	0,76
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
Pakollisten varaustan muutos		
Pakoll.var. lis.(-), väh.(+)	311	0,93
- Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustappiot		
Investoinnit		
Investointimenot	1 011	3,03
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 836	14,51
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,00
Oman pääoman vähennykset	0	0,00
Kokonaismenot yhteensä	33 332	100,00

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS**Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt**

	Omistusosuus %	Yhdis- telty	Ei-yhdistelty
Tytäryhteisöt			
*Uuraisten Vuokratalot Oy	100	x	
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	70	x	
Kuntayhtymät			
*Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	1,13	x	
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	1,83	x	
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky	1,47	x	
*Keski-Suomen liitto	1,10	x	
Osakkuusyhteisöt			
*As.Oy Uuraskoto	35	x	
*Uuraisten Valokuituverkot Oy	24,9	x	
Yhteensä		<u>8</u>	

Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain mukaan kunnan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Valtuusto linjaa kuntastrategiassa kunnan omistajapolitiikan. Omistajaohjauksen periaatteet ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan. Valtuuston linjaamat periaatteet ohjaavat konsernijohdolle kuuluvaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä kuin laajemminkin osaomistusyhteisöissä, kuntien yhteistoimintaorganisaatioissa ja kunnan sopimussuhteissa. Omistajaohjauksella pyritään varmistamaan kuntastrategiaan sisältyvän omistajapolitiikan toteutuminen. Omistajaohjauksen linjaukset ovat tulleet kuntalakiin vasta kuntalain uudistuksessa vuonna 2017.

Uuraisten kuntastrategian yhtenä painopisteenä on toimiva johtamisjärjestelmä ja yhdessä valmistelu, jonka mukaisesti omistajapolitiikka ja omistajaohjaus konserniohjeineen rakentuu. Kunnanvaltuusto hyväksyi 20.03.2017 §11 Kunnan omistajapolitiikan ja konserniohjeen. Samassa yhteydessä hyväksyttiin omistajapolitiikalle strategiset tavoitteet ja niiden arviontikriteerit ja tavoitetasot. Kunnan tytäryhteisöille vuonna 2008 valtuuston hyväksymät tavoitteet ovat pysyneet pääosin ajankohtaisina.

Omistajaohjauksen väline on konserniohje, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Uuraisten kuntakonserniohje hyväksyttiin myös tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa.

Kuntalain 47 §:ssä on määritelty konserniohjeen vähimmäisisältö. Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntakonsernin toiminta ja talous muodostavat keskeisen lähtökohdan konserniohjaukselle. Kuntakonsernia tarkastellaan entistä enemmän myös taloudellisena kokonaisuutena: talousarviossa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, kaikkien kuntien tulee laatia täydellinen konsernitilinpäätös ja ns. kriisikuntakriteerit on ulotettu konsernitasolle

Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Myötävaikuttaminen perustuu kuntastrategiaan, omistajapolitiikkaan ja yhteisölle asetettuihin tavoitteisiin sekä yhteisöistä ja toimintaympäristön muutoksista saatuun tietoon perustuviin arviointeihin. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa eli se on molempipuolista myötävaikuttamista.

KONSERNITULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1000 euroa	1000 euroa
Toimintatuotot	9 983	8 981
Toimintakulut	-33 929	-32 094
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)		
Toimintakate	-23 946	-23 113
Verotulot	13 238	12 704
Valtionosuudet	12 681	12 541
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	8	24
Muut rahoitustuotot	374	484
Korkokulut	-202	-198
Muut rahoituskulut	-264	-32
Vuosikate	1 889	2 410
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 986	-2 035
Omistuksen eliminointierot	-1	-3
Arvonalentumiset	-6	
Satunnaiset erät	99	113
Tilikauden tulos	-5	485
Tilinpäätössiirrot	-4	20
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet	-14	33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23	538

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,4	28,0
Vuosikate/Poistot, %	95,1	118,4
Vuosikate, euroa/asukas	527	663
Asukasmäärä	3586	3634

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1000 euroa	1000 euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 889	2 410
Satunnaiset erät	99	113
Tulorahoituksen korjauserät	-241	880
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 233	-1 443
Rahoitusosuudet investointimenoihin	39	128
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	201	575
Toiminnan ja investointien rahavirta	754	2 663
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-6
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 133	5 429
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 328	-5 163
Lyhytaikaisten lainojen muutos	46	-3 043
Oman pääoman muutokset	-5	-190
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	28	3
Vaihto-omaisuuden muutos	8	16
Saamisten muutos	-791	-601
Korottomien velkojen muutos	975	-41
Rahoituksen rahavirta	-934	-3 596
Rahavarojen muutos	-180	-933
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 894	6 039
Rahavarat 1.1.	6 074	6 972
	-180	-933

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta (t €)	-5	-3 404
Investointien tulorahoitus, %	148,5	153,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	52,5	56,6

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT
 euro

VASTAAVAA	2022	2021
	1000	1000
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT	35 841	36 700
Aineettomat hyödykkeet	780	1 032
Aineettomat oikeudet	402	361
Muut pitkävaikutteiset menot	359	516
Ennakkomaksut	19	155
Aineelliset hyödykkeet	33 551	34 124
Maa- ja vesialueet	3 900	3 564
Rakennukset	25 800	26 695
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 346	2 473
Koneet ja kalusto	445	492
Muut aineelliset hyödykkeet	20	20
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	40	880
Sijoitukset	1 510	1 544
Osakkuusyhteisöosuudet	67	122
Muut osakkeet ja osuudet	703	700
Muut lainasaamiset	295	295
Muut saamiset	445	427
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	91	105
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 708	8 067
Vaihto-omaisuus	315	323
Saamiset	2 499	1 705
Pitkäaikaiset saamiset	95	79
Lyhytaikaiset saamiset	2 404	1 626
Rahoitusarvopaperit	4 083	4 326
Rahat ja pankkisaamiset	1 811	1 713
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>44 640</u>	<u>44 872</u>

VASTATTAVAA	2022	2021
	1000	1000
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA	13 982	13 995
Peruspääoma	7 333	7 333
Muut omat rahastot	4 126	4 131
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 546	1 994
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23	537
VÄHEMMISTÖOSUUDET	281	275
PAKOLLISET VARAUKSET	840	1 122
Muut pakolliset varaukset	840	1 122
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	116	102
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22 167	19 683
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	327	318
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 733	5 331
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	5 194	4 046
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	44 640	44 872

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	31,95	31,80
Suhteellinen velkaantuneisuus	81,94	85,84
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000 €	2 523	2 531
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	704	696
Konsernin lainat, euro/asukas	6 665	6 883
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euro	23 900	25 014
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	26 170	27 369
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	7 298	7 531
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 euro	295	295
Kunnan asukasmäärä	3 586	3 634

Konsernin omavaraisuusaste prosentteina lasketaan seuraavan kaavan mukaisesti:

Omavaraisuusaste, %= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / Koko pääoma – Saadut ennakot)

Konsernin tunnusluvun laskennassa otetaan mukaan oman pääoman lisäksi vähemmistöosuus ja konsernireservi. Koko pääoma edellä olevassa kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois.

Muut konsernitaseen tunnusluvut lasketaan vastaavalla tavalla konsernitaseen eristä kuin kunnan taseen tunnusluvut.

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA KESKEISET JOHTOPÄÄTÖKSET

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Samalla se on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin. Riskienhallinnan tulee sisältyä kuntakonsernin ja sen organisaatioiden normaaliin toimintaan. Kyse ei ole erillisestä prosessista.

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi ohjaa päätöksentekoa ja sen tulee johtaa kehittämiseen. Talousarviota laadittaessa on kiinnitetty huomiota mahdollisimman konkreettisten ja mitattavissa olevien, keskeisten ja yksiselitteisten mittareitten käyttöön.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Kunnanhallitus ja lautakunnat on veloitettu antamaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimialoillaan. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja riskien hallinta on järjestetty koko kunnassa, onko valvonnassa havaittu puutteita ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla suunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- a. strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- b. toiminnan lainmukaisuutta;
- c. hyvän hallintotavan toteutumista;
- d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Organisaation tulee johtamis- ja hallintojärjestelmänsä avulla varmistaa toiminnassaan seuraavat asiat:

- Lainmukaisuus
- Vastuulliset taloudenhoidon ja toiminnan menettelyt
- Vaikuttavuudeltaan tehokkaat palveluntuotantojärjestelmät
- Systemaattiset seurannan ja arvioinnin menettelyt

Sisäisen valvonnan ohje veloittaa toimielimet ja viranhaltijat tekemään oman tehtäväalueensa osalta sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelman sekä huolehtimaan sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Lisäksi toimielimet ja tilivelvolliset viranhaltijat ovat velvollisia vuosittain valmistelemaan vastuualueeltaan kunnanhallitukselle selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta.

Tilikauden 2022 olennaiset tapahtumat ja toimenpiteet

- EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisesti kunnassa on jatkettu vuoden 2022 aikana monipuolisesti tietosuojatoimenpiteitä tietosuojavastaavaksi nimetyn asianhallinta- ja palvelusihteerin toimesta ja johdolla.
- Uuraiten kunna tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy vuoden 2021 osalta ja vuoden 2022 osalta SK-Reviisorit Oy.
- Kunnanhallituksen alaisten toimintojen sekä lautakuntien osalta sisäisen valvonnan raportit sisältyvät tilinpäätöskirjan toimintakertomuksiin.
- Tilinpäätöksessä on eri toimialoittain käsitelty toimialan tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä toimialan sisäinen valvonta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Toimialajohtajat ja vastuualueiden esimiehet ovat huolehtineet siitä, että oman toimialan menot suoritetaan, tulot kannetaan oikeamääräisinä ajallaan ja että sisäinen valvonta on riittävää.

Kunnanhallitus on seurannut kunnanjohtajan sekä talous- ja hallintopäällikön tekemiä päätöksiä ja kunnanjohtaja ja lautakunnat toimialajohtajien päätöksiä säännöllisesti. Esimiehet ovat vastaavasti seuranneet alaistensa päätöksiä. Seurannalla on varmistettu, että päätöksenteon kaikilla tasoilla noudatetaan lainsäädäntöä, hallintosääntöä ja hankintaohjeita.

Kunnanhallitukselle on raportoitu talousarvion toteutumisesta neljännesvuosittain ja sijoituksista vuosittain. Kyseistä seurantaa tehtiin myös johtoryhmässä.

Työtehtävien järjestelyissä on pyritty välttämään vaarallisia työyhdistelmiä. Vakuutusturvan kattavuus ja ajantasaisuus on tutkittu vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Vakuutukset kilpailutettiin 2022.

Konserniohjeet on päivitetty vuonna 2017. Yhtiökokousedustajille ja yhtiön hallintoelimissä toimiville edustajille on tarvittaessa annettu tapauskohtaisen harkinnan perusteella ohjeistus. Erityiskysymyksiä on tarkasteltu yhdessä yhtiöiden hallintoelimien edustajien ja kunnanhallituksen edustajien kanssa. Kunnanjohtaja on lisäksi osallistunut yhtiöiden erityiskysymysten käsittelyyn.

Sisäisen valvonnan toiminnassa ei ole havaittu ongelmia kertomusvuonna eikä poikkeavuuksista toiminnassa ole raportoitu. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty tyydyttävällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän ajantasaisuuteen kiinnitetään huomiota jatkuvasti.

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kunnanhallituksen on kuntalain mukaan toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti edellisten tilikausien ylijäämällä ja taloussuunnitelmavuosien ylijäämillä ja toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien (Kuntalaki 110.3 §)

Tilikauden 1.1. – 31.12.2022 tulos ennen poistoeron (14.967,06) ja rahastojen vähennystä (0,00) on -783.056,63 €. Tilikauden alijäämäksi muodostuu -768.089,57 euroa.

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä, että tilikauden 1.1.–31.12.2022 alijäämä -768.089,57 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä. Taseen ylijäämä on ennen vuotta 2022 2.012.280,13 €.

Vuoden 2022 alijäämän kirjaamisen jälkeen taseeseen jää jäljelle 1.244.190,56 euroa aikaisempien kausien ylijäämää.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailussa on lisäksi käytävä ilmi, onko meno, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- ja toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama toteuman ja muutetun talousarvion välillä. Lisäksi vertailutietona esitetään edellisen tilikauden toteutuma.

Toteutusvertailun jälkeen esitetään **suunnitelmapoistot** (toiminnasta johtuvat poistot yli 10.000 euron hankinnoista, jotka eivät ole tilapalvelun poistoja. Poistosuunnitelma on selitetty tarkemmin liitetiedoissa) ja **laskennalliset erät**, jotka sisältävät keskitetysti hoidettavat tehtävät (osa konsernipalvelujen tehtävistä, tilintarkastus) sekä palautusjärjestelmän mukaisen alv:n.

2001 VALTUUSTO JA KONSERNIJOHTO

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	353 239	342 360	0	342 360	369 693	27 333
Toimintakulut	-1 484 370	-929 400	0	-929 400	-1 037 992	-108 592
Toimintakate	-1 131 132	-587 040	0	-587 040	- 668 299	-81 259

2100 Yleishallinto

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	34 018	42 360	0	42 360	89 883	47 523
Toimintakulut	-1 341 066	-776 200	0	-776 200	-899 722	-123 522
Toimintakate	-1 307 048	-733 840	0	-733 840	-809 839	-75 999

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen, elinkeinotoimen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät myös tilintarkastus, kunnallisverotus, elinkeinotoimi ja metsätilat. Uuraisten kunta kuuluu Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Kunnanhallitus päätti 12.4.2021 §81 Uuraisten kunnan strategian laadinnan käynnistämisestä. Strategia 2030 on laadittu kesän ja syksyn 2021 aikana. Sen toimeenpano on keskeinen toiminnan painopiste ja muutosvoima Uuraisten kunnassa.

Talousarviossa asetettiin tavoitteeksi, että v. 2022 kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan johdolla tarkasteltiin kuntaan jääviä toimintoja. Kunnanhallitus käynnisti yhteistoimintamenettelyn vuonna 2022 taloudellisin ja tuotannollisin syin. Perusteena yhteistoimintaneuvotteluille oli hyvinvointialueuudistus ja sen vaikutus kunnan toimintaan. Vuonna 2023 sosiaalitoimen järjestäminen ja terveystoimen rahoitus siirtyi hyvinvointialueelle, mikä käsittää puolet kunnan nykyisistä toiminnoista. Kunnan henkilöstö vähenee olennaisesti. Tällä on vaikutusta myös kuntaan jääviin palveluihin, erityisesti hallinto- ja tukipalveluihin.

Uuraisten kunnassa käytiin 8.9.-1.11.2022 yhteistoimintamenettely työvoiman käytön vähentämisestä. Tämän yhteistoimintamenettelyn piiriin kuului Uuraisten kunnan koko se hallintohenkilöstö, joka ei siirry hyvinvointialueelle. Kunnanhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä 19.12.2022 käsittelyssä olleet virka- ja työtehtävien muutokset. Tavoitteena on sujuvoittaa ja uudistaa johtamisorganisaatiota ja selkeyttää tehtävänkuvia vastaamaan tulevia tarpeita.

Toteutunut tilikauden poikkeama n. – 80 000 euroa aiheutui pääasiassa ennakoimattomista asiantuntijapalveluiden ostoista liittyen Uuraisten Valokuituverkot Oy:n osakekaupan valmisteluun vuonna 2022.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Kestävällä kasvu-uralla		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
<p>Kestävällä kasvu-uralla</p> <p>Keskustaaajaman ilmeen nostaminen</p>	<p>Hiilijalanjälki pienenee 15 % vuoteen 2030 mennessä ja väestö kasvaa vähintään 5 % vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä Uraisilla on näyttöä: Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019</p> <p>ja samaan aikaan väestö kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.</p> <p>Annamme osaamista, hoivaa ja turvaa verotuloilla, joita käytämme vastuullisesti. Mittaamme palveluiden laatua ja tehokkuutta.</p> <p>Ilmettä kohottavat hankkeet ja toimenpiteet</p>	<p>Läpivientipolut Strategialle 2030: henkilöstön ja kuntalaisten ideatyöpajat strategian vision, arvojen ja teemojen mukaisesti.</p> <p>2-3 vaikuttavaa toimenpidettä</p>
Toteutuminen	<ul style="list-style-type: none"> - Uuraisten kuntakohtaiset päästöt/asukas kuuluvat valtakunnan pienempiin (8,7 tCO2e) 	<ul style="list-style-type: none"> - Sparrauspäivät – uuden henkilöstöohjelman 2022-25 laadinta järjestettiin koko kunnan henkilölle neljänä työpajana huhtikuussa 2022. Päivien aikana jalkautettiin uutta strategiaa. - Uuden keskusurheilu- ja teknurmikentän valmistuminen - Keskustaaajaman vihertyökohteet - Elinvoimahanke ja siihen liittyvä kumppanuuskaavoitus (kauppakortteliasemakaava) - Kisatien asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen

Kriittinen menestystekijä: ansiotulo- ja kiinteistöveroprosentin pitäminen kohtuullisena ja nopea reagointi talouden muutoksiin.		
tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
tasapainoinen ja kestävä talous	kohtuulliset veroprosentit	<p>tulovero 21,50 %, Kiinteistövero: yleinen 1,05 %, vakituisten asuinrak. 0,48 %, muiden asuinrak. 1,20 %, yleishyödyll.yhteisön 0,0%, rak. rakennuspaikan 2,5 %</p> <p>Kunnallisverotus kustannuspaikalta</p>

	<p>Toiminnan tuottavuus ja tehokkuus</p> <p>Varainhankinnan toimivuus ja lainakan- nan riittävä suojaaminen korkoriskiltä</p> <p>Sijoitussuunnitelma toteutus</p>	<p>rahoitetaan kiinteistöjen rekisteritieto- jen kehittämishanke, Valtuusto teki elokuussa 2021 strategisen periaate- päätöksen, että hanke toteutetaan koko kunnan alueella vaiheittain.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toimitilojen tilatehokkuus, tila- palvelujen tehokas toiminta. - Kustannustehokkuus verrat- tuna kuntaverrokkeihin. - Uusia toimia ja virkoja tulee pe- rustaa, jos lainsäädäntö vel- voittaa lisäämään henkilöstöä. Tästä poikkeavat tilanteet tulee perustella erityisen hyvin ja riit- tävän ajoissa ennen toimielin- käsittelyä. - Kunnan toimintojen ja työtehtä- vien sopeuttaminen vastaa- maan tilannetta 1.1.2023 al- kaen, jolloin puolet kunnan toi- minnoista siirtyy hyvinvointialu- eelle. <p>Varainhankinnan tavoitteena on tur- vata Uuraisten kunnan maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Pitkäai- kaista lainaa otetaan vuonna 2022 enintään 6,0 miljoonaa euroa. Tila- päisrahoitusta otetaan kerralla enin- tään 3,0 milj. euroa. Tavoitteena on, että kunnan velka €/asukas tunnus- luku pysyy taloussuunnitelmavuosina 2022-24 vuoden 2018 tasolla. Vähin- tään 20 % lainoista pyritään suojaa- maan korkojen nousun varalta. Kun- nanjohtaja päättää hallintosäännön mukaan kunnanvaltuuston hyväksy- missä rajoissa pitkäaikaisen lainoituk- sen hankkimisesta sekä tilapäislainan ottamisesta.</p> <p>Kunnan varojen sijoitustoimintaa määrittelee valtuuston hyväksymä si- joitussuunnitelma. Kunnan sijoituk- sista on mahdollista kotiuttaa talous- arviovuoden aikana enimmillään 1,0 milj. euroa. Kotiutettuja sijoituksia käytetään ohjeellisen käyttösuunnitel- man mukaisesti investointien rahoitta- miseen ja käyttötaloussuunnitelman investointivastuun kattamiseen. Kunnanhallitus hyväksyy erikseen oh- jeellisen käyttösuunnitelman, mikäli sijoitusten kotiuttaminen on</p>
--	---	---

		tarpeellista.
Toteutuminen		<ul style="list-style-type: none"> - Kiinteistöjen rekisteröintitietojen kehittämishanketta on jatkettu periaatepäätöksen mukaisesti - Käyttöön on otettu Vertikal Oy:n Tavi – tiedolla johtamisen tietokannat, jotka antavat kuntakohtaista vertailutietoa taloudesta ja toiminnasta. - Tilapalvelut on vakiinnuttanut toimintansa ja tehostanut tilojen käyttöä. - Virka- ja työtehtävät on järjestetty tavoitteen mukaisesti. - Pitkäaikaista lainaa on nostettu 4 Meu, lainakanta on 14,2 Meu (alempi kuin vuoden 2018 taso.) Lainoja on suojattu korkojen nousun osalta n. 40 %.

Kriittinen menestystekijä: Matala kynnys työllistymiseen, yrityksen perustamiseen, yritystoiminnan laajentamiseen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Kunnan elinvoimaisuuden kehittäminen yritysten toimintaa ja kasvua edesauttamalla	<ul style="list-style-type: none"> - yrityspalvelusetelin käyttö ja sen vaikuttavuus yritysten kasvuun/liiketoimintaan/työllistämiseen - uudet yritykset Uuraisilla ja yritystoimintaa tukeva tietoaineisto yritysten saatavilla - Matkailun, erityisesti luontomatkailun edistäminen - Rahoitusta uuraislaisten yhteisöjen kehittämiseen - Yrittäjyyskasvatus yhdessä opetustoimen ja yritysten kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Yrityspalvelusetelin jatketaan vuonna 2022 - Hankitaan Gradian Yritysidean alkavien yritysten neuvontapalveluja (sopimus pohjainen) - Ollaan mukana maakunnallisessa matkailuorganisaatiossa (sopimus pohjainen) - JyväSRiihi - Elinkeinoitoimi osallistuu Yrityskyläkonseptin rahoittamiseen.

Toteutuminen		- kaksi myönnettyä yrityspalveluseteliä - asetetut tavoitteet toteutuneet.
Kriittinen menestystekijä: Hyvä yrittäjyysilmapiiri, aktiivisuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Kunnan ja yrittäjien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen	- yrittäjätilaisuudet	- järjestetään vähintään viisi yrittäjätilaisuutta yhteistyökumppanien kesken
Toteutuminen		Yrittäjätilaisuuksia on järjestetty arvioitua vähemmän.

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yleistavoitteet				
1. 1. Talous				
Tulorahoituksen riittävyys	vuosikate €/asukas	622	≥ 185	416
Vieraan pääoman (velan) määrä	konsernin laskennallinen lainanhoitokate	0,8	≥ 0,5	0,85
2. Elinvoima				
yrittäjätilaisuudet	kpl	1	5	2
uudet yritykset	kpl	13	5	14
yrityspalvelusetelin käyttö	kpl	6	5	2
kontaktoidut yritykset (yritystonttien markkinointi)	kpl	5	4	4
Asiakastyytyväisyys	asteikolla 1-5	3	4	3

Tuotannolliset tavoitteet

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Takauriski

Kunnan omavelkaisia takauksia on 4 365 385 euroa (31.12.2022). Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta takauksia on n. 3 559 294 euroa ja takauksia muiden puolesta 806 091 €. Muille annetuista takauksista suurin on Uuraisten Valokuituverkot Oy:n lainalle annettu, jonka tilanne 31.12.2022 on 1 801 254,15 € (pankin toimittama saldotodistus). Markkinataloustoimijatestin mukaisesti kunta toimi kuten yksityinen sijoittaja, ja yhtiön rahoittajana oli aloitteellinen koko vuoden 2022 kestäneessä prosessissa, jonka tuloksena kunta hankki koko yhtiön osakekannan omistukseensa (valtuusto 12.12.2022). Riskin hallinta parani olennaisesti, kun kunnasta tuli yhtiön ainoa omistaja.

Tulojen ja menojen epätasapaino

Keski-Suomen hyvinvointialue korjasi maaliskuussa yksipuolisesti sairaanhoitopiirin tilinpäätöstä siten, että se perui sairaanhoitopiirin kirjanpitoon tehdyn peruspääoman alentamiskirjauksen. Kyseisellä ratkaisulla kumottiin hyvän hallinnon vastaisesti sairaanhoitopiirin valtuuston lainvoimainen päätös. Hyvinvointialueella olisi ollut lainmukaisia keinoja saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ylimääräisen muutoksenhaun kautta. Keski-Suomen kunnat tulevat harkitsemaan sitä, että valittavat hyvinvointialueen tilinpäätöksestä sen jälkeen, kun hyvinvointialueen valtuusto on hyväksynyt sairaanhoitopiirin tilinpäätöksen uusilla muutetuilla tiedoilla.

Perusteena sairaanhoitopiirin valtuuston lainvoimaisen päätöksen kumoamiselle on hyvinvointialuelain 101 §, jonka mukaan aluehallituksen on jätettävä lainvastaiseksi tai virheellisessä järjestyksessä syntynyt aluevaltuuston päätös täytäntöön panematta. Lain soveltaminen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin valtuuston päätökseen on kuitenkin hyvin kyseenalaista. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin hallitus on joulukuussa laillisuutta tutkinut ja sen jälkeenkin laittanut valtuuston päätöksen täytäntöön. Oikea hallitus, KSSHP:n hallitus on 101 pykälässä kuvatun työn jo tehnyt.

Uuraisten kunnan tilinpäätös joudutaan kuitenkin laatimaan niin, että se vastaa hyvinvointialueen sairaanhoitopiirille laatimaa tilinpäätöstä, vaikka kyseinen tilinpäätös ei sairaanhoitopiirin lainvoimaisia päätöksiä vastaakaan. Hyvinvointialueen esittämää noin 312 000 euron laskua ei kuitenkaan tilinpäätöksen laatimisvaiheessa suoriteta, vaan siitä tehdään varaus taseeseen. Laskun suoritus edellyttää lainvoimaisista päätöksistä, johon lasku perustuu. Sellaista ei vielä ole, mikä kuvaa hyvinvointialueen päätöksenteon kyseenalaisuutta. Tehtävä varaus vaikuttaa kunnan tulokseen vuodelta 2022.

Uuraisten kunta riskejä ja epävarmuustekijöitä hallitakseen laatii tilinpäätöksensä 2022 vastaamaan hyvinvointialueen sairaanhoitopiirille laatimaa tilinpäätöstä peruspääoman suhteen. Hyvinvointialueen päätöksenteon laillisuuden siltä osin, kuin siinä ei sairaanhoitopiirin kohdalla noudateta sairaanhoitopiirin lainvoimaisia päätöksiä, selvittäminen kuntien toimesta kuitenkin jatkuu.

Sisäinen valvonta: Sisäinen valvonta ja riskien arviointi, kunnanhallitus 28.11.2022 § 265

2200 Maa- ja metsätilat

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	262 205	185 000	0	185 000	162 824	-22 176
Toimintakulut	-43 298	-34 990	0	-34 990	-21 342	13 648
Toimintakate	218 907	150 010	0	150 010	141 482	8 528

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2027 mukaan.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Metsäsuunnitelman mukaisesti myytiin puuta ja tehtiin metsänhoitotöitä.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Puunmyyntitulojen vaihtelut, kaikki oletetut tulot eivät toteutuneet tilikaudella.

2300 Maankäytön suunnittelu

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	57 016	115 000	0	115 000	116 986	1 986
Toimintakulut	-100 006	-118 210	0	-118 210	-116 929	1 281
Toimintakate	-42 991	-3 210	0	-3 210	57	3 267

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttöavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaamalla maakuntatason kaavoitusta. Maakuntakaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Aluearkkitehtitoiminta:

Aluearkkitehtitoiminta ostettiin Saarijärven kaupungin kaavoituspalveluilta. Yhteistyö on alkanut vuonna 2019.

Kaavoitus

Vuonna 2022 jatkettiin aiemmin aloitettuja kaavahankkeita. Uutena hankkeena käynnistettiin Hirvikulman asemakaavamuutos. Aiemmin suunnitellut aikataulut ovat venyneet mm. maanomistajaneuvottelujen vuoksi.

Sarkolan asemakaavan osoitettiin kunnan omistamalle alueelle uusia omarantaisia sekä kuivanmaan omakotitalontontteja hyödyntämällä alueen maisemalliset arvot sekä huomioiden alueen luontoarvot. Kunnanvaltuusto hyväksyi Sarkolan asemakaavan keväällä 2022, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätös asiasta odotetaan tulevan vuonna 2023.

Uuraisten kunnan vesistöjen rantaosayleiskaavan muutos ja laajennus Akonniemen alueella on käynnistynyt tarpeesta päivittää alueen käyttötarkoituksia. Akkojärvi sijoittuu taajama-alueen läheisyyteen ja alue on luontevaa asemakaava-alueen laajentumisaluetta. Yleiskaavamuutoksella mahdollistetaan alueen asemakaavoitus asuinkäyttöön. Kaavatyö on edennyt ehdotusvaiheeseen ja eteneminen riippuu Akonniemen asemakaavan etenemisestä. Hankkeen jatko ja aikataulu ovat avoimena maanomistajaneuvotteluiden vuoksi.

Akonniemen asemakaavan tavoitteena on lisätä omakotitalontonttitarjontaa alueella. Tavoitteena on alueen muodostuminen väljähkönä ja järvimaisemaan tukeutuvana, luonnonläheisenä pientaloalueena. Alueen toteutukseen liittyy Marjonimentien liittymän siirron tutkiminen sekä liikenneturvallisuuden että toiminnallisuuden kannalta. Kaavatyö on edennyt ehdotusvaiheeseen. Hankkeen jatko ja aikataulu ovat avoimena maanomistajaneuvotteluiden vuoksi.

Kauppakorttelin asemakaavamuutos liittyy kunnan elinvoimahankkeeseen, johon yhteistyökumppaniksi on hyväksytty Osuuskauppa Keskimaa. Kaavatyön pääasiallinen tavoite on mahdollistaa uuden kauppakorttelin ja uuden läpiajokadun syntyminen urheilukentän eteläpuolelle. Kauppakorttelin

asemakaavamuutos hyväksyttiin ja sai lainvoiman loppuvuodesta 2023.

Keskustan asemakaavanmuutoksen tavoitteena on päivittää vanhentuneen rakennuskaavan käyttötarkoituksia urheilukentän läheisyydessä sekä mahdollistaa alueelle mm. seniori- ja /tai palveluasumista, asuin-, liike ja toimistorakennusten aluetta sekä urheilu- ja virkistystoimintaa. Asemakaavalla tutkitaan myös suunnittelualueelle sijoittuvien, yleiskaavoituksella suojeltujen rakennusten suojelumääräykset sekä niiden taso. Keskustan asemakaavamuutoksessa tavoitteet ja aluerajaus ovat vielä osin auki, joten kaavatyö ei edennyt vuonna 2022.

Hirvikulman asemakaavamuutos on käynnistetty loppuvuodesta 2022. Kaavatyön tavoitteena on uuden pientaloalueen muodostaminen kunnan omistamalle maa-alueelle Kangashäkkiin lähelle Hirvaskankaan koulua.

Tonttimyynti

Kunnan omistamien tonttien osalta myytävät alueet pyritään rakentamaan valmiiksi infrastruktuurin osalta ennen tonttien myyntiä. Kunnan tonttimyynti on siirretty Louhen karttapalveluun.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Väestökasvu	<p>Vetovoimainen tonttitarjonta. Kohtuuhintaisia ja erikokoisia tontteja tarjolla riittävä määrä.</p> <p>Käynnissä olevien kaavahankkeiden määrä</p> <p>Kunnan maanomistuksen jakautuminen alueellisesti kunnan sisällä.</p> <p>Kaavamääräykset. Kaavoista saadun palautteen määrä ja sisältö.</p> <p>Toimiva ja houkutteleva elinympäristö. Maankäytön suunnittelulla mahdollistetaan hyvinvointia lisäävän elinympäristön toteuttamista. Uu- sissa hankkeissa huomioidaan aikaisempaa paremmin elämänlaatuun vaikuttavat seikat suunnittelun aikana.</p>	<p>Omarantaisia asuinrakentamisentontteja n. 10 kpl, muita n. 50 kpl. Tonttimarkkinointi yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa.</p> <p>Tuotannollisissa tavoitteissa mainitut kaavahankkeet.</p> <p>Määritellään maanhankinnan painopistealueet.</p> <p>Kaavoitus, jossa huomioidaan osalliset lain edellyttämää määrää enemmän.</p>
Toteutuminen		- Omarantaisten asuinrakentamisen tonttien

lkm tavoite ei toteutunut kohdassa kaavoitus mainituista syistä. Olemassa oleva asuinrakentamisen asema-kaava (Kisatie) otettiin rakenteille.

- Kaavoituksessa mainittuja kaavahankkeita toteutettiin.
- Strategian mukaisesti maanhankinta on kohdistunut Hirvaskylän alueelle (Hirva 892-402-2-117) ja keskuksitaajaman läheisyyteen (Toivola 892-405-5-124).

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

- Yllättävien selvitystarpeiden esiinnousu kesken hankkeen (budjetti)
- Henkilövaihdokset
- Esteellisyys päätöksenteossa → huolehditaan esteellisyysasiat
- Kaavaprosessin MRL:n mukainen eteneminen: huolehditaan, että ei tule prosessiin virheitä.
- Kaavaprosessin hallinnollinen käsittely: huolehditaan, että päätösprosessi etenee hallintosäännön mukaisesti
- Kaavojen vahvistamista viivästyttävä muutoksenhaun mahdollisuus.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Strategisten tavoitteiden lisäksi toimialat voivat täydentää tavoitteita toiminnallisilla tavoitteilla, jotka eivät kaikilta osin ole valtuustoon nähden sitovia.

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
1. Sarkolan asema-kaava	Kaikissa kaavan vaihe + tilattujen selvitysten budjetit	Ehdotusvaihe	Hyväksyminen	Hyväksyminen
2. Akonniemen yleiskaavamuutos		Valmisteluvaihe	Hyväksyminen	Ehdotusvaihe
3. Akonniemen asema-kaava		Valmisteluvaihe II	Ehdotusvaihe	Ehdotusvaihe

4. Kaupakorttelin asemakaavamuutos			Hyväksyminen	Hyväksyminen
5. Keskustan asemakaavamuutos		Vireilletulo	Luonnos	Vireilletulo
6. Asuintonttien myynti (kunnan omistamat) kpl			9	1
7. Työpaikkarakentamisen tonttien myynti (kunnan omistamat) kpl			1	1

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2022

- maankäytösopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat
- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

3002 KONSERNIPALVELUT

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	76 732	47 350	0	47 350	55 085	7 735
Toimintakulut	-676 630	-752 760	0	-752 760	-774 618	-21 858
Toimintakate	-599 898	-705 410	0	-705 410	-719 533	-14 123

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Konsernipalvelut vastaa muun muassa valtuuston ja hallituksen kokousjärjestelyistä, ICT-palveluista, asianhallinnasta, informaatiopalveluista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä sekä keskusarkistonhoidosta. Palkanlaskennan palvelut on tuottanut Monetra Keski-Suomi Oy, jonka kanssa on tehty yhteistyötä myös taloushallinnon palvelujen tuottamisessa.

3100 Keskusvirasto

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	37 879	13 350	0	13 350	15 737	2 387
Toimintakulut	-536 437	-644 140	0	-644 140	-606 120	38 020
Toimintakate	-498 558	-630 790	0	-630 790	-590 383	40 407

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnan puhelin- vaihdetoiminnalla, neuvonnalla, tiedotuksella ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusviraston sisäinen asiakaspalvelu vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja IT-tuen ja arkistohoidon tukipalveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Henkilöstössä oli yksi määräaikainen työntekijä (oppisopimusopiskelija) koko vuoden. Hän toimi osa-aikaisena postin työntekijänä, jolloin postin toiminta saatiin turvattua hyvin koko vuoden ajan. Lisäksi postissa työskenteli myös osa-aikaisena työllistetty henkilö. ICT-kehittäjä palkattiin määräaikaisesti 1.4.2022 alkaen kehittämään kunnan ICT-palveluja strategian mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutettiin vuoden aikana. Yhteistyötä taloushallinnon palvelujen tuottamisessa kehitettiin yhdessä Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa kunnan oman pääkirjanpitäjän jäätyä eläkkeelle. Vuoden aikana kilpailutettiin myös taloushallinnon palveluntuottaja. Tarjouskilpailun voitti Kuntalaskenta Oy, jonka kanssa aloitetaan tuotantoyhteistyö vuoden 2023 alusta alkaen.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
ICT-palveluiden kehittäminen	Arviointikriteerit: -johtamisen, prosessien kehittyminen -riitävät resurssit -käyttöoikeuksien hallinta ja toteutus on tarkemmin ohjattua /seurannassa -suunnitelmallisempi laitteiden ja ohjelmistojen elinkaaren hallinta -johdon/toimialojen ja ICT:n vuorovaikutus lisääntyy -ICT-palvelut ja -prosessit sekä niihin liittyvät roolit, vastuut ja tehtäväkuvat selkeästi määritelty (ml. yhteistyökumppanien osuudet) -ICT:n taloudellinen kokonaisvaikutus on systemaattisemmin arvioitavissa	- Jatketaan aktiivisesti tietohallinnon ohjausryhmän/johtoryhmän toimintaa. - Tietojärjestelmäkokonaisuuden perusteellisempi kartoitus kehittämisen ja muutoshallinnan parantamiseksi (ml. tietovirrat) - ICT-toimintojen onnistumisen ja kokonaistaloudellisen vaikutavuuden systemaattinen seuranta (mittaaminen) - ICT:n hyödyntämiseen liittyvän strategisen tahtotilan ja tavoitteiden kirkastaminen - Kehityssuunnitelma tahtotilan saavuttamiseksi (realistisella aikataululla)
Henkilöstökyselyn aiheuttamat kehittämistarpeet	Valitaan vähintään kaksi seurattavaa tavoitetta.	Seurataan valittujen kehittämissasioiden toteutumista vuoden aikana.

Toteutuminen

ICT:n hyödyntämisen strategista tahtotilan ja tavoitteiden kirkastamista on tehty ICT-kehittäjän, ICT-suunnittelijan ja hallinnon yhteistyönä. Tietojärjestelmäkokonaisuuksien kartoitusta on tehty ja tietoturva on parannettu. Kunnan henkilöstölle tarkoitettua uudistettua intranettiä on käytetty aktiivisesti. Kurob-hankkeen loputtua Uuraisten kunta oli mukana Helmi-hankkeessa, jossa toteutettiin yksi Kuntarekryyn liittyvä kehittämistehtävä. ICT-kehittäjän työsuhde on päätetty vakinaistaa (2023) ja saada näin lisää resursseja kehittämiseen, myös av-puolelle. Kunnan digiloikkaa on edistetty

strategian mukaisesti.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Riskeinä muun muassa pieni henkilöstömäärä ja mahdollisuus vaarallisen työn yhdistelmiin. Uusia ohjelmistoja on tullut paljon ja pääkäyttäjyyksiä on harvalla: riski tietotaidon ja ohjeistuksen saamiseen esimerkiksi pitkissä sairauslomatapauksissa. Kunta-konsernin kokonaisriskit vaikuttavat kassan riittävyteen ja reskontran toimimiseen.

Sisäinen valvonta: Sisäistä valvontaa on suoritettu ohjeiden mukaisesti eikä mistään poikkeuksista ole raportoitu.

3300 Henkilöstöhallinto

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muu- tokset	TA 2022 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	38 853	34 000	0	34 000	39 348	5 348
Toimintakulut	-140 193	-108 620	0	-108 620	-168 499	-59 879
Toimintakate	-101 340	-74 620	0	-74 620	-129 151	-54 531

Tilivelvollinen: Talous- ja hallintopäällikkö

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta (tyhy-toiminta) ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunnan työterveyshuollon on järjestänyt Työterveys Aalto Oy, jonka osakas Uuraisten kunta on. Työterveyshuollon painopiste on vuonna 2022 lakisääteisessä ennaltaehkäisevässä toiminnassa pitäen sisällään työntekijän palvelut, etävastaanoton, työpaikkatoiminnan, yritysjohton palvelut. Kaikki työkykyyn liittyvät pitkittyneet sairaudet kuuluvat lakisääteiseen palveluun, jossa arvioidaan työ- ja toimintakykyä. Lakisääteinen työterveyshuolto käsittää lääkärin vastaanottoja keskimäärin n. 1 x /kk, työterveyshoitaja 1 x/vko, fysioterapeutin 1 x/kk ja työpsykologin tarvittaessa. Vuonna 2022 työnantajan kustantama sairaanhoito palautettiin palveluun. Työperäisten sairauksien tutkimus ja hoito on mahdollista myös työterveyden palvelujen kautta.

Kunnassa toimii vuoden 2018 alussa aloittanut työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaelin, jotka molemmat kokoontuvat säännöllisesti. Tyhy-toimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia on tuettu hyvinvointiseteleillä ja ePassin avulla. Henkiköstöohjelmassa määritellään muut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Kunnanhallitus palkitsee vuosittain harkintansa mukaan työntekijäjoukon hyvästä työsuorituksesta.

Kunta tuki henkilöstön lounasruokailua kahdella eurolla/ateria. Henkilöstön hyvinvointia tuettiin jatkamalla sähköisen ePassi-sovelluksen käyttöä, ja kunnan omilla hyvinvointiseteleillä.

Esimiehille järjestettiin esimiesinfoja parin kuukauden välein koko vuoden ajan ja infoissa käytiin läpi ajan-kohtaisia esimiestyöhön vaikuttavia ja siinä huomioitavia asioita.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön tyytyväisyys ja hyvin johdettu työpaikka		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Uuraisten kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja.	Arviointikriteeri: Henkilöstökysely Kehityskeskustelut	Panostus tiedonkulkuun, hyvään esimiestyöhön, työkykyjohtamiseen, koulutukseen sekä hyvään sisäiseen asiakaspalveluun.

Toteutuminen

Kehityskeskustelut on hajautettu eri toimialoille ja niitä on pidetty tarpeen mukaan. Kunnassa toteutettiin koko kunnan henkilöstöä koskeva henkilöstökysely Feelback Oy:n toteuttamana 2022. Kyselyn perusteella eri toimialat voivat kehittää toimintaansa kuntrastrategian mukaisesti.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Palvelutuotannon muutosten henkilöstönäkökulman huomiointi sekä muutosjohtamisen kehittäminen	Arviointikriteerit: - Viestinnän toimivuus - Palvelutuotannon muutosten toteutumisprosessien sujuvuus	-Palvelutuotannon muutokset; tehokas tiedottaminen ja osallistava valmistelu.
<p>Toteutuminen Kunta on kehittänyt viestintäänsä (sekä ulkoista- että sisäistä) mm. kotisivujen ja intranetin kehittämisellä. Myös sosiaalisen median käyttöä ja näkyvyyttä siellä on lisätty. Kuntaan on perustettu erillinen poikkihallinnollinen viestintäryhmä, joka on mukana viestinnän kehittämisessä. Palvelutuotannon muutosprosessit ovat edelleen haastavia, tiedottamisesta ja henkilökunnan osallistamisesta huolimatta.</p>		

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
1. Sairauspoissaolojen vähentäminen	sairaspäivien lkm (kalenteripäivät)	3 401 kpv	3 061 kpv	5 517 kpv
2. Vaikuttavan työsuojelun järjestäminen	Työsuojelun toimintaohjelman toteuttaminen Vaara- ja läheltäpiti tilanneilmoitusten lkm/v	Haitta- ja vaaratekijöiden kartoituksessa saatuihin tuloksiin on puututtu vuoden aikana.	alle 10 kpl	alle 10 kpl

Toteutuminen: Sairauspoissaolojen vähentäminen koko kunnan osalta ei onnistunut. Sairauspoissaolojen määrä kasvoi yli 2 000 kalenteripäivällä, joten kasvu oli hyvin merkittävä. Tämä selittää omalta osaltaan henkilöstömenojen kasvua.

53 %:lla henkilökunnasta on ollut 0 päivää sairauspoissaoloja. 8 % henkilöstöstä muodostaa 69 % koko organisaation sairauspoissaoloista. Vuonna 2022 on yli 61-vuotiaiden ikäryhmässä ollut eniten sairauspoissaolopäiviä.

Koronapandemian jälkeen on ollut paljon lyhyitä poissaoloja erilaisten lyhytaikaisten flunssien yms. takia.

Haitta- ja vaaratilanteita on raportoitu vuoden aikana viisi kappaletta.

Sisäinen valvonta: Henkilöstön sairauspoissaolomääriä ja sitä kautta työhyvinvointia on seurattu. Esi- miesten ja työterveyden kanssa on tehty asian osalta yhteistyötä.

4001 PERUSPALVELULAUTAKUNTA

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutok- set	TA 2022 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 566 867	1 054 340	0	1 054 340	1 472 440	418 100
Toimintakulut	-12 045 353	-12 381 180	0	-12 381 180	-13 092 784	-711 604
Toimintakate	-10 478 487	-11 326 840	0	-11 326 840	-11 620 344	-293 504

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sosiaalitoimi vastaa kuntalaisten sosiaalihuollon peruspalvelujen tuottamisesta ja niiden oikeudenmukaisesta kohdentamisesta ja tuottamisesta mahdollisimman tehokkaasti. Tulosalueet ovat: 1. Sosiaalipalvelut 2. Vanhus- ja perhetyö 3. Toimeentuloturva.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuotta sävytti olennaisesti valmistautuminen toimintojen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Esimiehet osallistuivat työaikansa puitteissa lukuisiin valmistelutyöryhmiin, joka vei työaikaa perustyöltä. Peruspalvelulautakunnan talousarvio ylitti talousarvion 2,59%-yksikköä, eli 293 504 euroa. Kaikki päävastuualueet terveydenhuoltoa lukuun ottamatta alittivat talousarvioon varatut määrärahat. Terveydenhuollon menojen ylityksen aiheutti erikoissairaanhoidon menojen ylitys. Menojen ylitys oli 735 931 euroa. Perusterveydenhuollon menot alittuivat 115 784 euroa. Varsinkin sairaaloiden käyttö alittui huomattavasti. Ilman erikoissairaanhoidon ylitystä peruspalvelulautakunnan menot olisivat alittuneet 442 427 euroa.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite: Kuntalaisten hyvinvoinnin kohentaminen Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Mittari: Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Tavoitetaso 2022: Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen: Laaja hyvinvointikertomus tehtiin hyvinvointikoordinaattorina toimivan vapaa-aikasuunnittelijan toimesta. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveystarkastuksen tulosten muodossa, painopistealueena koulukiusaaminen. Valtakunnallisen tilaston mukaan koulukiusaaminen on Uuraisilla selvästi vähäisempää kuin maassa keskimäärin.		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresursointi on riittämätöntä. Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kustannuskehitys, henkilöstön vaihtuvuus.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2022 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sivistystoimen ja sosiaalitoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

4100 Sosiaalipalvelut

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutok- set	TA 2022 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	328 693	208 200	0	208 200	227 906	19 706
Toimintakulut	-2 012 476	-2 181 420	0	-2 181 420	-2 147 634	33 786
Toimintakate	-1 683 783	-1 973 220	0	-1 973 220	-1 919 728	53 492

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Sosiaalipalvelujen tulosyksiköt: 1. Hallinto 2. Vammaispalvelut 3. Erityisryhmien palvelut 4. Sosiaalityö (lasten huolto, päihdehuolto)

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Sosiaalipalvelut alittivat talousarvion 2,71%. Sosiaalipalveluissa keskeistä oli henkilöstömenojen alittuminen kehitysvammahuollossa, vammaishuollon ostopalvelujen väheneminen.

1.Hallinto

Hallinto vastaa a) sosiaalitoimen toiminta-ajatuksen täytäntöönpanosta ja tulostavoitteen toteuttamisesta. b) toteuttaa henkilölle lastensuojelu- ja päihdehuoltolain nojalla annettavat tahdonvastaiset toimenpiteet. c) Vastaa sosiaalitoimen lainsäädännön soveltamisesta sosiaalitoimessa ja täytäntöönpanosta niiltä osin kuin se ei kuulu muiden tulosalueiden piiriin. d) Isyys-, elatus-, lasten huolto- ja tapaamislainsäädännön täytäntöönpano ja soveltuvin osin holhoustoimen asioiden vireillepano.

2. Vammaispalvelut

Tilivelvollinen: Johtava sosiaalityöntekijä, peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Vammaispalvelut ovat vammaisuuden tai sairauden perusteella henkilölle järjestettäviä palveluja ja tukitoimia. Niiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä parantaa vammaisten henkilöiden tasa-arvoa. Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on vamman tai sairauden takia pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Laissa ja asetuksessa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista säädetään vammaispalvelujen sisällöstä sekä järjestämisvelvollisuudesta. Kunta huolehtii siitä, että vammaisille henkilöille tarkoitettut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Vammaiselle henkilölle laaditaan yksilöllinen palvelusuunnitelma, jonka avulla selvitetään hänen tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet.

Vammaispalvelut, joihin on subjektiivinen oikeus:

- Vaikeavammaisten kuljetus- ja saattajapalvelu
- Palveluasuminen
- Asunnon muutostyöt ja asuntoon liittyvät välineet
- Henkilökohtainen apu
- Päivätoiminta

Vammaispalvelut, jotka ovat harkinnanvaraisia ja määrärahasidonnaisia:

- Kuntoutusohjaus
- Sopeutumisvalmennus
- Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet
- Ylimääräiset ravinto- ja vaatekustannukset

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vammaispalvelut on ollut kokonaisuudessaan kehittämistyön alla oleva palvelumuoto vuodesta 2019. Vammaispalveluihin liittyvä arviointi, päätöksen teko ja kehittämistyö on siirretty heinäkuussa 2021 sosiaalitoimen alaisuuteen. Asiakastyön hoitaa ensisijaisesti sosiaaliohjaaja yhdessä johtavan sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa yhteistyössä erityisryhmien palveluohjaajan kanssa.

Tilastoinnin kehittäminen vastaamaan tarvetta jatkui.

Covid-19 viruksen takia yhteiskunnassa vallinneet rajoitukset ja suositukset kontaktien välttämistä lasivat palveluiden käyttöä. Erityisesti vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käytettiin huomattavasti vähemmän. Tämä näkyy budjetin alituksena.

Kriittinen menestystekijä: Osaava, motivoitunut henkilöstä, jolla on muutosvalmiutta ja taitoa kehittämiseen.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2022
Vammaispalvelut ovat oikein arvioitu, mitoitettu ja kohdennettu.	Arviointikriteeri: palvelutarpeiden oikea arviointi ja kohdentaminen, toiminnan suunnittelun ja talouden tasapaino.	Jokaiselle palveluja hakevalle ja saavalle asiakkaalle on laadittu yksilöllinen palvelusuunnitelma. Palvelujen ja tukitoimien myöntämiskriteeristön päivittäminen ajan tasalle.
Toteutuminen	<p>Palvelutarpeen arvioinnissa huomioitiin asiakastapaamisessa/puhelinkeskustelussa esiin nousseet yksilölliset tarpeet sekä asiantuntija lausunnot. Palvelutarpeen arviointi toteutettiin yhteistyössä erityisryhmien palvelujohtajan ja sosiaalityöntekijän tai erityisryhmien palveluohjaajan kanssa.</p> <p>Palvelusuunnitelmien päivitys jäi vähäiseksi. Palvelusuunnitelmat päivitetään 2–3 vuoden välein, mikäli asiakkaan palveluntarpeeseen ei tule muutosta sitä ennen. Palveluohjausta/neuvontaa toteutettiin puhelimitse.</p> <p>Palvelujen ja tukitoimien myöntämiskriteeristön päivittäminen vaatii edelleen kehittämistä. Päätöksen teossa huomioitiin tarkemmin lain määrittelemät kriteerit.</p> <p>Covid-19 viruksen takia palveluita käytettiin huomattavasti vähemmän.</p>	

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Vuoden 2021 tilastot perustuvat kokonaiskuvaan, jotka ovat saatavilla sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmästä, ProConsonasta. Poikkeuksellisesti vuoden 2020 päätökset perustuvat kyseisenä vuonna tehtyihin ratkaisuihin, eivätkä näin ollen vuoden 2020 ja 2021 tilastot ole keskenään verrattavissa palveluiden osalta. Hakemukset ja palvelusuunnitelmat kuvaavat vuosikohtaisia suoritteita. Palvelupäätökset kuvaavat kokonaiskuvaa ja pitävät sisällään myös edellisinä vuosina tehdyt, vielä vuoden 2021 aikana voimassa olevat päätökset.

Hakemuksia on vastaanotettu 11 kpl vuoden 2021 aikana, jolloin myönteisiä päätöksiä on tehty 7 kpl ja kielteisiä päätökset 4 kpl, joista 2 kpl koskevat kuljetuspäätöksiä ja 2 kpl koskevat henkilökohtaista apua. Palvelusuunnitelmia on päivitetty 4 kpl. Palvelusuunnitelmat ja hakemusten määrät eivät vastaa toisiaan ja tämä voi johtua siitä, että hakemukset ovat palvelukohtaisia, jolloin yksi asiakas on voinut hakea useampaa palvelua. Lisäksi hakemukset voivat olla jatkohakemuksia, jolloin ei ole nähty tarpeellisenä uusia palvelupäätöstä, mikäli palvelut ovat jatkuneet muuttumattomina.

Hakemuksia vastaanotettu 29 kpl vuoden 2022 aikana, joista tehty päätöksiä 36 kpl. Hakemukset ovat luonteltaan sellaisia, että hakemuksella on voitu hakea useampaa palvelua, kun taas päätökset ovat palvelukohtaisia. Kuljetuspalveluita myönnetty 22 asiakkaalle. henkilökohtaista apua on myönnetty 6 hlölle ja asumispalveluita käyttää 3 asiakasta ja yhdelle asiakkaalle on myönnetty asunnonmuutostöitä vuoden 2022 aikana.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TP 2022	
Lakisääteisten vammaispalvelujen toteutuminen	Vammaispalveluhakemukset	28	11	29	
	Palvelusuunnitelmat	6	4	6	
	Asiakasmäärä	42	30	37	
	Subjektiiiviset palvelut:				
	Vaikeavammaisten kuljetus- ja saattajapalvelu	19	26	22	
	Palveluasuminen	1	1	2	
	Asunnon muutostyöt ja asuntoon liittyvät välineet	3	1	1	
	Henkilökohtainen apu	4	5	5	
	Päivätoiminta	-	-		
	Harkinnan varaiset palvelut:				
	Kuntoutusohjaus	-	-		
	Sopeutumisvalmennus	-	-		
	Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet	2	-		

	Ylimääräiset ravinto- ja vaatekustannukset	-	-	
--	--	---	---	--

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Vammaispalvelujen ennustettavuus oli haastavaa. Palvelujen piirissä olevien henkilöiden tilanteita voidaan yrittää ennustaa, mutta uusien palvelujen piiriin hakeutuvien määrää ja vamman tai sairauden laatua on etukäteen arvioida. Pienessä kunnassa yksittäinen uusi asiakas ja asiakkaan toimintakyvyssä tapahtunut muutos voi vaikuttaa talouden näkökulmasta merkittävästi.

Vammaispalvelujen arviointi edellytti ammatillista osaamista vammaisryhmistä sekä lainsäädännöstä. Henkilöstön vajavainen osaaminen ja puutteelliset resurssit nousivat merkittäväksi epävarmuustekijäksi, sekä palveluiden siirtyminen nopealla aikavälillä erityisryhmiltä sosiaalitoimen puolelle. Palvelutarpeen oikeanlaisen arvioinnin varmistaminen edellyttäisi, että kunnassa useampi, kuin yksi työntekijä hallitsee tarvittaessa vammaispalveluiden kokonaisuuden. Tämä on yksi merkittävimmistä riskitekijöistä asiakkaan palveluiden saannin näkökulmasta.

Sisäinen valvonta:

Sisäinen valvonta toteutettu kirjauksia seuraamalla, sekä koostamalla palvelusuoritteita, joita on käsitelty säännöllisin väliajoin tiimipalaverissa.

3. Erityisryhmien palvelut

Tilivelvollinen: Vanhus- ja erityisryhmien palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Vanhus- ja erityisryhmien palvelut ovat kahden toimialan yhdistävä palvelukokonaisuus. Tilikaudella 2022 palvelut koostuivat ikääntyvien tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaishoidosta, lyhytaikaishoidosta, kotihoidosta, ennaltaehkäisevistä palveluista ja päiväkeskustoiminnasta. Erityisryhmille eli kehitysvammaisille ja muille erityisen tuen tarpeen asiakkaille kohdennettuja palveluja olivat erilaiset asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta, erityisen tuen tarpeen lasten ja nuorten iltapäivä- ja kesäajantoiminta sekä perhehoito. Lisäksi koko toimialan yhdistävinä palveluina järjestettiin ohjaus- ja neuvontapalvelut, omaishoidontuki sekä sosiaalihuoltolainmukaiset kuljetuspalvelut.

Palveluasuminen tuotettiin palvelutalo Uurastuvalla ja tuetun asumisen- ja asumisen ohjauksen palvelut järjestettiin Uurastuvan henkilöstön ja palveluohjaajan yhteistyönä asiakkaiden koteihin. Työ- ja päivätoiminta toteutuivat pääosin toimintakeskus Uuraspajalla sekä ulkopuoleisilla työpaikoilla työvalmennuksen keinoin. Ohjaus- ja neuvontapalvelut järjestettiin ja räätälöitiin asiakkaiden tarpeiden mukaisesti yhteistyössä asiakkaan verkostojen kanssa. Palvelut toteutettiin asiakkaiden toiminta- ja elinympäristöissä sekä puhelinohjauksella hyödyntäen. Kehitysvammapoliklinikan palveluista vastasi Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Omaa palvelutuotantoa täydennettiin vuoden aikana ostopalveluilla asiakkaiden sekä kustannustehokkuuden perusteella vähäisissä määrin. Palveluja myytiin resurssien puitteissa tarveperusteisesti. Palvelujen tarve ja tuotanto ovat vuositasolla vakiintuneita.

Erityisryhmien palvelujen henkilöstö koostui pääosin hoitajista ja ohjaajista. Henkilöstösuunnitelman mukainen hoitajien ja ohjaajien vakanssien määrä oli 6, joiden lisäksi palveluissa työskenteli työ- ja päivätoiminnan ohjaaja sekä palveluohjaaja. Palveluesimiesten ja palvelujohtajan työpanos jakautui koko vanhus- ja erityisryhmien kesken siten, että vanhuspalveluiden osuus oli kaksi (2) henkilötyövuotta ja erityisryhmien yksi (1). Kokonaisvakanssien määrä erityisryhmien palveluiden osalta oli 9. Vakituisten henkilöstön lisäksi vuoden aikana palveluissa työskenteli erialojen ammattilaisia tai työhön tutustujia työllisyyspalveluiden kautta, sekä sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoita eri mittaisilla oppimisjaksoilla. Oppisopimuksen Uurastuvalla suoritti loppuun yksi lähihoitaja vuoden 2022 aikana. Lisäksi käytettiin määrällisiä ohjaajia jälkkäri- ja kesälapsitoiminnassa sekä työtoiminnoissa vaativien asiakastilanteiden kohdalla.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Vuosi 2022 oli erityisryhmien osalta rauhallinen. Suurimmat huomiot keskittyivät tulevaan hyvinvointialuemuutokseen ja sitä edellyttäviin toimiin. Turvallisen siirtymän turvaaminen ja siihen liittyvät toimenpiteet, kuten tiimisvastaavan nimeäminen, asiakasprosessien läpikäynti ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen olivat keskiössä syksyllä 2022.

Koronan vaikutukset olivat vuoden 2022 aikana merkittävästi vähäisemmät. Asiakasryhmien kokoa tai yhteistä toimintaa jouduttiin rajoittamaan vain vähäisissä määrin määräaikoina.

Tilikauden tulos on 92,21 %, joka kuvaa budjetin alittumista. Henkilöstökustannusten osalta asumispalveluissa tulos on 89,36 %, joka kuvaa vähäisiä henkilöstömuutoksia ja maltillista kokonaissairauslomien määrää, vaikkakin flunssaoireiset poissaolot olivat edelleen Koronaa edeltäviin vuosiin verrattuna korkeat. Erityisryhmien palveluissa palvelujen oikea-aikaisuus ja riittävyys sekä henkilöstön hyvinvointi olivat edelleen painopisteitä, joihin panostettiin ja, joka on nähtävillä toiminnan tuloksessa.

Asumispalvelujen (1) ja tuetun asumisen (2) asiakasmäärässä tapahtui kolmen asiakkaan lasku, joku vaikuttaa pienessä asiakasryhmässä palvelun hintaan merkittävästi (ks.alla taulukko), mutta ei kuitenkaan käytännössä mahdollistanut henkilöstöresurssin vähentämistä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: innostunut, innovoiva henkilöstö, jolla on hyvä muutosvalmius sekä sitoutuneisuus oman työn ja organisaation kehittämiseen.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2022
Palvelujen kehittäminen vastaamaan asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita ja niissä tapahtuvia muutoksia sekä yhteiskunnassa tapahtuvia sosiaali- ja terveysalan muutoksia ja uudistuksia (mm. lait, uusi SoTe).	Arviointikriteeri: erityisryhmien palvelujen palvelutarpeisiin vastaaminen, palveluun varattujen paikkojen täyttöaste (palveluasuminen Uurastupa 13, tuettu asuminen 1–3, työ- ja päivätoiminnot Uuraspaja 22, muualle tuettu työtoiminta 3).	Oikeanlaisten palvelumuotojen kehittäminen, palvelujen tarveperusteinen kohdentaminen sekä muuttuvien yksilöllisten tuen tarpeiden määrittely ja niiden vastaaminen.
Toteutuminen		
<p>Korona seurauksena palvelujen käyttöaste oli palveluohjauksen osalta edelleen hiukan matalampi, jonka vuoksi palveluohjaajan työpanosta hyödynnettiin korvaavasti työ- ja päivätoiminnan ohjauksessa. Kokonaisuudessaan asiakasmäärässä tapahtui pientä laskua. Yhtä Uurastuvan asunnoista käytettiin edelleen pääosin tilapäisasumiseen ja yksi asunto oli osan vuodesta tyhjiään luontaisen poistuman seurauksena (vaikutus näkyy hoitopäivien määrässä). Yksi tilapäisasukas muutti vakituiseen asumiseen vuoden lopussa, mutta muuten uusia asiakkaita ei asumiseen vuoden aikana hakeutunut. Tuetun asumisen asiakasmäärä laski vuoden aikana neljästä kahteen asiakkaiden elämäntilanteen muutoksien seurauksena.</p> <p>Tulevaisuuden hyvinvointialueelle siirtymisen muutokset vaikuttivat toiminnan kehittämiseen siltä osin, että muutoksissa keskityttiin miettimään sellaisia ratkaisuja, jotka olisivat yhtenäisiä myös tulevilla hyvinvointialueella. Asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen, kirjaamiseen panostaminen ja laadukkaasti toiminnan varmistaminen olivat keskeisiä aihealueita, joissa keskityttiin huomioimaan sitä, kuinka asiakkaiden laadukkaat palvelut saadaan siirtymään myös hyvinvointialueella. Henkilöstön ammattitaito, halua joustaa ja kehittää sekä sitoutuminen työhön olivat merkittävä tekijä tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.</p>		

Laitoshoido

Laitoshoidon käytölle ei ollut tarvetta.

Asumisen palvelut

Asumisen palvelut järjestettiin palvelutalo Uurastuvalla sekä tuetun asumisen- ja asumisvalmennuksen menetelmin asiakkaiden omissa kodeissa. Ostopalveluille ei ollut tarvetta kahta kotikuntalain mukaista velvoitetta lukuun ottamatta.

Palvelutalo Uurastupa

Uurastuvalla järjestettiin palveluasumista aikuisille, ensisijaisesti kehitysvammaisille henkilöille. Asuminen toteutui omissa vuokra-asunnoissa itsenäisyyden tukevalla työotteella. Palvelujen sisältö räätälöitiin asukaskohtaisesti, kunkin toimintakyky sekä avun-, ohjauksen- ja hoidon tarve huomioiden. Uurastuvalla tarjottiin terveydenseurauksen- ja lääkehoidon palveluja sekä erityisen tuen tarpeen piirissä oleville että mielenterveyskuntoutujille. Tuetun asumisen ohjaus toteutetaan pääosin Uurastuvalla käsin.

Tuettu asuminen

Tuetun asumisen asiakkaat asuivat omavalintaisessa yksityisessä asunnossa. Arjen tuki järjestettiin yksilöidyillä tukipalveluilla, kuten kotiin vietävänä ohjauksena ja Uurastuvalla toteutuvina ateriapalveluina.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Palvelujen moninaisuus	Palveluasumisen vuorokaudet (hoitopäivät)	4263	4598	4600	4005
	Tuetun asumisen ohjaustehtävät	877	872	1300	96
	Muut ohjaustehtävät	780	624	750	650
	<u>Suoritteet yhteensä</u>	<u>5920</u>	<u>6094</u>	<u>6645</u>	<u>4751</u>
	Asukkaat Uurastuvalla	13	12	13	12
	Tuetun asumisen asiakkaat				
	Itsenäisyyden harjoittelu	3	4	3	2
	Mielenterveyskuntoutujat	1	1	1	1
		-	1	1	1
	<u>Asiakasmäärä yhteensä</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>18</u>	<u>16</u>
Tehokkuus, oikein kohdenus	Käyttöaste	95 %	111 %	100 %	87 %
Taloudellisuus	Palvelun hinta	60,60 €	46,25 €	52,19 €	97, 29 €

Perhehoito

Perhehoitoa järjestettiin lyhytaikaisena, pääosin ympärivuorokautisena perhehoitona erityisen tuen tarpeen asiakkaille. Perhehoidon pääasiallinen tavoite oli ennaltaehkäisevä jaksamisen tukeminen sekä omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien mahdollistaminen. Perhehoito on toimeksiantoperusteinen kustannustehokas hoidon järjestämisen muoto.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Palvelujen moninaisuus	Hoitopäivien määrä	245	255	262	309
	Hoidettavien määrä	8	5	4	5
Tehokkuus, oikein kohdenus	Käyttöaste	70 %	100 %	100 %	100 %
Taloudellisuus	Hoitopäivän hinta	143,83 €	120,11 €	155,34 €	128,84 €

Ohjaus- ja neuvontapalvelut

Ohjaus- ja neuvontapalveluilla tuettiin ja ohjattiin kehitysvammaisia- ja erityisen tuen tarpeessa olevia

asiakkaita ja heidän perheitään. Palvelun tavoitteena oli ennaltaehkäisevä-, kokonaistilanteen huomioiva- ja suunnitelmallinen asiakkaan yksilöllinen tukeminen.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Palvelujen moninaisuus	Asiakkaat Kehitysvammaiset	26	26	26	28
	Mielenterveyskuntoutujat	7	3	4	4
	Muut erityistä tukea tarvitsevat	10	9	10	7
	<u>Yhteensä</u>	<u>43</u>	<u>38</u>	<u>40</u>	<u>39</u>
	Asiakkaat palvelujen mukaan				
	Laitoshoido	0	0	0	0
	Asumispalvelut	18	20	18	20
	Perhehoito	8	5	4	5
	Päivä- ja työtoiminta	22	19	19	19
	Työtoiminnan ostopalvelut	0	0	0	0
	Palveluohjaus	35	36	35	38
	Iltapäivä-/ loma-ajan toiminta	6	6	6	8
	<u>Yhteensä</u>	<u>89</u>	<u>83</u>	<u>82</u>	<u>90</u>
	Yksilöohjauksen tehtävät				
	Toimintatuokiot	324	793	500	987
	Yksilöpalaverit	120	71	180	65
	Palvelusuunnitelmapalaverit	7	16	24	12
	Verkostopalaverit	79	44	110	85
	Perhehoidonohjaus	47	17	50	18
	Tuetun asumisen ohjaus	19	15	30	25
	Iltapäivä-/loma-ajan toiminta	259	332	260	274
	<u>Yhteensä</u>	<u>855</u>	<u>1 288</u>	<u>1 054</u>	<u>1 466</u>

Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	85 %	90 %	100 %	100 %
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	37,37 €	34,90 €	35,98 €	34,25 €

Työ- ja päivätoiminta/ toimintakeskus Uuraspaja

Uuraspajalla järjestettiin työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti uuraislaisille kehitysvammaisille - ja erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille. Muita asiakasryhmiä olivat mielenterveyskuntoutujat, työvoimahallinnon harjoittelijat ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat. Uuraspajalla tapahtuvan työtoiminnan lisäksi osa asiakkaista työskenteli tukitoimien avulla ulkopuoleisilla työpaikoilla. Toimintakeskuksen toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta vastasi yksi ohjaaja. Ohjaajan työparina 40–60 % työajalla työskenteli palveluohjaaja sekä kevään ajan määräaikainen 70 % työajan ohjaaja. Palvelua myytiin pienissä määrin tarve- ja kokonaistilanneperusteisesti myös muiden kuntien asiakkaille.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Palvelujen moninaisuus	Asiakkaat				
	Kehitysvammaiset	17	16	16	16
	Kuntouttava työtoiminta	3	1	1	1
	Mielenterveyskuntoutujat	1	1	2	1
	Muut erityistä tukea tarvitsevat	1	1	2	1
	<u>Yhteensä</u>	<u>22</u>	<u>19</u>	<u>21</u>	<u>19</u>
	Työtoiminnan käyttöpäivät				
	Eniten ohjausta tarvitsevat	325	337	370	337
	Jonkin verran ohjausta tarvitsevat	1201	1 378	1300	1 378
	Vähiten ohjausta tarvitsevat	750	579	630	579
Kuntouttava työtoiminta	153	193	180	193	
<u>Yhteensä</u>	<u>2 429</u>	<u>2 487</u>	<u>2 480</u>	<u>2 487</u>	
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	Asiakasmäärä tuplaantui, laskukaava ei ole enää vertailukelpoinen. Tehokkuus yli 100%.	Yli 100 %	100 %	Tehokkuus yli 100 %.
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	41,18 €	28,32 €	38,42 €	35,09 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Useamman vuoden ajan riskitekijänä on olleet samansuuntaiset. Oman palvelutarjonnan riittämättömyys, joka voi johtaa omaa tuotantoa kalliimpien ostopalveluiden käyttöön. Pienessä kunnassa on erityisen haasteellista tarjota monenlaisia erikoistuneita palveluja ja vastata kehitysvammaisten erityishuoltolain edellyttämään itsemääräämis- ja rajoittamisoikeutta koskevan lainsäädännön vaatimukseen. Työ- ja päivätoiminnoissa henkilöstöressin tiukkuus aiheuttaa vuosittain haasteita laadukkaan ja monipuolisen toiminnan järjestämisen näkökulmasta. Tyypillisenä riskitekijänä ilmeni jälleen myös se, että pienilukuisen henkilöstön tulisi omata laaja ja moninainen ammatillinen osaaminen. Vakituisten henkilöstön poissaoloja oli haastavaa sijaistaa vastaavalla osaamisella. Ennakoimattomat poissaolot ja monialaisten osaajien saatavuuden haastavuus näkyi merkittävästi rekrytoinnissa. Epävarmuutta loi edelleen koronatilanne sekä tulevaisuuden hyvinvointialueelle siirtyminen.

Sisäinen valvonta:

Sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen tarkkailun keinoin. Erilaisten toimintaohjeiden päivitys ja uusien laatiminen vahvisti sisäisen valvonnan toteutumisen. Jatkuva seuranta toteutui arjen toiminnoissa kunkin työntekijän toimesta. Tätä toimintaa oli muun muassa tavoitteiden toteuttaminen arjessa, asiakkaiden käteisvarojen seuranta, lääkkeiden kaksoistarkastus, työaikaseuranta sekä erilaisten käyttöjärjestelmien hyödyntäminen työssä, kuten HaiPro ja ProConsona.

Tarkastuksen keinoina käytettiin esimiehen toteuttamia kertaluontoisia tarkastuksia, kuten käteisvarojen läpikäynti sekä tavoitteiden avaamista käytäntöön. Säännöllisissä henkilöstöpalaverissa arvioitiin toimintaa koko henkilöstön toimesta ja muutettiin käytäntöjä vallitsevien olosuhteiden mukaisiksi

4. Sosiaalityö

Tilivelvollinen: johtava sosiaalityöntekijä

Toiminnan kuvaus:

Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä ja muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheen turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta.

Sosiaalityö toteutetaan kunnassa yhdenmisenä sosiaalityönä. Kunnan resurssina ovat perusturvajohtaja, johtava sosiaalityöntekijä sekä sosiaaliohjaaja.

Perusturvajohtaja vahvistaa myötämieliset huostaanotot, kiireellisten sijoitusten jatkopäätökset sekä muut lastensuojelulain 13 § 2 mom. mukaiset toimenpiteet ja päättää lastensuojelulain 63 § mukaisesta yhteydenpidon rajoittamisesta mikäli se ylittää 7 vuorokautta ja päättää lastensuojelulain 72 § mukaisesta erityisestä huolenpidosta. Perusturvajohtaja toimii tarvittaessa johtavan sosiaalityöntekijän sijaisena päätösprosessissa.

Johtavan sosiaalityöntekijän vastuualueeseen kuuluvat lastensuojelu, erityistä tukea tarvitsevat lapset ja aikuiset, vaativa aikuissosiaalityö sekä vastaavan kuraattorin tehtävät. Lisäksi johtava sosiaalityöntekijä toimii työparina tarvittaessa erityisryhmien, kuten kehitysvamma- tai vammaispalveluiden osalta.

Kunnan sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita koordinoi sosiaaliohjaaja, jonka toimenkuvaa ovat kunnan harkinnanvaraiset toimeentulotukiasiat, palveluohjaus ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit ja asiakkuudet, sekä vammaishuollon ohjaus, arviointityö ja päätöksenteko. Lisäksi tarpeen mukaan lastensuojeluasioissa työparina toimiminen.

Kunnassa on kolme perhetyöntekijää ja yksi perheohjaaja, jotka toteuttavat asiakastyötä lapsiperheiden, sekä aikuisasiakkaiden kanssa. Perhetyöntekijöiden työpanoksella voidaan tuottaa perhetyötä, kotipalvelua, sekä tukihenkilötoimintaa.

Johtava sosiaalityöntekijä koordinoi kunnan sosiaalipalveluita sekä vastaa sosiaalityön kustannuksista yhdessä perusturvajohtajan kanssa.

Johtava sosiaalityöntekijä toimii lähiesimiehenä sosiaaliohjaajalle, koulukuraattorille, sekä perheohjaajalle

ja kolmelle perhetyöntekijälle.

Perhekeskus

Uuraisten sosiaalitoimessa on vuoden 2022 aikana perustettu uusi perhekeskus. Perhekeskusta varten on remontoitu Virastotie 4 alakerran tilat, jotka koostuvat yleisestä tilasta, kahdesta toimistotilasta ja yhdestä ryhmätyöskentelytilasta. Tilassa toimivat perhetyöntekijät ja sosiaalityöntekijät, sekä pikkulapsipsykologi, perheneuvola, lastenvalvoja ja muita järjestöjä. Tiloja on annettu väliaikaisesti käyttöön myös erityisryhmien työntekijöille, sekä koulukuraattorilla, jolla on ollut vaikutusta yhteistyön toimivuuteen. Tiloista käsin on hallinnoitu moniammatillista ryhmää, matalan kynnyksen sosiaaliohjausta, sekä osallistuttu tapahtumiin, jossa tehdään yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa.

Sosiaalihuollon palvelut

Vuoden 2022 aikana asiakasperheitä on ollut asiakkaana 48 kpl, joihin on kuulunut yhteensä 150 lasta. Aikuissosiaalityön asiakkaita kunnassa on ollut 8 kpl, joihin on toteutettu suunnitelmallista työskentelyä palvelutarpeen arvioinnin jälkeen ja kunnan 8 henkilöllä on ollut käytössään välitystilipalvelu, jolloin kunta on tukenut asiakkaiden talousasioiden hoitamista. Vammaispalveluissa asiakkaita on ollut 25 kpl.

Omana toimintana sosiaalihuollossa voidaan järjestää palvelutarpeen arvioinnit, perheohjaus, perhetyötä, kotipalvelua, valvotut tapaamiset ja tukihenkilötoimintaa. Perhetyön (3 työntekijää) asiakaskontakteja on ollut vuoden aikana 885 kpl, joista lastensuojelun kontakteja 239 ja sosiaalihuoltolain mukaisia kontakteja 646 kpl. Sosiaalihuollon asiakkaille on tuotettu tunnetaitotyöskentelyä 23 kpl, valvottuja tapaamisia 33, jälkihuollon kontakteja 82, tukihenkilötyötä 114, lapset puheeksi keskusteluja 2.

Vammaispalveluiden kontakteja on tehty 24 kpl.

Kotipalvelua on tuotettu yhteensä 11 eri perheessä vuoden 2022 aikana.

Lapsiperheellä on oikeus saada huolenpitotehtävän turvaamiseksi välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen vuoksi. Lapsiperheiden kotipalvelua voi saada joko tilapäisenä tai säännöllisempänä palveluna (tällöin palvelu on tavoitekeskeistä). Perhetyö painottuu ohjauksellisempaan työmuotoon. Molempien työmuotojen osalta on oleellista, ettei työ ole asiakkaan puolesta tekemistä, vaan perheen voimavarojen tukemista dialogisesti yhdessä tehden.

Ostopalveluina sosiaalipalveluja tuotetaan sosiaaliasiamiehen palvelut, perheneuvola, virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys, kriisityö ja sijaishuolto, sekä ostopalveluna tukiperhetoimintaa.

Tukiperhetoiminta on toteutettu ostopalveluna, jossa ensisijaisesti tukiperheet ovat toimeksiantosopimuksen mukaisessa työsuhteessa Uuraisten kuntaan tai tukiperhetoimintaa on ostettu yksityiseltä palveluntuottajalta. Tukiperheessä on vuoden aikana ollut sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita 14 lasta ja lastensuojelulain mukaisia asiakkaita 2 lasta.

Kasvatus ja perheneuvonta toteutunut 1 kerran kuukaudessa perhekeskuksen tiloissa. Pikkulapsityöryhmän psykologi joka toinen viikko ja lastenvalvoja tarvittaessa. Perhekeskuksen tiloja ovat käyttäneet säännöllisesti myös Mannerheimin lastensuojeluliitto perhekahvilatoiminnalla, Uuraisten AA-ryhmän kokoontumiset, sekä muiden paikallisten toimijoiden järjestötapaamiset/-kokoukset.

Poikkeusoloista huolimatta kotiin tehtyä työskentelyä on toteutettu asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Kotikäynneillä suojaudutaan maskiin. Laajemmassa viranomaisyhteistyössä pyritään käyttämään etäyhteyksiä. Yhteistyökumppaneita asiakastyössä ovat mm. koulut, oppilashuolto, varhaiskasvatus, lasten ja nuorten psykiatria/mielenterveyspalvelut, päihdetyö, nuorisotoimi ja sijaishuoltopaikat. Verkostotyöskentely on toiminut teams-yhteyksien kautta hyvin ja oppilashuollon kanssa on pyritty kehittämään tiedonsiirron toimivuutta esimerkiksi lastensuojeluilmoitusten osalta. Kunnassa on toiminut säännöllisesti moniammatillinen työryhmä, joka on kokoontunut kevästä 2022 lähtien Uuraisten perhekeskuksella joka toinen kuukausi.

Vireillepanot

Vireillepanot ovat hakemuksia, yhteydenottoja ja huolen ilmaisuja, jotka tulee käsitellä 7 työpäivän aikana vastaanottamisesta. Vireillepanot johtavat sosiaalihuollon viranomaisen arvion perusteella laajempaan arvioon (palvelutarpeen arviointi), mikäli asiakkaan tilanne vaikuttaa siltä, että asiakkaalla on mahdollisia tuen tarpeita tai lapseen liittyvää lastensuojelullista huolta on selvitettävä.

	lastensuojeluilmoitus	sosiaalihuollon yhteydenotto
2020	70	3
2021	110	35
2022	95	4

Uuraisten sosiaalitoimeen on vastaanotettu vuoden 2022 aikana 95 kpl lastensuojeluilmoituksia ja 4 kpl yhteydenottoja ja ilmoituksia sosiaalihuoltolain mukaisesti.

Vireillepanot ovat hakemuksia, yhteydenottoja ja huolen ilmaisuja, jotka tulee käsitellä 7 työpäivän aikana vastaanottamisesta. Vireillepanot johtavat sosiaalihuollon viranomaisen arvion perusteella laajempaan arvioon (palvelutarpeen arviointi), mikäli asiakkaan tilanne vaikuttaa siltä, että asiakkaalla on mahdollisia tuen tarpeita tai lapsen liittyvää lastensuojelullista huolta on selvitettävä.

Palvelutarpeen arvioinnit

Palvelutarpeen arviointi on sosiaalihuoltolain 36 § mukaista toimintaa, joka tulee lähtökohtaisesti tehdä jokaiselle asiakkaalle, ellei siihen ole erityistä perustetta olla tekemättä. Palvelutarpeen arvioinnin toteuttaa erityisen tuen tarpeisesta henkilöstä laillistettu sosiaalityöntekijä ja muissa tapauksissa sosiaaliohjaaja. Palvelutarpeen arviointi toteutetaan 3 kk määräajassa ja sen tarkoituksena on arvioida asiakkaan tuen ja palveluiden tarvetta.

	palvelutarpeen arviointi/lkm.
2020	14
2021	37
2022	47

Palvelutarpeen arviointeja on avattu vuoden 2022 aikana 47 kpl, joista on valmistunut vuoden 2022 aikana 45 kpl. Palvelutarpeen arvioinnit on toteutettu lakisääteisesti alle 3 kk aikana.

Palvelutarpeen arvioinnin aikana ratkaistaan asiakkuuden tarve, joko sosiaalihuoltolain mukaisessa (perhesosiaalityö tai aikuissosiaalityö) asiakkuudessa vai lastensuojelun asiakkuudessa. Palvelutarpeen arvioinnit ovat johtaneet perhesosiaalityön asiakkuuteen 10 kpl ja lastensuojeluasiakkuuteen 8 kpl. Asiakkuus on päätetty arvioinnin perusteella 29 kpl.

Perhesosiaalityö

Kaikki palvelutarpeen arviot eivät johtaneet suoraan koko perheen osalta asiakkuuden alkamiseen, koska asiakkaat tulivat toisinaan autetuksi jo arvioinnin aikana. Saman perheen sisällä asiakkuuksia saattoi olla myös useampia, koska tukea myönnettiin myös yksilökohtaisesti palvelutarpeen arvion mukaisina palveluina. Näin ollen yhdessä perheessä saattoi työskennellä useampi työntekijä eri perheenjäsenen kanssa, ja näin ollen sosiaalihuoltolain mukaisessa aktiivisessa asiakkuudessa oli yhteensä 52 lasta ja 3 vanhempaa, joiden kanssa on toteutettu yksilöllistä asiakastyötä yhdessä laaditun asiakassuunnitelman mukaisesti.

Lastensuojelu

	yht.	uusia	päätyneet	sijaishuollossa	jälkihuollossa
2020	32	10	9	6(yht.) – 3 (päätetty)	10
2021	38	8	12	9 (yht.) – 4(päätetty)	10
2022	37	10	9	5 (yht.) – 2 (päätetty)	12

Lastensuojelun avohuolto

Lastensuojelun asiakkaana Uuraisten kunnassa on kaiken kaikkiaan ollut 37 lasta 21 eri perheestä. Vuoden 2022 aikana uusia asiakkaita on tullut 10 kpl ja asiakkaita on vuoden aikana poistunut 9 lasta, joista osa on täysi-ikäistynyt, muuttanut pois Uuraisten kunnasta tai palveluiden tarve on päättynyt.

Avohuollon palveluina on käytetty tukiperhettä 3 lapsella, tukihenkilöä 9 lapsella, perhetyötä 6 eri perheessä.

Sijaishuolto

Vuoden 2021 puolelta on siirtynyt 3 sijoitettua lasta ja vuodelle 2023 siirtyy 3 sijoitettua lasta. Vuoden 2022 aikana on tehty 2 avohuollon sijoitusta ja yksi hallinto-oikeuden vahvistama huostaanotto. Lista on päätösperusteinen, eikä lapsikohtainen. Kaikki sijoituspaikat ovat ammatillisia perhekoteja tai lastensuojelulaitoksia. Perusteina on suurimmaksi osaksi vaikeus saada sijaishuoltopaikkoja, kuin sijoitettuun lapseen liittyvät tuen tarpeet.

Lastensuojelussa laitossijoituksia pyritään lyhentämään tarjoamalla perheelle intensiivistä moniammatillista tukea oman kunnan palveluna, taloudellista tukea sekä tarvittaessa ammatillista tukihenkilötoimintaa. Sijaishuoltopaikkoja ei ole aina tarpeen vaatiessa riittävästi vapaana ja laitospaikkojen vuorokausihinnat vaihtelevat. Lastensuojelun laitospaikka kuitenkin varmistaa, että lapsi saa tarvitsemansa tuen ja avun kasvun ja kehityksen tueksi.

Lastensuojelun laitospaikoilla olevien lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat niin suuria ja haastavia, ettei näiden lasten osalta voida miettiä perhesijoituksia. Perhesijoitus tulee kyseeseen pääsääntöisesti pienten lasten osalta. Lastensuojelun todellisia menoja ei voida etukäteen paljonkaan ennakoita, sillä sijoitustilanteet tulevat usein yllättäen. Uuraisten kunnassa pyritään ehkäisemään lastensuojelulain mukaisesti kaikin keinoin avohuollon tukitoimin ennen laitokseen sijoittamista. Lapsen ja nuoren sijoittaminen on aina viime-sijainen vaihtoehto. Jatkossa on panostettava entistä enemmän ennaltaehkäiseviin avohuollon lastensuojelupalveluihin ja työmuotoihin.

Jälkihuolto

Jälkihuollossa on vuoden 2022 aikana ollut yhteensä 12 lasta, joilla kaikilla ei ole aktiivista työskentelyä. Jälkihuollon tukitoimena on hyödynnetty tukihenkilötoimintaa kunnan omana toimintana.

Alkaen 1.1.2020 jälkihuolto-oikeusikä on noussut aiemmasta 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen, joten sitä suuremmalla syyllä lastensuojelun osalta myös tähän satsaaminen ennaltaehkäisevinä palveluina on taloudellisesti kannattavaa.

Jälkihuolto toteutetaan pääsääntöisesti kunnan omana palveluna.

Lastenvalvojatehtävät

Lastenvalvojatehtävät ovat siirtyneet maaliskuussa 2021 Jyväskylän perheoikeudelliseen yksikköön.

Johtava sosiaalityöntekijä on aikaisemmin hoitanut lastenvalvojatehtävät Uuraisilla. Kun tehtävät siirtyivät Jyväskylän perheoikeudelliseen yksikköön on solmittu yhteistyösuhde Petäjäveden sosiaalitoimeen. Johtava sosiaalityöntekijä työskentelee yhden päivän viikosta n. 8-10 h/vko Petäjävedellä. Petäjävesi ostaa palvelua Uuraisten kunnalta.

Vahvistettuja elatussopimuksia 22 kpl, huolto- ja tapaamissopimuksia 1 kpl. Lapsen syntymänjälkeen tunnustettuja isyyksiä yksi. Lisäksi ennen lapsen syntymää tunnustettuja isyyksiä, joista ei ole ollut koottavaa tilastoa saatavilla.

Lastenvalvoja on ollut Uuraisilla 3 pv. vuoden 2022 aikana. Asiakkaat ovat asioineet pääsääntöisesti Jyväskylässä omasta toiveestaan. Muutamia neuvotteluja on käyty etänä.

Toimeentulotuki

Toimeentulotukiasiakkaita oli viime vuonna yhteensä 57 asiakasta, joille laadittiin päätös täydentävästä tai ennaltaehkäisevästä toimeentulotuesta haetuille tukikuukausille yhteensä 138 päätöstä vuoden 2022 aikana.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Asiakastyö

Vuoden 2022 aikana lastensuojeluilmoituksia on tullut edellisvuotta vähemmän, mutta ilmoituksista on käynnistetty enemmän palvelutarpeen arviointeja, joista yhteensä 18 on johtanut asiakkuuteen. Asiakkuudet ovat vaihdelleet perhesosiaalityön ja lastensuojelun välillä asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Omalla tuotannolla on vastattu perhetyön ja tukihenkilötoiminnan tarpeisiin. Ostopalveluita on hyödynnetty sijaishuollon ja tukiperhetoiminnan osalta, sekä poikkeustilanteissa, joissa tukihenkilötyötä ei ole ollut asiakkaan tarpeiden perusteella hoidettavissa omalla tuotannolla.

Palveluprosessit (ilmoituksen käsittely 7 vrk, palvelutarpeen arviointi 90 vrk) ovat oikea-aikaisia, eikä käsittelyaikoja ole ylitetty tilikauden aikana.

Työn kehittäminen

Johtava sosiaalityöntekijä on suorittanut vuoden 2022 aikana systemisen lastensuojelumallin kouluttajakoulutuksen, johon on kuulunut koulutuksen pilotointi. Pilotointi on toteutettu syksyllä 2022 Uuraisten sosiaalitoimelle, sekä koulukuraattorille ja varhaiskasvatuksen koordinaattorille ja Petäjaveden sosiaalitoimelle. Koulutuksen kautta on haettu uudenlaisia toimintamalleja asiakastyöhön.

Sosiaalitoimen perhetyöntekijä on valmistunut vuoden mittaisesta tunnetaitotyöskentelystä ja pystynyt toteuttamaan laadukasta tunnetaitotyöskentelyä perhetyön ja tukihenkilötoiminnan yhteydessä.

Työtä on kehitetty säännöllisillä tiimijaoilla (2h/vko), johon työyhteisö on sitoutunut hyvin. Kehitystyö on liittynyt asiakastyöhön, verkostoyhteistyöhön, sekä perhekeskuksen toiminnan rakentamiseen.

Henkilökunta

Henkilökunnassa on tapahtunut keväällä 2022 laajoja muutoksia. Sosiaaliohjaaja, perheohjaaja ja perhetyöntekijä ovat irtisanoutuneet ja heidän tilalleen on rekrytoitu sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja perheohjaaja.

Sosiaalityöntekijä on toiminut 60 % työajalla ja puuttuvaa 40% on kompensoitu siten, että sosiaaliohjaaja on palkattu viransijaiseksi, jotta asiakastyö saadaan toteutettua turvallisesti.

Hyvinvointialueen valmistelut ovat vaikuttaneet merkittävästi työyhteisön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Valmistelutyöt ovat vaatineet uusien järjestelmien ja toimintamallien oppimista, konkreettista läsnäoloa valmistelutyöryhmissä, sekä lukuisten tilastojen toimittamista hyvinvointialueen käyttöön.

Henkilökunnan tukena on toiminut kiinteä työnohjaus noin kerran kuukaudessa.

Toimitilat

Sosiaalitoimi on siirtynyt uusiin työtiloihin keväällä 2022, johon on tehty laaja remontti, pintamateriaali ja kalustehankintoja, joihin ei ole budjetoitu varoja vuoden 2022 talousarviossa. Kustannukset on jaettu puoliiksi vapaa-ajan toiminnan kanssa, sillä perhekeskuksen yleisiä tiloja käyttävät kuntalaiset ja järjestöt.

Toimitilat ovat monitoimitiloja ja työntekijöillä ei ole kiinteitä työpisteitä. Asiakastyötä voidaan toteuttaa 3 eri tilassa. Toimitilojen muutos on johtanut uusien toimintamallien käyttöönottoon.

Verkostoyhteistyö

Toimitilamuutokset ja henkilöstön vaihdos on vaikuttanut verkostoyhteistyön vahvistumiseen. Perhekeskuksen tiloissa toimii usea eri palveluntuottaja, sekä vuorovaikutus kuntalaisten ja järjestöjen välillä on tiivistynyt toimivien tilojen muutoksen johdosta. Moniammatillinen tiimi on kokoontunut säännöllisesti perhekeskuksen tiloissa.

Sosiaalitoimen kustannukset

Lastensuojelun kustannuksissa näkyy sijaishuollon merkittävä kustannuserä. Sijaishuollon järjestämistä koordinoi Jyväskylän sijaishuoltoyksikkö, joka toimii tukena kuntien sijoitustilanteissa. Sijoituspaikkojen tilanne on ollut heikko Keski-Suomessa ja akuutit tilanteet ovat johtaneet siihen, että lapsia on tullut sijoittaa laitospalveluun sijoitukseen, koska perheitä ei ole ollut saatavilla.

Sosiaalihuollon järjestelmään on tullut muutoksia, jotka ovat vaatineet järjestelmän päivittämistä ja tähän liittyvää koulutusta. Järjestelmämuutos on osa kansallista muutosohjelmaa, jossa toimipisteiden järjestelmät saadaan sähköisen arkistoinnin piiriin ja asiakas pystyisi lukemaan omia tietojaan kantapalvelusta.

Toimitilojen muutos on vaikuttanut kustannusten kasvuun remontin ja kalusteiden hankintojen osalta.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut		
Tavoite: Palvelujen kehittäminen vastaamaan sekä seutukunnallista että valtakunnallista mallia.	Mittari: Kunnan omien työtoimintojen vakiintuminen entistä laadukkaammaksi työmuodoksi ja siitä asiakkailta saatava palaute.	Tavoitetaso 2022: Suurin osa perhesosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon palveluista on toteutettu omana toimintana.
<p>Toteutuminen</p> <p>Sosiaalitoimi on työskennellyt tiiviinä työyhteisönä. Tukena on ollut työnohjaus, sekä viikoittaiset tiimit ja työhyvinvointipäivä. Näillä on ollut merkitystä turvallisen asiakastyön toteuttamiseen, jossa ratkaisuja voidaan tehdä työyhteisönä. Sosiaalitoimen resurssi on ollut riittävää tuottaa palveluita itsenäisesti perheen kotiin.</p> <p>Sosiaalityön joustavuutta edistää avunantosopimus Petäjäveden, Keuruun, Multian ja Uuraisten kesken. Avunantosopimus mahdollistaa sosiaalityön päätösprosessin asianmukaisuuden lomien, äkillisten poissaolojen tai muiden erityistilanteiden vuoksi.</p> <p>Osaamisen keskittäminen mm. lastenvalvojatehtävien osalta Jyväskylän perheoikeudellisiin palveluihin mahdollistaa oman kunnan toiminnan keskittämisen asiakastyöhön sosiaalihuollon ja lastensuojelun asiakkuuksiin.</p> <p>Toimeentulotuen osalta Uurainen on tuottanut yhdessä Multian ja Petäjäveden kanssa toimeentulotuen soveltamisohjeet, jolla pyritään tasalaatuisen toimeentulotuen myöntämiseen yli kuntarajojen.</p> <p>Koulutusten mahdollistaminen henkilökunnalle on vahvistanut osaamista, joka vastaavasti on mahdollistanut myös erityisten tukimuotojen tarjoamisen kunnan omana toimintana.</p>		

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Vakiintunut ja selkeä sosiaalipalveluiden kokonaisuus		
Tavoite: Vakiinnuttaa ja selkeyttää työntekijöiden työnkuvia entisestään.	Mittari: Jokaisella työntekijällä omat sovitut vastuut ja työtehtävät sekä lisäksi jokaisen mieltymyksen mukainen täsmäkoulutus.	Tavoitetaso 2022: Kehityskeskustelujen perusteella työntekijöiden työnkuvat ovat selkeitä ja oma osaaminen vastaa työtehtäviä.
<p>Toteutuminen</p> <p>Henkilöstölle on myönnetty täydennys- ja erikoistumiskoulutuksia, joilla on merkittävää vaikutusta osaamisen ylläpitämisen ja asiakkaiden tarpeisiin vastaamisen osalta. Työn sisällöllisiä vaatimuksia on pyritty jakamaan osaamisen ja henkilöstön omien toiveiden mukaan, jolloin jokaisella työntekijällä on omaa erityistä osaamista annettavana. Tällä vaikutetaan työntekijöiden työmotivaatioon ja työssä jaksamiseen.</p> <p>Vuoden 2022 aikana yksi työntekijä on valmistunut tunnetaitokoulutuksesta ja johtava sosiaalityöntekijä on koulutautunut systemisen lastensuojelumallin kouluttajaksi, sekä suorittanut lähiesimiestutkinnon.</p>		

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Työhyvinvointi

Tavoite: Työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen parantaminen ja edistäminen	Mittari: Sairauspoissaolojen määrä Työntekijöiden pysyminen viroissaan/vaihtuvuuden väheneminen Työhyvinvoinnin tulosten muutokset kyselyiden osalta	Tavoitetaso 2022: Kehittämistyö Koulutukset Kehityskeskustelut Työn ja vastuun määrän oikein kohdentuminen
--	--	---

Toteutuminen

Sosiaalitoimella on käytössä pitkäaikainen ja säännöllinen työnohjaus. Koulutustoiveisiin suhtaudutaan avoimesti, koska sen nähdään edistävän työntekijöiden työssäjaksamista ja kykyä vastata haastaviin asiakastilanteisiin. Kehityskeskustelut on toteutettu vuosittain, joiden perusteella työyhteisön tuki on edistänyt työssäjaksamista eikä työyhteisö koe työssäjaksamiseen liittyviä haasteita. Kehityskeskusteluissa työntekijät ovat kokeneet myös työtehtävien vastaavaan omaa osaamista ja työntekeminen on mielekästä.

Sairauspoissaolot ovat liittyneet ensisijaisesti normaaliin virustauteihin ja työtä on sovittu tehtäväksi myös etänä, mikäli työkuunto on sen sallinut.

Työhyvinvointia ei ole kartoitettu kyselyllä. Kyselyt on toteutettu osana kehityskeskustelua.

Tavoite	Mittari	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Lapsiperheet, kotipalvelu ja perhetyö	Tuettujen perheiden määrä	31	38	47	49	60	45
	Lapsia perheissä	122	160	153	158	214	172
	Kotikäyntien/kontaktien määrä/vuosi	715	460	1295	1794	1175	887
Sijais-huolto	Yhteensä, joista perhehoidossa	6	6	11	6	5	3
	laitoshoidossa	1	1	3	2	2	
	jälkihuollossa	4	3	4	4	3	3
		1	2	4	10	10	12

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Sairauspoissaolojen vaikutukset asiakastyöskentelyyn ja mahdollisuuksiin vastata asiakkaiden tarpeisiin oikea-aikaisesti ja riittävillä palveluilla.

Työtilojen muutos kunnanvirastosta perhekeskukseen. Työtilojen suunnittelu, järjestely ja toimintapojen kehittäminen on vienyt aikaa ja tuottanut lisätyötä työyhteisössä

Sosiaalitoimen siirtyminen Keski-Suomen hyvinvointialueelle on aiheuttanut merkittävää työkuormaa valmistelutöiden osalta. Tämän lisäksi sosiaalitoimelle on siirtynyt työtehtäviä, jotka eivät ole aikaisemmin olleet nykyisellä resurssilla hoidettuja työtehtäviä, kuten välitystilien hoitaminen, sekä kuntouttava työtoiminta.

Vuoden 2022 lähtötilanne

	2021	2022	2023
Lastensuojelun asiakkaita yht.	21	19	32
• avohuollossa	9	6	17
• sijoitettuja	4	5	3
• jälkihuollossa	8	8	12
Sosiaalihuollon asiakkaat (perheet)	35	28	27
Palvelutarpeen arvioinnit		25	1

Laitossijoitusten ja jälkihuollon kustannukset

Sisäinen valvonta:

Sisäinen valvonta on toteutettu viikottaisilla työyhteisön tiimeillä, joissa on toteutettu asiakastyön ohjausta ja neuvontaa työyhteisöllisesti. THL:lle on toimitettu lastensuojeluun, sosiaalihuoltoon ja harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen liittyvät tilastot, joiden perusteella asiakastyö on oikea-aikaisesti toteutettua. Sisäiseen valvontaan voidaan laskea myös asiakastyön tilastointi. Asiakastyötä on toteutettu aktiivisesti ja asiakastyöhön liittyvät peruuntumiset ovat liittyneet asiakkaan tai työntekijän sairastapauksiin.

Sosiaalitoimeen ei ole vastaanotettu muistutuksia tai kanteluita vuoden 2022 aikana.

Koulukuraattoriyö Uuraisilla

Koulukuraattorin työ on osa oppilashuoltoa ja koulun sosiaalityötä (sosiaalitoimen alaista). Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä kouluissa. Oppilashuoltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 3§).

Kuraattoriyötä tehdään esikoululaisten ja peruskoululaisten kanssa kaikissa Uuraisten kouluissa, viitenä päivänä viikossa, pääsääntöisesti maanantaisin Kynnämöisillä, tiistaisin Hirvasella, keskiviikkoisin Koulukeskuksella, torstaisin Höytiällä ja perjantaisin Koulukeskuksella. Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia. Koulukuraattori tukee oppilasta silloin, kun kaveri- tai perhesuhteissa on huolia, oppilas kokee yksinäisyyttä, koulunkäynti ei suju, poissaoloja kertyy paljon tai elämässä tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat oppilaan hyvinvointiin. Kuraattorin työn punainen lanka on opettaa ja osallistaa lapsia ja nuoria keskustelukulutturien, jossa omaa olemista ja käytöstä harjoitellaan sanoittamaan ja ymmärtämään oman toiminnan vaikutuksesta niin itseen kuin koko kouluyhteisöön, omiin lähiverkostoihin.

Yksilötyön lisäksi oppilashuollon työntekijät tekevät yhteisöllistä työtä kouluissa. Tämä tarkoittaa ennaltaehkäisevää työtä, joka ulottuu laajemmin kouluyhteisöön. Tätä on mm. koulun toimintatapojen kehittämiseen osallistuminen (miten puututaan kiusaamiseen tai poissaoloihin, millainen on hyvä oppimisympäristö, sosiaalisten ja tunnetaitojen opettaminen, hyvinvointioppiminen käytännössä jne.), opettajien konsultointi, oppilashuoltoryhmään osallistuminen ja tavoitteellinen ja suunnitelmallinen toiminta siinä, ryhmien ja luokkien kanssa työskentely, teemapäivien/ viikkojen ja vanhempainiltojen järjestämisessä/ suunnittelussa mukana oleminen ja yhteistyö alueen toimijoiden kanssa (esim. nuorisotyö, srk). Uuraisilla yhteisöllinen työ on merkittävä osa kuraattorin työtä.

Työntekijään voivat ottaa yhteyttä lapsi/nuori itse, vanhemmat tai opettajat. Yhteyttä voi ottaa puhelimitse tai Wilman kautta jättämällä soittopyynnön.

Kuraattorin työ on vuonna 2022 suuntautunut yksilötyöhön, koska vuoden 2022 aikana Uuraisten opetustoimi on saanut hankerahaa, jolla on palkattu kaksi hankekuraattoria kehittämään yhteisöllistä

työskentelyä Uuraisten kouluilla ja tämä on suuntautunut luokkatyöskentelyyn ja yhteisöllisyyden arvon esiintuomiseen.

Koulukuraattorin työn sitominen osaksi lapsen koululuokkaa ja perhettä on yksi työn tärkeimmistä tavoitteista. Koulussa lapsi on osa yhteisöä. Kotona lapsi on osa perhettä. Nämä yhteisöt toimivat lapselle peileinä siitä kuka hän on. Kuraattorin työssä pysähdytään katsomaan, kuka lapsi on ilman näitä vertaisryhmiä, ja mitä hän itse haluaa ympärilleen luoda ja kuinka se onnistuu. Kuraattorin työ on monin tavoin vierellä kulkemista ja lapsen äänen, aidon kokemuksen tavoittelemista.

	2020	2021	2022
asiakasmäärät	62	72	n. 70
luokkatyöskentely koko luokalle	31	140	60
yhteistyöpalaveri oppilaan ja opettajan/vanhemman kanssa	26	91	141
oppilashuoltoryhmä	8	3	5
ryhmyttämispäivä 7 lk.	4	1	0
IPC-työmenetelmäkoulutus	3	7	0
murrosikäisten lasten vanhempien ryhmä	2	0	0
koulun kriisiryhmä	2	4	0
monialainen työryhmä	2	1	2
vanhempainilta	0	3	4
kerhotoiminta	0	11	29
osallistuminen opettajan vesopäiviin	0	2	5
työnohjaus	0	3	8

Vuonna 2022 kuraattorin työssä painottui ennaltaehkäisevä työote ja yhteisöllisyys. Syksyn -22 ajan Uuraisilla työskenteli vakinaisen kuraattorin lisäksi kaksi hankekuraattoria, joiden työpanosta käytettiin yhteisöllisen työn kehittämiseen. Lisäksi kuraattori toteutti yhteistyössä koulupsykologin kanssa Keinoja itsensä rauhoittamiseen -verkkokurssin, joka tarjosi halukkaille 6.-9.-luokan oppilaille mahdollisuuden pysähtyä itsen säätelykeinojen äärelle kerran viikossa kahdeksan viikon ajan. Verkkokurssi oli pilottiryhmä, jonka toteutuksessa oli mukana aihetta tutkiva työryhmä Jyväskylän yliopistolta. Kuraattorilla on yksilötapaamisten lisäksi kaksi kerhoa Koulukeskuksella, joista toinen on Bullet journal- kerho yläkoulukäisille ja toinen Viherhuone-kerho, tällä hetkellä kuudesluokkalaisille. Kerhotoiminnat ovat ennaltaehkäisevää ja osallistavaa toimintaa, jossa harjoitellaan arjen koulutyöhön ja sosiaalisiin taitoihin vaikuttavia asioita.

Päihdepalvelut

Päihdepalvelujen on järjestetty ostopalveluina Sovatek säätiöltä. Säätiöllä oli 19 poliklinikkakäyntiä ja yksi selviämisasemalla käynti. Lisäksi kunnalla välivuokrattuna Uuraisten vuokratalot Oy:ltä viisi tukiasuntoa. Kustannuksista osan muodostavat jyvitetty palkkakustannukset.

4300 Vanhuspalvelut

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	778 866	786 540		786 540	964 665	178 125
Toimintakulut	-2 834 380	-3 152 340		-3 152 340	-3 106 689	45 651
Toimintakate	-2 055 514	-2 365 800	0	-2 365 800	-2 142 024	223 776

Tilivelvollinen: Vanhus- ja erityisryhmien palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Vanhus- ja erityisryhmien palvelut ovat kahden toimialan yhdistävä palvelukokonaisuus. Tilikaudella 2022 palvelut koostuivat ikääntyvien tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaishoidosta, lyhytaikaishoidosta, kotihoidosta, ennaltaehkäisevistä palveluista ja päiväkeskustoiminnasta. Erityisryhmille kohdennettuja palveluja olivat erilaiset asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta, erityisen tuen tarpeen lasten ja nuorten iltapäivä- ja kesäajantoiminta sekä perhehoito. Lisäksi koko toimialan yhdistävinä palveluina järjestettiin ohjaus- ja neuvontapalvelut, omaishoidontuki sekä sosiaalihoitolainmukaiset kuljetuspalvelut.

Palveluasuminen ja lyhytaikaishoito toteutettiin pääosin palvelukeskus Kuukankodilla, ikääntyvien päivätoiminta järjestettiin Rivikuukassa ja kotiin vietävinä palveluina, ennaltaehkäisevät palvelut, kotihoito sekä palveluohjaus toteutuivat kotiin vietävinä- sekä liikkuvina palveluina.

Vanhuspalveluiden henkilöstö koostui pääosin lähi- ja sairaanhoitajista, joiden rinnalla työskenteli perus- ja kodinhoitajia sekä hoitoapulaisia. Hoitajien henkilöstösuunnitelman mukainen vakanssien määrä oli 37. Lisäksi henkilöstöön kuului päivätoiminnanohjaaja, palveluohjaaja, fysioterapeutti (käytettiin tarvittaessa myös erityisryhmien palveluissa), pesulatyöntekijä, autokuski, kaksi (2) palveluesimiestä ja palvelujohtaja. Palveluesimiesten ja palvelujohtajan työpanos jakautui koko vanhus- ja erityisryhmien kesken siten, että vanhuspalveluiden osuus oli kaksi (2) henkilötyövuotta. Kokonaisvakanssien määrä vanhuspalveluiden osalta oli 43,5. Vakituisten henkilöstön lisäksi vuoden aikana palveluissa työskenteli erialojen ammattilaisia tai työhön tutustujia työllisyyspalveluiden kautta, sekä sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoita eri mittaisilla oppimisjaksoilla sekä oppisopimuksella.

Palveluasumisessa henkilöstö työskenteli kolmivuorotyössä, kotihoidossa kahdessa vuorossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa sekä työ- ja päivätoiminnoissa arkisin päivävuoroissa. Tämän lisäksi järjestettiin varallaoloa klo. 21.30–06.00, jolloin yksi työntekijä varallaolo päivysti turvahälytysten ja muiden vastaavien äkillisten tilanteiden varalta.

Perus- ja suunterveydenhuolto toteutuivat Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen kautta Uuraisten terveysasemalla. Lääkäripalvelut olivat saatavilla Kuukankodin palveluasumisen yksiköihin, sekä kotihoidon asiakkaille kerran viikossa toteutuneina lääkärikäynteinä ja tarvittaessa muina aikoina terveysaseman ollessa avoinna.

Vanhus- ja erityisryhmien palvelut ovat keväällä 2021 organisaatiouudistuksen myötä rakentunut, kahden toimialan yhdistävä palvelukokonaisuus. Tilikaudella 2021 palvelut koostuivat ikääntyvien tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaishoidosta, lyhytaikaishoidosta, kotihoidosta, ennaltaehkäisevistä palveluista ja päiväkeskustoiminnasta. Erityisryhmille kohdennettuja palveluja olivat erilaiset asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta, erityisen tuen tarpeen lasten ja nuorten iltapäivä- ja kesäajantoiminta sekä perhehoito. Lisäksi koko toimialan yhdistävinä palveluina järjestettiin ohjaus- ja neuvontapalvelut, omaishoidontuki sekä sosiaalihoitolainmukaiset kuljetuspalvelut.

Palveluasuminen ja lyhytaikaishoito toteutettiin pääosin palvelukeskus Kuukankodilla, ikääntyvien päivätoiminta järjestettiin korona tilanne huomioiden Rivikuukassa ja kotiin vietävinä palveluina, ennaltaehkäisevät palvelut, kotihoito sekä palveluohjaus toteutuivat kotiin vietävinä- sekä liikkuvina palveluina.

Vanhuspalveluiden henkilöstö koostui pääosin lähi- ja sairaanhoitajista, joiden rinnalla työskenteli perus- ja kodinhoitajia sekä hoitoapulaisia. Hoitajien henkilöstösuunnitelman mukainen vakanssien määrä oli 37. Lisäksi henkilöstöön kuului päivätoiminnanohjaaja, palveluohjaaja, fysioterapeutti (käytettiin tarvittaessa

myös erityisryhmien palveluissa), pesulatyöntekijä, autokuski, kaksi (2) palveluesimiestä ja palvelujohtaja. Palveluesimiesten ja palvelujohtajan työpanos jakautui koko vanhus- ja erityisryhmien kesken siten, että vanhuspalveluiden osuus oli kaksi (2) henkilötyövuotta. Kokonaisvakanssien määrä vanhuspalveluiden osalta oli 43,5. Vakituisten henkilöstön lisäksi vuoden aikana palveluissa työskenteli erialojen ammattilaisia tai työhön tutustujia työllisyyspalveluiden kautta, sekä sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoita eri mitaisilla oppimisjaksoilla. Työllistettyjen ja opiskelijoiden määrä kasvoi merkittävästi syksyn 2021 aikana. Lisäksi kesän aikana otettiin kaksi lähihoitajaa oppisopimusopiskelijoiksi vanhuspalveluiden yksiköihin. Palveluasumisessa henkilöstö työskenteli kolmivuorotyössä, kotihoidossa kahdessa vuorossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa sekä työ- ja päivätoiminnoissa arkisin päivävuoroissa. Tämän lisäksi järjestettiin varallaoloa klo. 21.30–06.00, jolloin yksi työntekijä varallaolo päivysti turvahälytysten ja muiden vastaavien äkillisten tilanteiden varalta.

Perus- ja suunterveydenhuolto toteutuivat Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen kautta Uuraiden terveysasemalla. Lääkäripalvelut olivat saatavilla Kuukankodin palveluasumisen yksiköihin, sekä kotihoidon asiakkaille kerran viikossa toteutuneina lääkärikäynteinä ja tarvittaessa muina aikoina terveysaseman ollessa avoinna.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Hyvinvoiva ja palveleva Uurainen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Laadukkaat ja oikeanaikaiset palvelut: ikäihmisten ympärivuorokautinen kotona asumisen tukeminen ja oikein kohdennettu palveluohjaus.	Kotona asuvien ikäihmisten määrä, kotihoidon asiakkaiden määrä/kk, lyhytaikaispaikkojen käyttöaste, kotihoidon keskeytyspäivien lukumäärä, asiakaskyselyt	Ketterän yksikön kehittäminen kuntoutusyksiköksi, Ketterän ja kotihoidon yhteistyön kehittäminen, kuntouttavien arviointijaksojen tehokas käyttö, riittävä lyhytaikaispaikkojen määrä.
Toteutuminen	Ketterässä toteutettiin lyhytaikaishoitoa kymmenellä (10) lyhytaikaishoidon paikalla. Yksikön täyttöasteen keskiarvo vuonna 2022 oli 82,9 %, joka kuvaa onnistunutta palveluohjauksen prosessia kotiuttamisen ja oikea-aikaisten palvelujen näkökulmasta. Asiakkaat saatiin jatkohoitoon ja kuntoutukseen (sairaalasta, kotoa) Ketterään pääsääntöisesti välittömästi tarpeen ilmennyttyä. Kotiuttaminen Ketterästä kotihoidon palveluihin onnistui asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ja kaikki tehostettuun palveluasumiseen sijoitetut saivat pysyvän asumispaikan ilman kohtuuttoman pitkää odotusaikaa. Asumispaikkaa hetkellisesti jonottavat pystyttiin hoitamaan Ketterässä odotusajana.	

Kriittinen menestystekijä: Toimiva, osaava ja ketterä johtamisjärjestelmä ja osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Jaksava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelujen toteutuminen 1krt/vuosi, työhyvinvointikyselyt, sairauspoissaolojen määrän seuranta, koulutus- ja kehittämispäivien toteutuminen 1-3krt/vuosi	Vuosittaiset kehityskeskustelut, kehittämis- ja koulutuspäivät, vuosittainen hyvinvointikysely, henkilöstön ennaltaehkäisevä tukeminen.
	Esimiesten työajan riittävyyden	

Johtamisjärjestelmän kehittäminen ja selkeyttäminen	seuranta, tehtävien tasainen jakautuminen, henkilöstön tyytyväisyys	Johtamisjärjestelmän kehittäminen siten, ettei tehdä päällekkäistä työtä, jokainen työntekijä ja tiimi tuntee oman esimiehensä, esimiesten tehtävät jakautuvat tasaisesti, eikä säännöllistä ylityötä kerry, johtamisen oikea jakautuminen tukemaan hyvää ja laadukasta asiakastyötä.
Toteutuminen	<p>Jokaiselle tiimille järjestettiin vuoden aikana kehittämis- sekä hyvinvointi-ilta-päivät sekä 1-3 koulutusta tiimien tarpeet huomioiden. Koko henkilöstön osallistuminen mahdollistettiin osaamista ja hyvinvointia tukeviin toimintoihin.</p> <p>Johtotiimin (palveluesimiehet, palvelujohtaja) työskentelyä kehitettiin vuoden aikana aktiivisesti. Johtotiimi tuki toisiaan arjessa, tiimi kokoontui viikoittain ja työtä pystyttiin jakamaan siten, että kuormittavuus jakautui tasaisesti. Tiimien johtamisprosessit muotoutuivat siten, että hyvinvointialueelle siirto onnistui tutun esihenkilön johdolla.</p>	

Kriittinen menestystekijä: Tasapainoinen ja kestävä talouskehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Oikea aikaisten, taloudellisten ja kustannustehokkaiden palvelujen tuottaminen ja kehittäminen	Asiakastyytyväisyyden seuranta 1 krt/vuosi, toteutuneiden palvelujen seuranta, talouden suunnittelu ja seuranta	Hyvinvoiva ja tyytyväinen asiakas-kunta, talousarvion mukainen kustannustoteuma.
Toteutuminen	Tilinpäätöskauden toteuma vanhuspalveluiden osalta on 90,54 %. Hyvään tulokseen pääsyyn vaikuttivat johtamisjärjestelmän toimivuus, henkilöstön hyvinvointi ja työssä viihtyminen, sairauslomien maltillinen määrä, oikein mitoitettut ja kohdennetut palvelut, joka näkyi mm. sairaalapäivien laskussa sekä asiakastyytyväisyys.	

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vanhuspalveluiden tilikauden tulos alitti vuodelle 2022 asetetun budjetin. Vuoden 2022 talouden käyttöprosentti on 90,54 %. Johtamisjärjestelmän systemaattinen ja tavoitteellinen kehittäminen vaikutti henkilöstön hyvinvointiin, joka näkyy suoraan henkilöstökustannuksissa. Tiimien ja yksiköiden työn kehittämällä turvattiin oikeanaikaiset ja oikein mitoitettut palvelut, joka näkyy muun muassa sairaalapäivien laskussa. Kahden vuoden aikana Ketterän lyhytaikaistoiminnan-, kotihoidon palvelujen- sekä palveluohjauksen kehittämisellä on pystytty laskemaan sairaalapäivät alle puoleen siitä, mitä ne olivat vuonna 2020. Tehostetun palveluasumisen paikkamäärää nostettiin yhdellä asiakaspaikalle, joka nosti hieman Rinteen henkilöstökustannuksia. Tällä keinoin kuitenkin pystyttiin turvaamaan kunnassa riittävä ja oikeanlainen hoito, joka näkyy vanhuspalveluiden kokonaistoteumassa. Kotihoidon käynnin – sekä asumien hoitopäivien hintaa nostivat valtakunnalliset palkkojen korotusten vaikutukset henkilöstömenojen nousuun. Tämä oli kuitenkin huomioitu jo budjetointi vaiheessa, jonka vuoksi ei näy toteuman ylityksenä.

Koivulan palveluasumisen yksikkö

Koivula on muistisairauksien hoitoon erikoistunut tehostetun palveluasumisen yksikkö, jossa on 8 asukaspaikkaa. Hoidon tavoitteena oli turvata ja mahdollistaa asiakkaan toimintakyvyn mukainen hoito ja ohjaus muistisairaus huomioiden. Yksikön täyttöasteen vaihteluväli vuonna 2022 oli 95,2–100 %. Tämä kuvaa toiminnan tarpeellisuutta ja sitä, että vapautuvat paikat täyttyivät välittömästi. Tilikauden tulos on 97,44 %.

Rinteelän palveluasumisen yksikkö

Rinteelä on tehostetun palveluasumisen yksikkö, jossa on 19 asukaspaikkaa. Paikkamäärää nostettiin yhdellä vuoden 2022 aikana. Tämä näkyy henkilöstökulujen nousuna, joka kuitenkin tasaantuu muiden kulujen kohdalla. Asukashuoneista osa toimi soluasuntoina, joiden soluasumiseen käyttö oli riippuvaista asukkaiden suostumuksesta. Rinteelä tarjosi pitkäaikaista asumispalvelua, jonka tavoitteena oli yksilöllinen ja turvallinen hoito ja huolenpito. Palveluasumisen paikkojen tarve vakiintui vuoden loppu puolella ja toiminnan kehittäminen palvelujen laadun näkökulmasta oli merkittävässä roolissa. Yksikön täyttöasteen vaihteluväli vuonna 2022 oli 93,5–100 %. Täyttöaste oli kokonaisuudessaan hyvä ja kuvaa sitä, että tehostettuun palveluasumiseen pystyttiin pääosin sijoittamaan asiakkaat heti myönteisen palvelupäätöksen jälkeen. Tilikauden tulos on 79,03 %.

Ketterän kuntoutus- / lyhytaikaishoidon yksikkö

Ketterä on kuntoutus- ja lyhytaikaishoidon yksikkö, jossa on 10 lyhytaikaishoidon paikkaa ja 5 palveluasumisen/pitkäaikaishoidon paikkaa. Vuonna 2022 tavoitteeksi oli edelleen asetettu lyhytaikaishoidon keskittäminen yhteen yksikköön, sairaalajaksojen lyhentäminen, kotihoidon aikaisten kuntoutus- ja arviointijaksojen toteuttaminen sekä omaishoitajien vapaapäivien turvaaminen. Ketterän yksikössä toteutettiin pääosin lyhytaikaishoitoa, mutta asiakkaiden tarpeiden mukaisesti käytössä oli myös yksi pitkäaikaishoidon paikka sekä neljä tehostetun palveluasumisen paikkaa. Pitkäaikaista paikkojen poistaminen ei asiakastarpeen näkökulmasta onnistunut vuoden aikana. Tehostetun palveluasumisen paikkoja muutettiin lyhytaikaishoidon paikoiksi sen mukaisesti, miten asiakastilanteiden muutokset sen sallivat. Ketterän kehittäminen käynnistyi hyvin, mutta kehittämistä tulee jatkaa edelleen. Vuoden aikana yksi asiakashuone muutettiin kuntosaliksi, jonka avulla pystyttiin entistä tehokkaammin panostamaan asiakkaiden kuntoutumiseen.

Yksikön täyttöaste vaihteluväli vuonna 2022 oli 64,5–95,5 %. Täyttöasteen vaihtelevuus johtui lyhytaikaista paikkojen käyttöasteesta. Vuoden aikana palveluasumisen paikkoja pystyttiin muuttamaan lyhytaikaishoidon paikoiksi ja toimintamallien kehittämisen avulla lyhytaikaista paikat saatiin tehokkaaseen käyttöön. Tilikauden tulos on 85,67 %.

Kotihoito ja tukipalvelut

Kotihoidon palveluiden tavoitteena oli turvata asiakkaan kotona selviytyminen mahdollisimman pitkään toimintakyvystä ja sairauksista riippumatta. Palvelujen myöntämisen määrittelevänä tekijä toimi kotihoidon palvelutarpeen kriteeristö. Kotihoidon palvelut olivat moninaiset ja niiden merkitys ikääntyvien asiakkaiden palvelukokonaisuudessa oli suuri. Palveluilla tuettiin myös omaishoitajien jaksamista. Asiakkaat ohjautuivat kotihoidon piiriin palveluohjauksen menetelmin.

Kotihoitoa kehittämisen painopisteenä olivat kuntouttavan työotteen ja ennaltaehkäisevien tukitoimien kehittäminen. Oikea-aikaisten ja yksilöllisten asiakaslähtöisten palvelujen toteuttaminen olivat työn keskiössä. Kotihoidon työskentelyä kehitettiin yhteistyössä tiimin kanssa. Fysioterapeutin rooli kotihoidon ennaltaehkäisevässä työssä näyttäytyi merkittävä. Kehittämisen lähtökohta oli kaikkien ammattitaidon hyödyntäminen ja asiakkaiden oikean aikainen ja – sisältöinen palvelukokonaisuuden tuottaminen.

Vuonna 2022 kotihoidossa käynnistettiin asiakkaiden annosjakeluun siirtyminen. Annosjakelulla pyrittiin lääkitysturvallisuuden parantamiseen sekä hoitohenkilökunnan työajan välittömään asiakastyöhön keskittämiseen. Kaikki asiakaspäätökset tarkastettiin ja päivitettiin syksyllä 2022. Kotihoidon esihenkilö vaihtui kesällä.

Omaishoitajuutta laajennettiin koskemaan kaikkia säännöllisen kotihoidon asiakkaita. RAI-arviointimenetelmän käyttöönotto ajoittui myös vuoden 2022 syksyyn.

Kotihoidon asiakasmäärä pysytteli vuoden aikana suhteellisen vakiona. Välittömän työajan prosentti kaikilla työntekijöillä vuoden aikana oli keskimäärin 54 %, joka kuvaa sitä, että henkilöstömitoitus on ollut oikein kohdennettu (tavoitteena lähihoitajilla 60 % ja sairaanhoitajilla 40 %). Olemassa oleva henkilöstöresurssi riitti vastaamaan asiakkaiden palvelutarpeisiin. Kotihoidon asiakkaiden ja –käyntimäärien vertailuun ei ole saatavilla koko vuotta kattavaa tilastointimateriaalia puutteellisen tiedonkeruun seurauksena. Kehityskohta kuitenkin tunnistettiin vuoden aikana ja syksyllä 2022 panostettiin asiakaspäätösten laadintaan ja päivitykseen, jonka seurauksena tilastointi materiaali koostuu jatkossa oikein ja riittävän kattavasti.

Tukipalveluilla tuetaan henkilön mahdollisuutta suoriutua jokapäiväiseen elämään kuuluvista ja hyvinvointia tuottavaa sisältöä elämäänsä. Uuraisten kunnassa tukipalveluina tuotettiin turvapuhelin-, ateria-, pyykki-, kylvytys-, kuljetus- ja asiointipalvelua. Tilikauden tulos on 100,28 %.

Palveluohjaus

Palveluohjaus on tärkeä osa ikääntyvien ennaltaehkäisevissä palveluissa. Palveluohjauksen työmenetelmien kartoitettiin uusien kotihoidon - tai palveluasumiseen hakevien asiakkaiden palvelutarpeet, sekä etsittiin tarpeiden mukaiset ja oikeinmitoitettut palvelukokonaisuudet. Palveluohjausta hyödynnettiin myös asiakkaan voinnin muuttuessa silloin, kun palveluiden tarve kasvoi, väheni tai poistui kokonaan. Ohjauksen merkitys oli suuri erikoissairaanhoidossa olevien asukkaiden jatkohoidon suunnittelun näkökulmasta. Palveluohjauksen keinoin pystyttiin kartoittamaan ja järjestämään lyhytaikaishoitoa entistä useammalle tarvitsijalle. Tämän seurauksena muun muassa sairaalapäivien määrä kunnassa väheni merkittävästi vuoden aikana (ilmenee erikoissairaanhoidon kustannusten merkittävänä laskuna). Lisäksi sairaalahoitoon joutuneiden määrä vähentyi, kun asiakkaita ohjattiin kunnan omien palvelujen piiriin aiempaa tehokkaammin.

RAI-arviointimenetelmän myötä aktiivisesti käyttöön otettiin myös kuntouttava arviointijakso, jonka aikana moniammatillisesti arvioitiin asiakkaan eri palvelujen tarvetta ja pystyttiin laatimaan asiakkaalle yksilöllinen ja asiakaslähtöinen hoito- ja palvelusuunnitelma. Kuntouttavalla arviointijaksolla asiakkaan toimintakykyä, kotona selviytymistä ja palvelujen tarvetta arvioitiin moniammatillisesti.

Päiväkeskustoiminta

Päiväkeskustoimintaa kehitettiin kasvavan tarvitsijajoukon näkökulmasta. Päiväkeskustoiminnan tavoitteena oli kotona asumisen tukeminen. Toiminnalla pyritään muun muassa ennaltaehkäisemään toimintakyvyn laskua. Fysioterapeutin rooli toimintakykyyn liittyvissä kysymyksissä oli merkittävä. Kotihoidon tiimi toteutti saunomispalvelua osana päiväkeskustoimintaa. Tavoitteena oli tarjota päiväkeskustoimintaa 3–5 päivänä viikossa. Lisäksi päiväkeskustoiminnalla pystyttiin tukemaan myös omaishoitajuutta tarjoamalla yhtenä vaihtoehtona päiväkeskus päiviä hoidettavalle, jolloin omaishoitajalle mahdollistui omaa aikaa lepoon ja virkistykseen.

Kotona asuvien asiakkaiden määrä näyttäytyi kasvavana, joka vaikutti ja tulevaisuudessa vaikuttaa suoraan päiväkeskustoiminnan merkityksellisyyteen ja tarpeellisuuteen. Vuonna 2022 päiväkeskustoimintaa päästiin käynnistämään täysimittaisesti korona vuosien jälkeen. Asiakkaiden paluu toiminnan piiriin on kuitenkin tapahtunut melko hitaasti. Erilaisia toimia tämän tiimoilta on aktiivisesti tehty kuten esimerkiksi Hykari-hankkeeseen osallistuminen. Loppuvuodesta 2022 päiväkeskuksella aloitti toiminnanohjaajana toimintaterapeutti, joka tuo merkittävää lisän myös koko kotihoidon osaamis pohjaan. Tilikauden tulos on 161,05 %, joka selittyy sillä, että toiminnan käynnistäminen vaati merkittävää kehittämistyötä ja henkilöstöressurssin uudelleen ajattelua. Päiväkeskuksella työskenteli toiminnanohjaajan lisäksi apuohjaaja.

Ennaltaehkäisevät palvelut

Ennaltaehkäiseviin palveluihin kuuluivat ennaltaehkäisevät kotikäynnit 75- ja 80- vuotiaille sekä erilainen kerhotoiminta. Kotikäyntien avulla kartoitettiin ikääntyvien palveluita käyntihetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarvetta. Toiminnan avulla mahdollistettiin ennaltaehkäisevä ja oikeanaikainen palvelutarpeen arviointi. Ennaltaehkäisevänä toimintana järjestettiin kerhomuotoisesti Ukko- ja tiistaikerhoja. Kerhotoiminta on ollut hyvin suosittua vuoden aikana. Erityisesti loppuvuonna aktiivisuus lisääntyi entisestään.

Ennaltaehkäisevät kotikäynnit toteutuivat kaikille 80 vuotta täyttäneille. Koronatilanteen rajoitusten vuoksi kerhotoiminta oli tauolla valtaosan vuodesta. Palvelua tarjottiin kaikille ja käynnit toteutuivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Näissä tarjottua palvelua ei asiakkaan toimesta oltu katsottu tarpeelliseksi.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Vanhusten asumisen- tukeminen, riittävät tuki- ja kotiin vietävät palvelut	Yli 75-vuotiaiden kotona asuvien ikääntyvien prosentuaalinen määrä	Yli 85 %	Yli 85 %	88 %	yli 90 % (vuonna 2020 yli 75 v määrä oli 735, joista 93 % asui kotona)
	Kotihoitoa saavat 75 vuotta täyttäneet kuntalaiset	14 %	13–15 %	13–14 %	

					Tilasto-keskuk- sen tilasto muuttu- nut, ikä- raja vain yli 65v.
	Kotihoidon välitön työaika asi- akkaan luona: Sairaanhoitaja Lähihoitaja	tilasto puuttuu	70 % 75–92 %	yli 60 % yli 50 %	41–67 %. ka. 54 %
	Kotihoidon käyntimäärät	26 578	tieto puut- tuu	27 500	Säännöllin- nen koti- hoito 17 042, tilapäinen kotihoito 1088. yht.18130
	Käyntikerran hinta	27,70 €	tieto puut- tuu	21, 33 €	39,50 €
Riittävä määrä tehostettua palveluasumista (ympäri- vuorokautinen hoito)	Asiakaspaikat yhteensä: Palveluasuminen Pitkäaikaishoito Lyhytaikaishoito	44 3–5 6–8	43 25 3–4 10–14	42–43 28–30 1–3 10–16	42 28 4 10
	Jonotusaika	1-3kk	1–3 kk	1–3 kk	1-3kk
Terveyskeskussairaalan ja erikoissairaanhoidon käyttö vain akuuttiin tarpeeseen	Hoitopäivien määrä, <i>TA 22 arviosta eteenpäin huomioidaan vain ikääntyvän väestön hoitopäivien määrä</i>	1799	tieto puut- tuu	400	708
Turvallinen ja yksilölliset tarpeet huomioiva hoito palveluasumisessa ja pitkäaikaishoidossa	Asiakaskohtaisten hoito- ja palvelusuunnitelmien laadinta ja päivittäminen	100 %	80 %	100 %	100 %
	Asiakas- ja omaistyytyväisyyskyselyn arvonsa	Ei kyselyä	THL ky- sely	8,7–9	THL
Hoitotyön kehittäminen ja laadun takaaminen	Työntekijöiden koulutus- ja kehittämispäivät, työntekijä/vuosi (keskimäärin)	4	3	3	3
Tehokkaat ja taloudelliset asumisen palvelut	Ketterän (ent. Ruskolan) palveluasuminen: hoitopäivien määrä käyttöaste	5 885 80–100 %	4 519 62–97 %	6 500 90–100 %	4 536 64,5–95,5

	hoitopäivän nettohinta	111,80 €		106,59 €	% 133,84 €
	Rinteelän palveluasuminen:				
	hoitopäivien määrä	5 652	5 237	6 200	6 396
	käyttöaste	90–110 %	70–99 %	90–100 %	93,5–100 %
	hoitopäivän nettohinta	71,30 €		74,63 €	127,71 €
	Koivulan palveluasuminen:				
	hoitopäivien määrä	2 861	2 920	2 900	2886
	käyttöaste	80–100 %	100 %	100 %	95,2–100 %
	hoitopäivän nettohinta	111,80 €		117,66 €	153,47 €
Oikeanaikaiset ja taloudelliset ennaltaehkäisevät palvelut	Päiväkeskuksen käyntikerrat	65	259	1 680	379
	Hyvinvointia edistävien kotikäyntien (Ehko) prosentuaalinen määrä 80 vuotta täyttäneille	0 %	100 %	100 %	100 %
	Palveluasumisen virkistystoimintaan osallistuvien määrä (toimintakerta X osallistujien määrällä)		Tilastointi puutteellinen	8 000	Tilastointi puutteellinen

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Mitoitus ja henkilöstötilanne

Edellisvuosien tavoin hoitohenkilöstön saatavuus näyttöyty merkittävänä riskitekijänä. Tähän pystyttiin kuitenkin vaikuttamaan työn- ja työhyvinvoinnin kehittämisellä. Vuoden aikana henkilöstön vaihtuvuus muualla, kuin päivätoiminnoissa oli vähäistä, jonka lisäksi jokainen vakituinen vakanssi saatiin täytettyä koulutetuilla työntekijöillä.

Asiaksmaksutuotot

Vuoden 2021 lainsäädäntömuutoksen jäljiltä maksutuotot saatiin täsmäämään talousarvioon, joka laski taloudellista riskiä suhteessa aiempaan vuoteen

Covid-19 epidemia

Korona epidemia vaikutti edelleen vuoteen 2022, mutta vaikutukset olivat aiempaa vähäisemmät. Flunssaoireisiin liittyviä sairauspoissaoloja oli kuitenkin edelleen enemmän, kuin vuosina ennen Covidia. Poissaolot olivat kuitenkin suhteessa jo lyhyempi, kuin edellisvuonna.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen tarkkailun keinoin. Erilaisten toimintaohjeiden ja toimintamallien päivitys sekä uusien laatiminen vahvisti sisäisen valvonnan toteutumisen. Jatkuva seuranta toteutui arjen toiminnoissa kunkin työntekijän toimesta. Tätä toimintaa oli muun muassa tavoitteiden toteuttaminen arjessa, asiakkaiden käteisvarojen seuranta, lääkkeiden kaksoistarkastus, työaikaseuranta sekä erilaisten käyttöjärjestelmien hyödyntäminen työssä, kuten HaiPro ja ProConsona.

Tarkastuksen keinoina käytettiin esimiehen toteuttamia kertaluontoisia tarkastuksia, kuten käteisvarojen läpikäynti sekä tavoitteiden avaamista käytäntöön. Säännöllisissä henkilöstöpalavereissa arvioitiin toimintaa koko henkilöstön toimesta ja muutettiin käytäntöjä vallitsevien olosuhteiden mukaisiksi.

4400 Toimeentuloturva

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	69 581	59 600		59 600	53 638	5 962
Toimintakulut	-668 970	728 040		728 040	672 257	55 783
Toimintakate	-599 389	668 440		668 440	618 619	49 821

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnankuvaus: Toimeentuloturva käsittää seuraavat tukimuodot: 1. toimeentulotuki 2. Lasten kotihoidontuki 3. Työllistäminen

Kuntien sosiaalityöntekijät päättävät edelleen täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kela varmistaa, että asiakkaat ohjataan sosiaalityön piiriin niiden perusteiden mukaan, joista Kela ja kunnat ovat yhdessä sopineet. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntäminen jatkui kunnan toimesta ja nämä asiakkaat joutuivat asioimaan sekä Kelalla, että kunnassa.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Toimeentulotuen oikea ja taloudellinen kohdentuminen	1.Toimeentulotuki				
	Täydentävä toimeentulotuki/vuosi €	25 655	6 881	23 730	7 712
	Enn.ehkäisevä toimeentulotuki/vuosi€	41 012	28 042	48 280	29 984
	2. Lasten kotihoidontuki	56	57	60	34
	Tuen hakijoita keskimäärin/kk				
	Lapsia keskimäärin/kk	69	110	105	56
Lasten kotihoidontuki menot/asukas/vuosi€	65,700	66,63	70	70,91	

Työllistäminen

Toiminnan kuvaus: Työllistämistoiminnalla edesautetaan uuraislaisten työttömien työllistymistä tai sijoittumista työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllistämistoiminnan keskeiset menetelmät olivat vuoden 2022 loppuun saakka palkkatuetut työsuhteet, työkokeilut, kuntouttava työtoiminta sekä niihin sisältyvä työ- ja työhönvalmennus. Lisäksi työllistämistoiminnalla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä. Vuoden 2023 alussa kuntouttava työtoiminta siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle.

Tilikauden olennaisimmat tapahtumat: Uuraisten kunnan vuoden 2022 keskimääräinen työttömyysaste oli 9,7 prosenttia. Työttömyysaste laski jonkin verran, sillä edellisen vuoden keskimääräinen työttömyysprosentti oli 10,2. Merkittävin selittävä tekijä on koronapandemiasta johdettujen lomautusten päätyminen sekä työnantajien edellisvuotta paremmat mahdollisuudet palkata uutta työvoimaa.

Kunta työllisti palkkatuella yhteensä 15 henkilöä, joista kahdella oli oppisopimus. Työkokeilussa kunnalla oli kuusi ja kuntouttavassa työtoiminnassa yhteensä 18 henkilöä. Merkittävin

yksittäinen valmentautujien sijoituspaikka oli Hyvän Tuulen paja, mistä heitä mahdollisuuksien mukaan sijoitettiin kunnan muihin yksikköihin, Uuraisten seurakunnalle tai paikallisiin yhdistyksiin. Tiistaisin Muuramen kunnan yksilövalmentaja kävi vetämässä hyvinvointiryhmää. Vuoden 2023 alussa Hyvän Tuulen pajan toiminta siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Nuorten työpajatoiminnasta luovuttiin kokonaan.

Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneista uuralaisista työttömistä maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta 50 prosenttia työmarkkinatuen kokonaiskustannuksista. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden kohdalla kunnan osuus on 70 prosenttia. Tehokkain, mutta myös kallein, keino saada pitkäaikaistyötön pois kuntaosuuslistalta on työllistää hänet ja kartuttaa työsuhteita täyteen. Työllistettyjen osalta pysyttiin budjetin raameissa, vaikka vuoden aikana kuntaan palkattiin myös viisi velvoitetyöllistettävää. Työmarkkinatuen kuntaosuutta maksettiin vuonna 2022 yhteensä 203 875,13 euroa, mikä on 1 099,12 euroa edellisvuotta vähemmän.

Vuonna 2020 Uuraisten kunta luopui nuorten kesätyöllistämisyhteistyöstä [4H-yhdistyksen kanssa](#). Työnantajat hoitivat työnantajavelvoitteet itsenäisesti ja työllistämisen budjettiin kirjattiin 6 000 euron määräraha yritysten ja muiden y-tunnuksellisten tahojen harjoittaman nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen. Kesällä 2022 Uuraisilla työllistyi yhteensä 29 nuorta erimittaisiin työsuhteisiin tai oman 4H-yrityksen kautta. Kampanjassa kunta tuki yrityksiä kesätyöllistämistuella, joka oli 150 euroa kahden viikon työsuhteesta ja 300 euroa neljän viikon mittaisesta työsuhteesta. 4H-yrittäjien oli mahdollista saada 150 euron suuruinen tuki, jos yrityksen liikevaihto ylitti 100 euroa.

Vuoden 2016 alussa käynnistynyt lakisääteinen TYP-toiminta jatkui. Uurainen kuuluu Keski-Suomen eteläiseen alueeseen ja lähiyhteistyöverkosto muodostettiin Jyväskylän ja Muuramen kanssa. Vuoden 2023 alussa myös varsinainen TYP-toiminta siirtyi Keski-Suomen hyvinvointialueen vastuulle ja Uuraisten kunnalla säilyi enää edustus Keski-Suomen Eteläisen TYP-verkoston johtoryhmässä.

Yhteenveto: Työllistämisen talousarvio kokonaisuutena alittui. Tuottoja kertyi kaikkiaan 53 637,83 euroa. Lisäksi kuntouttava työtoiminta tuotti enemmän järjestämiskorvauksia kuin järjestämisestä koitui kuluja. Hyvän Tuulen pajan tuottoihin on kirjattu 28 000 euron suuruinen valtionavustus sekä 13 315,58 euroa työllistämistukea.

Budjetoitua enemmän kuluja aiheutui erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuuksista, ylitys oli 43 875 euroa. Kaikkiaan työllistämistoiminnan budjetoidut toimintakulut alittuivat 15 772,25 eurolla. Toimintakate oli 326 619,92 euroa alijäämäinen, mikä on kuitenkin 9 810,08 euroa ennakoitua parempi tulos.

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022
1. Työttömien työnhakijoiden työllistyminen	Työllistetyt:	23	20	17	15
	oppisopimukset:	2	3	2	2
2. Kesätyöntekijöiden työllistyminen	Nuorten määrä:	35	11	32	29

4500 Terveydenhuolto

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	389 727	0		0	226 231	226 231
Toimintakulut	-6 529 527	-6 319 380			-7 166 204	-846 824
Toimintakate	-6 139 800	-6 319 380			-6 939 973	-620 593

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja/Jyte/KSSHP

Toiminnan kuvaus: Terveydenhuollon osalta palvelujen järjestämisvastuu on Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksella ja erikoissairaanhoidon Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä.

Terveyskeskussairaalan käyttö väheni edelleen kunnan vanhustenhuollon kehittämistoimenpiteiden ansiosta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut: Terveyspalvelut lähellä asiakasta		
	Mittari Arviointikriteeri: 1. Vastaanotoille pääsy 2. Omatoiminen terveydestä huolehtiminen	Tavoitetaso 2022 1. Säilytetty vuoden 2021 taso 2. HYVE-pisteen (terveysaseman omatoimipiste) käyttöaste
Toteutuminen	Vastaanotolle pääsy on säilynyt parhaimpana Jyte-alueella, samoin tyytyväisyys palvelun laatuun.	

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
	Toiminta/käyntikerrat				
	Avoterveydenhuollon käynnit	10 260	12 157	12 000	6 758
	Neuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	2 465	2 528	3 300	2 455
	Erityistoiminnot (kunt.)	1 309	3 140	1 700	1 311
	Terveyskeskussairaalat	1 799	901	1 800	708
	Suun terveydenhuolto	2 873	2 736	3 300	2 663

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Koronatoimet muodostivat merkittävimmän toteutuneen riskin, joka kuitenkin rahallisesti kompensoitiin valtionavustuksella. Hoitovelkaa tuleville vuosille kuitenkin kertyi. Koronatestausten ja rokotusten olennainen väheneminen laskivat avoterveydenhuollon käyntien määrää huomattavasti. Erikoissairaanhoidon merkittävä kustannusten lisäys aiheutui kertyneiden alijäämien kattamisvelvollisuudesta toiminnan siirtyessä hyvinvointialueelle.

Sisäinen valvonta: Jyväskylän kaupunki huolehtii omalta osaltaan ja osakaskunnat osallistuvat valvontaan lähes kuukausittaisissa seurantakokouksissa

5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	584 933	419 380		419 380	519 347	99 967
Toimintakulut	-9 496 990	-10 044 350	-220 000	-10 264 350	-10 354 906	-90 556
Toimintakate	-8 912 056	-9 624 970	-220 000	-9 844 970	-9 835 558	9 412

Tilivelvöllinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda kunnan kouluille edellytykset perusopetuslain sekä opetus- ja työsuunnitelmien mukaiseen koulutyöhön perusopetuksessa. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi. Sivistyslautakunnan toimialueeseen kuuluvat myös vapaa-ajan, kulttuurin ja kirjaston palvelut.

Tilikauden olennaiset tapahtumat: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne
Tavoitteet ja mittarit: kts peruskoulutus, muu opetustoimi ja joukkoliikenne.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna 2018-2019 597 oppilasta, 2019-2020 616 oppilasta, 2020-2021 615 oppilasta, 2021-2022 594 oppilasta ja lukuvuoden 2022-2023 oppilasmäärä on 591. Opetussuunnitelman kehittämistä on jatkettu mm. arviointia kehittämällä. Perusopetuksen kehittämistyöryhmä aloitti toimintansa. Tavoitteena oli kartoittaa perusopetuksen nykytila ja tulevien vuosien kehitystarpeet oppilasmäärien pienentyessä. Työn tulokset ja toimenpide-ehdotukset raportoidaan sivistyslautakunnalle maaliskuussa 2023.

Sivistyslautakunnan muutettu talousarvio ylittyi 0,1%-yksikköä, eli 9 412 euroa. Suurimmat menojen lisäykset alkuperäiseen talousarvioon aiheutuivat Oikarin Helmen päiväkodin siirtymisestä kunnalle kesken toimintavuotta, koulukeskuksen koulun henkilöstömenojen lisäyksestä, sekä valmistavan opetuksen aloittamisesta Kyynämöisten koululla.

Seutuyhteistyö on jatkunut ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus). Etsivän työ osalta on käyty yhteistyöneuvotteluja Petäjäveden ja Multian kuntien kanssa. Nuoriso- ja kulttuuritoiminnossa selvitetään myös yhteistyön syventämistä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Kuntalaisten hyvinvoinnin kohtaminen	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen		
Laajan hyvinvointikertomus laadittiin. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveyskyselyn tulosten muodossa. Koulukiusaaminen on valtakunnallisten tilastojen mukaan Uuraisilla selvästi keskimääräistä vähäisempää		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen äkilliset kysyntämuutokset. Korona epidemiaa ei osattu ennakoida, mutta yleisen varautumisen kautta siihen reagoimiseen pystyttiin löytämään toimintamallit.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2022 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sivistystoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen

5100 Sivistystoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-88 618	-90 860	0	-90 860	-93 478	-2 618
Toimintakate	-88 613	-90 860	0	-90 860	-93 478	-2 618

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on ohjata ja tukea koulujen opetustyötä kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan antamien linjojen ja päätösten mukaisesti, sekä ohjata vapaa-aika-, kulttuuri- ja kirjastotoimea. Lisäksi toimitaan yhteistyössä eri tahojen kanssa kuntalaisten tarvitsemien muiden koulutuspalveluiden kehittämiseksi.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Edistettiin erityisesti seuraavia asioita:

- Jyvässeudun sivistystoimen yhteistyön ja verkostokaupunkiyhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen
- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhy-toiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)

5200 Perusopetus

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	232 985	160 700	0	160 700	214 784	54 084
Toimintakulut	-5 826 830	-6 043 730	-120 000	-6 163 730	-6 256 355	-92 625
Toimintakate	-5 593 845	-5 883 030	-120 000	-6 003 030	-6 041 570	-38 540

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Toiminnan kuvaus: Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille. Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti. Muutettu talousarvio ylitettiin 38 540 euroa.

Valmistava opetus aloitettiin Kyynämöisten koululla elokuussa. Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat pääsääntöisesti ajanmukaisia ja niitä on huollettu ja täydennetty vuosittain. Kouluissa on hyvä työskentelyilmapiiri. Koulutuksella ja työnohjauksella on huolehdittu henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työssä jaksamisesta.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköpostiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarvioinnit, tiedottaa yms.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

OPS 2016 arviointikäytäntöjä edelleen kehitettiin. Kouluterveydenhoitaja, -psykologi ja -kuraattoripalvelut toimivat kaikilla kouluilla. Koulukuraattoritoimintaa on viitenä päivänä viikossa ja koulupsykologitoimintaa neljä päivää viikossa. Valmistava opetus aloitettiin Kyynämöisten koululla elokuussa.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestettiin ostopalveluna (palveluntuottajana 4H-yhdistys). Iltapäivätoimintaryhmät olivat Kirkonkylässä Koulukeskuksen koululla, sekä Hirvasen koululla. Toimintaan osallistui yli 40 lasta.

Uurainen osallistui v. 2022 alla mainittuihin hankkeisiin: Koulujen kerhotoiminnan kehittämiseen, Opiskeluhuollon kehittämiseen, Covid 19, Tasa-arvo perusopetukseen, Lukuinto lentoon, osaamisen kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen. Lisäksi valtion myöntämiä korona tukia käytettiin oppilaiden tukemiseen.

Stategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
Perus- ja esiopetuksen TVT välineistön ajantasastaaminen ja opettajien perehdyttäminen välineistöön ja ohjelmistoihin	Välineistön hankkiminen ja perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen Cromebookit ovat käytössä kaikissa opetusryhmissä entisten laitteiden lisäksi. Laitteistoja uudistettiin vuoden aikana kaikilla kouluilla.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Laitteistot ja ohjelmistot eivät toimi suunnitellusti, esim. sähköinen oppimateriaali. Resursointi opettajien perehdytykseen ei ole riittävä ja perehdytettävien motivaatio ei ole riittävä.

Korona epidemia oli ennakoimaton riski.

Toteutuminen: Korona epidemiaan reagoiti onnistui kohtuullisen hyvin. Kaikilla kouluilla on tutoropettajatoiminta jatkunut.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
1.Laadukas perusopetus	Tuntikehys/ tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukiopetus	Tunti-indeksi HI 1,59 HÖ 1,65 KYY 1,45 KK alakoulu 1,36 yläkoulu 1,70 k.a alakoulut 1,50 Yleisopetus kevät 939 vkt syksy 969 vkt Erityisopetus kevät 148 vkt syksy 150vkt Kerhot 225 h Tukiopetus 282,50 h	Tunti-indeksi HI 1,58 HÖ 1,74 KYY 1,55 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,83 k.a alakoulut 1,54 Yleisopetus kevät 964 vkt syksy 993 vkt Erityisopetus kevät 148 vkt syksy 149 vkt Kerhot 188,50 h Tukiopetus 328,50 h	Tunti-indeksi / tavoite: HI 1,55 HÖ 1,63 KYY 1,48 KK alakoulu 1,36 yläkoulu 1,75 k.a alakoulut 1,50	Tunti-indeksi HI 1,63 HÖ 1,83 KYY 1,74 KK alakoulu 1,45 yläkoulu 1,87 k.a alakoulut 1,61 Yleisopetus kevät 987 vkt syksy 1013 vkt Erityisopetus kevät 171 vkt syksy 174 vkt Kerhot 392 h Tukiopetus 272 h
2. Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 14 kpl Arviointikeskustelut 629 kpl Juhlat/retket 4 kpl	Vanhempainillat 10 kpl Arviointikeskustelut 454 kpl Juhlat/retket 4 kpl	Vanhempainillat Arviointikeskustelut Juhlat/retket	Vanhempainillat 15 kpl Arviointikeskustelut 453 kpl Juhlat/retket 26 kpl
3. Pätevät opettajat		Yksi päätoiminen opettaja muodollisesti epäpätevä	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia
4. Hyvät oppimistulokset		Kaikki (9. lk) saivat päättötodistuksen ja pääsivät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa
5. Tarkoituksenmukainen		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6	2 kpl perusopetusta vuosiluokille 1-6	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa

kouluverkko		antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	antavaa koulua, 1kpl 1-4 perusopetusta antava koulu. 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus).	koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6. Yhtenäisen perusopetuksen kehittäminen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi-Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi-Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi-Primus-opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatus Ops-päivitykset Tiimit	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi-Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.

Oppilasmäärät kouluittain, ei sisällä kunnan ulkopuolella käyviä erityisoppilaita kuluineen	2019-2020 20.9.2020	2020-2021 20.9.2021	2021-2022 20.9.2022	Menot/oppilas 2020 (netto)	Menot/oppilas 2021(netto)	Menot/oppilas 2022(netto)
Hirvanen	164	158	150	7557	8523	9418
Höytiä	59	58	53	9636	10228	12077
Kyynämöinen	63	57	51	8272	10186	12345
Koulukeskus 1- 9 luokat	329	321	337	8167	9304	9526
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	615	594	591			
Menot/oppilas k.a				8156	9271	9971

Kunnan perusopetusta antavissa kouluissa opiskeli vuonna 2022 yhteensä 591 oppilasta. Vuonna 2021 oppilasmäärä oli 594.

Henkilöstö toteutui pääosin henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Henkilöstömenot alittuivat Koulukeskuksen ja Kyynämöisten koulua lukuun ottamatta. Valtion antamalla koronatuella pystyttiin palkkaamaan lisähenkilöstöä etäopetuksen haittavaikutusten pienentämiseen. Keittiö- ja siivoushenkilökunta kuuluu ruoka- ja siivouspalveluyksikön alaisuuteen. Kiinteistönhoidosta vastaa kunnan tekninen toimi.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Ennakoimattomana riskinä toteutui valmistavan. Oppilasmäärän ennakoimattomat muutokset ja erityisen tuen tarpeiden ennakoimattomat muutokset.

Sisäinen valvonta: Sivistystoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

5300 Varhaiskasvatus

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	226 667	143 000		143 000	190 318	47 318
Toimintakulut	-2 737 499	-2 974 890	-88 000	-3 062 890	-3 126 122	-63 232
Toimintakate	-2 510 832	-2 831 890	-88 000	-2 919 890	-2 935 804	-15 914

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus:

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa pedagogista kokonaisuutta. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Uuraisten varhaiskasvatusta järjestetään kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja varhaiskasvatuksen kerhotoimintana. Koulun aloitusta edeltävä esiopetus sekä täydentävä varhaiskasvatus on toiminnallisesti ja hallinnollisesti osa varhaiskasvatusta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä vuoden 2022 lopussa oli 263 lasta. Kunnallisissa palveluissa oli 253 ja yksityisissä palveluissa palvelusetelillä 10 lasta. Varhaiskasvatuspalveluita käyttävien lasten määrä pysyi vuoden 2022 aikana lähes samalla tasolla kuin vuonna 2021, vaikka odotuksena oli, että lapsimäärä tulisi vähenemään syntyvyyden laskusta ja muuttotappiosta johtuen. Kotihoidontukea saavien perheiden määrä oli 34, joissa lapsia oli yhteensä 57 ja joustavaa hoitorahaa sai 8 perhettä.

Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin muille kunnille 3 paikkaa (Saarijärvi, Jyväskylä ja Karstula). Palvelusetelillä seutukunnissa oli 10 lasta ja varhaiskasvatusta ostettiin seutukunnista 3 paikkaa (Äänekoski, Petäjävesi ja Jyväskylä).

Kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat odotettua paremmin, ollen 47 318,17 € arvioitua enemmän. Varhaiskasvatuksen toimintatuottoja lisäsi palvelusetelillä olleiden lasten siirtyminen kunnalliseen palveluun, jolloin asiakasmaksut siirtyivät kunnan perittäviksi. Lisäksi tuottoja lisäsivät myyntituotot kunnilta, valtionavustus tasa-arvo-hankkeeseen ja kolmiportaisen tuen -hankkeeseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osalta palvelusetelimenot ylittyivät vuonna 2022. Tämä aiheutui erityisesti yksityisten perhepäivähoitajien palvelusetelien menojen ylityksestä. Ylitys aiheutui virheellisesti arvioituista palvelusetelimenoista, joiden olisi tullut alittua, koska yksityinen päiväkotitoiminta siirtyi liikkeenluovutuksella Uuraisten kunnalle kunnalliseksi varhaiskasvatustoiminnaksi 1.8.2022 alkaen. Päiväkodin siirtyminen kunnalliseksi yksiköksi olisi voinut näkyä suurena henkilöstökulujen ja vuokramenojen kasvamisena, mutta uuden Oikarin Helmen päiväkodin kulut pystyttiin kattamaan muilla varhaiskasvatuksen alituksilla. Palvelusetelimenoihin on kuitenkin tärkeää jatkossakin budjetoida riittävästi, koska yksityiset varhaiskasvatuspaikat ovat tärkeä osa Uuraisten varhaiskasvatusta ja täydentävät kunnallista varhaiskasvatusta.

Yksityisen päiväkotiki Helmen toiminnan lakkauttaminen ja sen siirtyminen liikkeenluovutuksen kautta kunnalliseksi yksiköksi 1.8.2022 alkaen vähensi Uuraisilla yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää. Vastaavasti tämä kasvatti lasten lukumäärää kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa. Tämä tarkoitti lisäystä kunnallisissa henkilöstö- ja kiinteistömenoissa yhden päiväkodin verran. Päiväkodin siirtyminen kunnalliseksi yksiköksi olisi voinut näkyä suurena henkilöstökulujen ja vuokramenojen kasvamisena, mutta uuden Oikarin Helmen päiväkodin kulut pystyttiin kattamaan muilla varhaiskasvatuksen alituksilla sekä lisätalousarviolla (+ 88 000 €).

Koska varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi on tällä hetkellä erittäin haastavaa, otettiin Uuraisilla käyttöön pedagoginen lisä 1.6.2022 alkaen. Pedagoginen lisä helpotti opettajien rekrytointihaasteita, mutta ei ole kokonaan poistanut niitä. Kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä. Pedagogisen lisän käyttöönotto lisää henkilöstökuluja noin 54 000 € vuodessa riippuen pätevien opettajien määrästä.

Sijaisten palkkakustannukset ylittyivät hieman budjetoidusta vuonna 2022. Vaikka koronatilanne helpottui, oli koronasta johtuvia poissaoloja vielä etenkin vuoden 2022 alkupuolella runsaasti. Lisäksi koronan jälkeen muut sairauspoissaolot ovat kasvaneet merkittävästi. Sijaistarvetta pystyttiin paikkaamaan omalla henkilöstöresurssilla, mikä vähentää sijaiskuluja. Uuraisilla on pieniä yksiköitä (3–4 ryhmää), jotka sijaitsevat etäällä toisistaan. Tämä aiheuttaa haasteita henkilöstöresurssin riittävyydelle ja suhdelukujen takaiselle koko varhaiskasvatusyksikön toiminta-ajan ajaksi etenkin työntekijöiden pitkien poissaolojen aikana (mm. eri pituiset sairauslomamat, jotka aiheuttavat henkilöstömenoihin reilusti päällekkäistä palkkamenoa). Tämän vuoksi eri yksiköissä on tarve palkata sijaisia säännöllisesti paikkaamaan henkilöstövajetta.

Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatusjohtaja vaihtui ja virassa toimi vuoden aikana kolme eri henkilöä.

Varhaiskasvatuksen strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään siinä laajuudessa ja siinä muodoin kuin on tarpeen.	Mittari: Perheet saavat päätöksen varhaiskasvatuspalvelusta lain asettamassa aikataulussa. Päätöksenteossa otetaan huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen viimeistään 2 vkoa ennen toivottua hoidon alkua. Perheet saavat hoitopaikan kohtuullisen matkan päästä kotoa/työpaikkaa.
Toteutuminen: Varhaiskasvatuslain mukaisesti päätös hoitopaikasta tulee tehdä viimeistään kaksi viikkoa ennen haettua aloittamisajankohtaa. Jos perheen palveluntarvetta ei tiedetä ennakkoon ja palvelua tarvitaan äkillisesti työllistymisen tai opiskelun aloittamisen vuoksi, tulee hoitopaikka järjestyä kahden viikon kuluessa. Keväällä 2022 esiopetuspaikkaa hakeneet perheet saivat päätökset 31.5.2022 mennessä. Vähintään 4 kuukautta ennen hoidon aloitusta (hoidon aloitus aikaisintaan 1.8.2022 alkaen) palvelua hakeneet perheet saivat päätöksen varhaiskasvatuspaikasta kesäkuun aikana. Kesken toimintakauden aloittaneet lapset ovat useimmiten äkillisen varhaiskasvatuksen tarpeessa, jolloin palvelu on järjestetty välittömästi tarpeen mukaan, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa tarpeen ilmenemisestä. Poikkeuksena tästä ovat ne perheet, joiden palveluntarve on ennakoitavissa ja heille päätökset ovat lähteneet 3–4 viikkoa ennen aloitusajankohtaa. Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta on vastannut hyvin niiden perheiden varhaiskasvatuspalveluiden tarpeeseen, joilla ei ole työn tai opiskelun vuoksi tarvetta esimerkiksi päiväkotipaikalle. Ryhmissä on ollut jonkin verran muutoksia toimintakauden aikana esim. varhaiskasvatukseen siirtymisen tai paikkakunnalta muuton vuoksi. Tyhjiksi jääneet paikat on saatu hyvin täytettyä. Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut hyvin.		

Kriittinen menestystekijä: Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalvelulla ja -toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	Mittari: Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. Henkilöstön kelpoisuudet ja koulutustaustat.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022: Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään 2 kertaa vuodessa. Tulosten tavoite on < 3 (mittari 1–5) Ryhmässä vähintään yksi pedagogisen koulutuksen omaava varhaiskasvatuksen opettaja
Toteutuminen: Vuonna 2022 asiakastyytyväisyyskyselyä ei järjestetty kertaakaan. Perheiden kokemuksia varhaiskasvatuksessa kerättiin hankkeisiin liittyvillä kyselyillä. Asiakastyytyväisyyteen tulisi kehittää muita arviointikeinoja ja menetelmiä, koska valtakunnallisesti on huomattu, että asiakkaat vastaavat enimmäksin vähemmän asiakaskyselyihin. Varhaiskasvatuksen arviointia tehdään yksiköiden arjessa mm. havainnoimalla ja kuuntelemalla lasten ja perheiden tarpeita ja toiveita sekä osallistamalla lapsia ja perheitä varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa ja sen laatua arvioidaan ja kehitetään koko toimintakauden ajan. Lasten osallisuuden arviointi huomioitiin yksikkötasolla varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa ja sen kehittämisessä. Syksyllä 2022 toteutettiin koko kunnan henkilöstökysely, jonka tulosten pohjalta asetettiin varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteet seuraaville vuosille. Kyselyn tulokset käytiin läpi henkilöstön kanssa ja lisäksi pohdittiin, miten toimintaa voitaisiin kehittää. Kehitystyötä jatketaan vuonna 2023. Jokaisessa ryhmässä työskentelee vähintään yksi varhaiskasvatuksen opettaja, mutta kaikilla ei ole pedagogista opettajakoulutusta. Vuonna 2022 opettajien saatavuudessa oli suuria haasteita ja kaksi varhaiskasvatuksen opettajan paikkaa on täytetty määräaikaikaisesti epäpätevällä henkilöstöllä. Pedagoginen lisä 1.6.2022 alkaen on helpottanut opettajien rekrytointihaasteita, mutta se ei kokonaan ole poistanut sitä, että kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä. Kelpoisuuden omaavan henkilöstön rekrytointi on edelleen haasteellista, joten kunnan varhaiskasvatuksen vetovoimaisuuteen tulisi kiinnittää huomiota. Vetovoimatekijöiden lisäksi tulisi kiinnittää huomiota myös pitovoimatekijöihin, kuten työskentelyolosuhteisiin ja työhyvinvointitekijöihin. Kokonaisuudessaan tavoite on toteutunut kohtalaisesti.		
Kriittinen menestystekijä: Hyvinvoiva työyhteisö		
Tavoite: Työyksikön työtä johdetaan pedagogisesti ja työyhteisön sisäiset haasteet ratkaistaan ennaltaehkäisevästi.	Mittari: Henkilöstökyselyt ja sairauspoissaolojen määrä	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022: Sairauspoissaoloihin reagoidaan nopeasti ja varhaisen tuen puuttumisen mallin mukaisesti. Työn mielekkyyteen kiinnitetään huomiota ja vastuu työnjohtamisesta jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lähelle työntekijää. Kyselyissä tulosten tavoite on <3 (mittari 1–5).
Toteutuminen: Henkilöstökysely toteutettiin syksyllä 2022. Tulokset laskivat verrattuna vuonna 2020 toteutetun henkilöstökyselyn tuloksiin. Tulosten perusteella varhaiskasvatuksen kehittämistavoitteeksi tulisi		

asettaa tiedonkulun, johtamisen ja työhyvinvoinnin lisääminen.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkodissa tulee olla sen toiminnasta vastaava johtaja. Lähijohtamisen rooli on kasvanut ja tämä tulisi huomioida varhaiskasvatuksen toiminnassa. Syksyllä 2022 vain Oikarin Helmen päiväkodissa oli pelkästään ko. yksikön toiminnasta vastaava päiväkodin johtaja. Muiden yksiköiden johtaminen siirrettiin varhaiskasvatusjohtajan tehtäväksi. Tämä vaikutti yksiköiden toimintaan ja lähijohtamisen puuttumiseen. Tällä oli vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin.

Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa on tiivistetty varhaisen tuen puuttumisen mallin kautta. Kuitenkin kokonaisuudessaan sairauspoissaloiden määrä on ollut suuri ja sitä kautta myös sijaisia sekä työntekijöiden joustavuutta on tarvittu suunniteltua enemmän.

Kokonaisuudessaan tavoite toteutui heikosti.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Palveluiden järjestämisen kustannukset kehittyvät maltillisesti	Palvelun hinta/yksikkö €				
	Perhepäivähoito	67,76	129,12	75,90	107,63
	Pikkula (sis. vuoro- hoito)	91,31	86,50	69,10	82,83
	Hirvanen	66,32	73,61	63,70	83,56
	Oikarin Helmi				82,66
	Jokilaiva	60,93	-	-	-
	Esiopetus	44,35	49,45	47,50	59,37
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	33,53	27,67	46,90	28,49
	Kerhotoiminta	24,72	39,66	49,70	45,80
	Yksityinen varhaiskasvatus	51,51	55,64	63,70	51,64
<p>Todellisten läsnäolopäivien määrät jäivät koronan ja muun sairastavuuden vuoksi osittain huomattavasti arvioitua pienemmiksi, minkä vuoksi yksikkökohtaiset hinnat ovat osalla yksiköistä toteutuneet arvioitua suurempina. Poissaolot eivät olleet ennakoitavissa. Erityisesti perhepäivähoidon läsnäolopäivät olivat arvioitua huomattavasti pienemmät. Kuitenkin palkat ja kulut ovat menneet maksuun tavanomaisesti, mikä näkyy yksikkökohtaisessa kustannuksessa. Perhepäivähoitajilla on tällä hetkellä lasten hoitoaikojen takia hyvinkin pitkiä työpäiviä, jolloin heille kertyy runsaasti tasausvapaita. Tasausvapaat näkyvät perhepäivähoidon läsnäolopäivien vähentymisenä. Pääomavuokrat on sisällytetty toimintakuluihin, joka myös nostaa yksikkökohtaisia hintoja</p> <p>Kokonaisuudessaan tavoite toteutui kohtalaisesti.</p>					

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yksikkökohtaisen palvelun hinnan kustannukset kehittyvät maltillisesti	Toteutuneet hoitopäivät				
	Perhepäivähoito	1298	972	1200	962
	Pikkula (sis. vuoro- hoito)	7732	9275	11500	8225
	Hirvanen	3794	5426	11500	8081
	Oikarin Helmi (1.8.2022 alk.)	-	-	-	3026
	Jokilaiva	705	-	-	-
	Esiopetus	8414	9833	9800	9610
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	4717	5825	4800	5960
	Kerhotoiminta	1021	1463	1000	1270
	Yksityinen varhaiskasvatus	9970	7448	5000	5264
<p>Todelliset varhaiskasvatuksen läsnäolopäivät ovat toteutuneet arvioitua alhaisempina. Tätä selittää lasten poissaolojen kasvanut määrä. Läsnäolopäivät yksityisessä varhaiskasvatuksessa eivät vähentyneet, vaikka yksityinen päiväkotitoimi Helmi lakkautettiin ja syksyllä 2022 yksityisen varhaiskasvatuksen piiriin jäi vain 10 lasta. Perhepäivähoidon läsnäoloja vähensi vuoden 2022 osalta lasten ennakoimattomat poissaolot sekä perhepäivähoitajien tasausvapaat. Esiopetuksen läsnäolopäivät toteutuivat arvioitua korkeampina, mitä selittää täydentävän varhaiskasvatuksen kasvanut tarve. Käyttöastetavoitteet ovat näin ollen jääneet osittain saavuttamatta. Kokonaisuudessaan tavoite toteutui kohtalaisesti.</p>					

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- Kunnassa on paljon lapsiperheitä ja lasten määrä varhaiskasvatuksessa on kasvanut viime vuosina reilusti, palveluita käyttävien perheiden määrää on vaikea ennustaa vuosittain.
- Lapset tulevat varhaiskasvatukseen yhä pienempinä, mikä aiheuttaa haasteita ryhmien muodostamiselle ja lisää henkilöstön tarvetta.
- Palvelut sijoittuvat kunnassa laajalle alueelle, jolloin kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa. Näin ollen palveluita ostetaan tarvittaessa myös muista kunnista, jotta palvelu saadaan järjestymään kohtalaisen matkan päästä perheen kotoa tai työmatkan varrelta.
- Vuorohoitoa tarjotaan vain yhdessä kunnallisessa yksikössä ja kunnan on järjestettävä vuorohoitoa siinä laajuudessa kuin tarve vaatii. Vuorohoitoa tarvitsevien perheiden määrä vaihtelee toimintavuoden aikana paljon. Vuonna 2022 vuorohoidon määrä pysyi melko matalana, mutta vaihtelee viikko- ja kuukausitasolla paljon, mikä aiheuttaa ajoittain yliresurssia vuorohoitoryhmässä.
- Kunnan yksiköt ovat pieniä, 2–4-ryhmäisiä, jolloin henkilöstön riittävyys koko yksikön toiminta-ajan ajaksi on haastavaa poissaolojen esim. sairauspoissaolojen, koulutusten yms. aikana.

Ennakoimattomat pitkät sairauslomat tuovat väistämättä lisäkustannuksia henkilöstömenoihin. Henkilöstön vuosilomat keskitetään loma-aikoihin ja sen vuoksi vuosilomiin ei pääsääntöisesti palata sijaista.

- Työntekijöiden sairauspoissaoloja seurataan ja käytössä on varhaisen tuen puuttumisen malli, jotta sairauspoissaolojen määrä pysyisi kohtuullisena. Kausiflunssat ja vatsataudit tarttuvat helposti varhaiskasvatuksen työntekijöihin, jolloin lyhyitä poissaoloja on paljon.
- Lasten poissaolot esim. sairastelun vuoksi saattavat ajoittua eri aikaan kuin henkilöstön poissaolot, jolloin henkilökuntaresurssi ja lapsimäärä eivät aina kohtaa.
- Fyysiset tilaratkaisut eivät aina tue pedagogisia toiminnallisia ratkaisuja.
- Yksityistä varhaiskasvatusta käyttävien perheiden määrä ja palveluiden tarve vaihtelee lyhyemmän ajan sisällä enemmän kuin kunnallista palvelua käyttävien määrä. Myös tarjolla olevan kunnallisen palvelun sijainti voi vaikuttaa perheen valintaan valita yksityinen palvelumuoto. Toistaiseksi palvelusetelien maksimimäärää tai summaa vuosittain ei ole rajoitettu.
- Tarjolla oleviin varhaiskasvatuksen opettajan työtehtäviin ei ole tarjolla pätevyysvaatimukset täyttäviä työntekijöitä ja heidän tilalleen joudutaan palkkaamaan epäpäteviä. Epäpätevän henkilöstön sekä riittämättömän pedagogisen koulutuksen vuoksi varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voivat jäädä saavuttamatta.
- Henkilöstö- ja asiakaskyselyt eivät toteudu siinä laajuudessa, että kyselyiden perusteella voidaan yleistää tuloksia. Vastaajien määrä on niin pieni, ettei yksityisyydensuojan vuoksi tuloksia voida hyödyntää.
- Kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia ei saada rekrytoitua, jolloin avoimet tehtävät täytetään epäpätevillä, mikä vaikuttaa suoraan toiminnan pedagogiseen laatuun.
- Henkilöstö kokee ristiriitaa työn vaatiman osaamisen ja oman osaamisensa välillä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa työntekijä kokee työn liian kuormittavaksi, mikä puolestaan voi vaikuttaa siihen, että työn mielekkyys ja tehokkuus laskevat ja sairauspoissaolot kasvavat.
- Varhaiskasvatuksen piiriin tullaan yhä nuorempina, mikä haastaa palvelun järjestämistä, vaikka syntyvyys laskee.

Sisäinen valvonta:

Varhaiskasvatusjohtajan velvollisuus on ylläpitää ja valvoa toiminnan tehokkuutta, taloudellisuutta ja talousarvion noudattamista kuvaavia seurantajärjestelmiä ja raportteja. Tilastointeja päivitetään kuukausi- ja vuositasolla. Raportteja talouden toteutumisesta, keskeytyspäivien määrästä ja hoitopaikkojen käyttöasteista seurataan kuukausitasolla. Raportteja ja tilastoja käydään yhdessä läpi myös vastuutiimin kanssa, jolloin ymmärrys ja tieto taloudesta leviää laajemmin palveluissa.

Sivistyslautakunta seuraa varhaiskasvatusjohtajan viranhaltijapäätöksiä kuukausittain. Varhaiskasvatusjohtaja puolestaan seuraa ja ohjeistaa päiväkodin johtajia, yksiköiden vastuuhenkilöitä sekä alaistensa toimintaa ja tehtäviä. Tällä varmistetaan, että palvelu on taloudellista ja tuloksellisesta, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säädöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan. Esihenkilön ja työntekijöiden tapaamisia sekä palavereita pidetään säännöllisesti ja niistä kirjataan muistiot.

Varhaiskasvatuksessa tietosuojariski on suuri, sillä moni työntekijä käsittelee asiakkaiden henkilötietoja. Perehdyttäminen EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen (GDPR) ja yleisesti omassa toiminnassa huomiointiin tietosuoja-asioihin on varhaiskasvatusjohtajan vastuulla. Henkilötietoja sisältävät asiakirjat säilytetään niille kuuluvilla paikoilla eikä niitä kuljeteta yksiköstä toiseen kuin pakottavan tarpeen edessä. Palveluissa käytetään mahdollisimman paljon sähköistä asiointia sekä henkilöstön että asiakkaiden kanssa. Käyttöoikeuksia sähköisiin asiakastietojärjestelmiin ja muihin ohjelmiin annetaan harkitusti ja niiden käyttöä seurataan säännöllisesti. Asiakastietoja sisältävistä dokumenteista ja tietojärjestelmistä on laadittu rekisteri- ja tietosuojaselosteet. Asiakkaiden henkilötietosuoja ja turvallisuus tulee huomioida myös viestinnässä ja sosiaalisen median käytössä. Näihin on luotu yhteiset toimintatavat, joiden noudattamisesta jokainen vastaa itse ja niiden toteutumisen seurannasta vastaa päiväkodin johtaja ja varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuksen tietovaranto Varda sisältää valtakunnallisesti tietoja varhaiskasvatuksesta.

Varhaiskasvatustoimijat eli kunnat, kuntayhtymät ja yksityiset varhaiskasvatuksen palveluntuottajat tallentavat Vardaan tiedot varhaiskasvatustoimijoista ja toimipaikoista, varhaiskasvatuksessa olevista lapsista ja heidän huoltajistaan sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Tietoa voidaan hyödyntää niin kunnallisessa kuin valtakunnallisessa kehittämisessä ja päätöksenteossa. Tietojen tallentamisesta Vardaan määrätään varhaiskasvatuslaissa.

5400 Muu opetustoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-58 969	-76 070	0	-76 070	-67 494	8 576
Toimintakate	-58 969	-76 070	0	-76 070	-67 494	8 576

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kansalais- ja musiikkiopistotoiminta, sekä perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset).

Ala-Keiteleen musiikkiopiston toimintaan osallistuttiin seuraavasti:

Perusopinnot: 19 oppilasta, varhaisiän musiikkikasvatukseen 12 oppilasta, yhteensä 31 oppilasta osallistui eri opintoihin.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Strategiset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tp 2021	Ta 2022	Tp 2022
Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naapurikuntien ja oppilaitosten kanssa.		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä
Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1080 tuntia, hinta 38€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla 1148 tuntia, hinta 35€/h

5500 Joukkoliikenne

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-13 058	-9 800	0	-9 800	-15 895	-6 095
Toimintakate	-13 058	-9 800	0	-9 800	-15 895	-6 095

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Vuorojen lakkautukset jatkuivat valtion tuen edelleen vähentyessä. Kunta lisäsi omaa panostustaan, joilla vuoroliikenne saatiin turvattua. Joukkoliikenteen kuljetuksia hoitaa Taksi Ahola kutsutaksiperiaatteella. Kuntalaisilla on myös mahdollisuus käyttää koululaisliikenteen taksi- ja linja-auto-vuoroja.

6100 Kirjastotoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	8 906	1 600	0	1 600	14 775	13 175
Toimintakulut	-197 027	-235 140	0	-235 140	-242 277	-7 137
Toimintakate	-188 122	-233 540	0	-233 540	-227 502	6 038

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoiminen ja koko väestöä palveleva kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Kirjastolain mukaan kunnan tehtävänä on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, sekä edistää tiedon saatavuutta ja sen käyttöä kuin myös lukemiskulttuuria sekä monipuolista lukutaitoa. Kirjaston tehtävänä on myös edistää mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä kehittää, edistää ja ylläpitää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta sekä yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjaston tulee tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Kirjastotoimen tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden tuottaminen, sähköisten palveluiden sekä erilaisten oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjaston vahvuutena on monipuolinen ja uusiutuva aineistokokoelma, päivitetty AV-välineet, ammattitaitoinen henkilökunta, hyvät aukioloajat sekä houkuttavat oheistoiminnot sekä päivitetty tilaratkaisut.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

- Kirjastoon vakinaistettiin kirjastonjohtaja- kulttuurituottajan (60-40%) virka. Viranhaltija aloitti tehtävässä 1.5.2022
- Toimintoja jouduttiin edelleen räätälöimään koronapandemian vaatimuksesta, erityisesti alkuvuonna, mutta samalla pystyttiin purkamaan rajoituksia asteittain. Omatoimiaikaa ei tarvinnut enää rajoittaa viikonloppujen osalta ja kirjasto pääsi vuoden aikana normalisoimaan toimintansa. Kesän jälkeen toiminta vakiintui joka suhteessa normaalksi. Rajoitukset oli purettu kokonaan elokuussa 2022, lukuun ottamatta vauvaneuvolan lukukirjapalveluja.
- Lasten ja nuorten lukemista ja seniorien digi- ja medianlukutaitoja edistettiin kirjaston hankkeella Senioreille digiä, koululaiset lukemaan, jossa henkilökunta veti pajoja yläkoululaisille ja ostopalveluina tarjottiin ammattilaisten kirjavinkkaus, joka ulotettiin alakoululaisille eskareille, ykkös- ja kakkosluokkalaisille. Perhekeskukseen tarjottiin viikoittain vaihtuvaa kirjallisuutta asiakaskäyttöön samoin neuvolaan, jota kehitettiin kokonaisuudessaan kulttuurineuvolasuuntaan. Pandemian vuoksi vauvojen kirjakulmaa ei voitu toteuttaa, mutta sitä vastoin henkilökunta kävi pitämässä vuorovaikutustunnit sanataidepohjalta perhekeskuksen vauvaryhmässä.
- kirjastoaineistokassi-palvelu kyläkouluille vakiintui ja sai uusia kehitettyjä muotoja myös kotipalvelun piirissä oleville senioreille. Yhteistyössä kotipalvelun kanssa kirjasto kehitti kokeiluna palvelun, jolla kirjastoaineistokassi ulotettiin myös tälle kohderyhmälle.

- Vuonna 2022 kansalaisopisto lakkautti lukupiiritoiminnan Uuraisilla vaikka korona-aikana kävijöitä olikin ollut ryhmässä pandemia-aikaan nähden hyvin.
- Kirjaston järjestämiä tapahtumia oli 45, yhteensä näihin osallistui 523 henkilöä. Kulttuuritoimi tuli olennaiseksi osaksi kirjaston toimintaa kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja yhdistelmäviran myötä. Tämän vuoksi kulttuuri- ja kirjastotoimen tapahtumatilastointi koki muutoksen kulttuuritoimen järkevöittämisen, muokkaamisen ja sisällöntuotannon monipuolistumisen vuoksi. Kirjasto rooli näyttäytyy kulttuuritoimen kärkihankkeena ja kulttuuritoimen rooli lähentyy kirjastotoimen lakisääteisiä tavoitteita, mahdollisuutta harrastamiseen ja ammattilaisten avun kautta elinikäiseen oppimiseen. Näin kirjaston eläväksi osaksi tulivat myös kulttuuritoimen järjestämät tapahtumat sekä muiden kanssa yhteistyössä järjestettävät tapahtumat.
- Uusi kirjastonkäyttäjien kohderyhmä oli vuonna 2022 ukrainalaiset, sotaa pakenevat maahan tulijat, joiden kieli- ja opiskelutarpeiden mukaiset tiedonhankintakanavat otettiin käyttöön. Kokoelman täydentämisessä asia huomioitiin. Samoin palveluja ulotettiin koskemaan uutta kieliryhmää.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
1 Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as Kirjojen määrä Muun aineiston määrä	10 29292 4145	10 30252 4166	9,5 30 000 4 000	9,7 30943
2. Kirjaston käyttö	Lainaaajien määrä Lainaaaja asukasmäärästä % Lainauksien määrä Kirjastokäyntejä/asukas Aukiolotunteja viikossa	1070 29 % 50059 41	1063 29 % 50059 41	1100 33 % 50 000 14 85	1134 32% 62810 (kaikki) 54869 (kirjat) 5,8 (käyntiä) 85
3. Taloudellisuus	€/laina	4,6	4,6	4,6	
4. Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä (näyttelyt, kävijät lukupiirikerrat käyttäjäkoulutus käyttäjäkoulutukset ja kirjastoon tutust.; osall. kaikki satutuokiotyylliset vierailut määrä osall. kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut ym. kirjallisuustapaht., myös satutuokiot (2020) määrä osall. tapahtumat kirjasto päävast. järjest. elokuvaesitykset, kpl elokuvaesitykset, osall	4 1000 (kansal. op.) 92 hlö (kaikki) 42 4 300	4 1000 (kansal. op.) 162 10 924 60 50 siirtyi kulttuuritoimelle	3 700 200 nuoria 4 200 4 300	3 700 (arvio) 200 (nuoria, arvio) 5 6 74 66

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä 1.1 : Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa riittävästi uutta ja houkuttavaa materiaalia	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022 Aineistokokoelma palvelee käyttäjäryhmiä palvelu- ja omatoimiaikana. Aineiston oltava hyvin esillä. Lapsille ja nuorille taattava riittävä määrä niteitä samasta nimekkeestä. E-kirjat ja sähköiset lehdet hankitaan Keski-kirjastoissa yhteiskäyttöön.
Toteutuminen	Koronatilanne vaati aineiston sopeuttamista oloihin, esim. e-aineistoja ja lasten ja nuorten aineistoja hankittiin suunniteltua enemmän, vanhan aineiston poistoprosentti oli hyvä	
Kriittinen menestystekijä 1.2 : Riittävä, ammattitaitoinen ja jaksava henkilökunta		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä; työolojen ja ergonomian päivitys	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022 Kirjaston henkilöstöressurssissa oli vajetta 5 kuukautta kirjastonjohtajan viran ollessa täyttämättä. Virkaa hoiti oman toimen ohella peruspalvelujohtaja Osallistutaan erityisesti PiKe-kirjastojen koulutuksiin. Ergonomialla, riittävällä henkilöressurssilla ja henkisen kuormituksen tiedostamisella ja rajoittamisella esim. työjärjestelyin voidaan taata henkilökunnan jaksamista ja kirjastopalvelun toimivuutta.
Toteutuminen	Henkilöstöressurssi on ollut edelleen vajaa ja uusien järjestelmien käyttöönotto sekä jatkuvat muutokset ovat kuormittaneet henkilöstöä	
Kriittinen menestystekijä 1.3 : Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä, myös hankkeet	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022 Keskitytään erityisesti koulu-yhteistyön ylläpitoon ja seniorityön kehittämiseen hallintokuntien yhteistyöllä.
Toteutuminen	Hanketyö yhteistyö Luhangan kanssa onnistunut	
Kriittinen menestystekijä 1.4 : Teknisten innovaatioiden hyödyntäminen		

	Mittari Arviointikriteeri: Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022 Kirjastotilaa kehitetään myös omatoimiaikana toimivammaksi ja viihtyisämmäksi: Eroon ysäristä-hanke pohjana.
Toteutuminen	Henkilökunnan työtilan kehitys käynnistyi	Kirjastotilaa on kehitetty kaluste ja laitehankinnoin
Kriittinen menestystekijä 1.5 : Tiedottaminen ja markkinointi		
	Mittari Arviointikriteeri: Tiedottaminen ja markkinointi myös ei- kirjastonkäyttäjiä tavoittavaksi	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022 Tiedotus monikanavaisesti ja edullisesti.
Toteutuminen	Toteutui	Toteutui

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle olivat

- resurssipula ja työntekijöiden kuormitus
- kirjastotilan osittainen sopimattomuus nykyisiin käyttömuotoihin: tilanahtaus on tosiasia, on vain lyhyen ajan kysymys milloin tilojen riittämättömyys pelkäänsä nykyisten toimintamuotojen ja kokoelmien säilyttämiseen tulee tiensä päähän.

6200 Kulttuuritoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muu- tosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta- tuotot	2 789	5 580	0	5 580	3 257	-2 323
Toimintakulut	-42 064	-47 070	0	-47 070	-29 895	17 175
Toimintakate	-39 275	-41 490	0	-41 490	-26 638	14 852

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus: Kunnallisen kulttuuritoimen tehtävänä on koordinoita, edistää ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoiminnan tavoitteena on hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen tarjoamalla yhdenvertaisia mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen. Toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Lain mukaan kunnallisen kulttuuritoimen tehtävänä on: Kulttuuritoimen järjestämisen toteuttamiseksi kunnan tulee: 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia. (166/2019)

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Kirjastonjohtaja – kulttuurituottaja (60-40%) aloitti kunnan palveluksessa 1.5.2022, tuotannollisena tavoitteenaan ensin Uuraisten viikon järjestäminen yhteistyössä järjestöjen kanssa. Kulttuuritoimi järjesti konsertti- ja teatteritapahtumia omana toimintanaan sekä koordinoi myös muita tapahtumia yhteistyössä järjestöjen kanssa. Kunnan virallisten vuosittaisten tapahtumien järjestäminen ja ohjelman tuottaminen kuului niin ikään kunnan kulttuuritoimeen tarkoittaen niin veteraani-, äitien- kuin itsenäisyyspäivää. Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa järjestettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen, koulujen, nuorisopalveluiden, kirjaston ja seutukunnallisen Kulttuuriaitan sekä maakunnallisen Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -hankkeen kanssa. Kotiseutumuseota pidettiin avoimena kesällä Uuraisten viikon aikana. Kulttuuritoimi jakoi vuoden aikana kulttuuritoiminnan järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden kulttuuritoiminnan tuottamista. Uutena asiana suunnitelmallisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi perustettiin työryhmä.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille, sekä paikallisen kulttuurituntemuksen parantaminen.		
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän kulttuuritoiminnan järjestäminen itse, koordinoimalla ja/tai osatoteuttamalla	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tapahtumien ja toimintojen määrät, osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. Kotiseutumuseon aukiolomäärät ja kävijämäärät Henkilöstöresurssit 	<p>Tavoitetaso 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> Tarjotaan eri ikäryhmille monipuolista kulttuuritoimintaa, kuten konsertteja ja teatteriesityksiä. Kotiseutumuseo avoimena kesällä kolme viikkoa + koululuokkien vierailut museolla. Vapaa-aikasuunnittelijan työajasta ositetaan osa kunnan tiedotustoimintaan.
<p>Toteutuminen Vuoden aikana toteutettiin kulttuuritapahtumia, kuten konsertteja, teatteriesityksiä ja pajoja. Tapahtumia toteutettiin omana toimintana ja yhteistyössä kunnan toimialojen sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Ammattitaiteilijoita käytettiin ostopalveluna. Paikallisten ryhmien esityksiä taltioitiin ja panostettiin visuaalisen ilmeen muokkaamiseen, av laitteiden käyttöönottoon sekä tapahtumista tiedottamiseen uusin keinoin. Kotiseutumuseon toiminnasta vastasi kesätyöllistetyt nuoret. Vapaa-aikasuunnittelijan työnkuva poistui kulttuuritoimesta. Kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja teki viestintään liittyviä tehtäviä.</p>		

Kriittinen menestystekijä: Saavutettavat kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille		
Järjestää helposti saavutettavaa ja yhdenvertaisuutta edistävää lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tapahtumien ja toimintojen määrät, osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. Henkilöstöresurssit 	<p>Tavoitetaso 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> Tarjotaan monipuolista lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa yhdessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa kulttuuriopetussuunnitelman mukaisesti. Tehdään yhteistyötä Kulttuuriaitan kanssa. Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa järjestetään Kulttuuri-Kuukka

		yhteistyönä (varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa-aikatoimi, kirjasto)
<p>Toteutuminen Lasten ja nuorten kulttuuritoimintaa toteutettiin KulttuuriKuukka -yhteistyönä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjastotoimen ja nuorisotoimen kanssa. KulttuuriKuukka on osa seutukunnallista Lasten kulttuurikeskus Kulttuuriaittaa. Uuraisilla käynnistyi kulttuurineuvolatoiminta. Kulttuuritoimi vastasi KulttuuriKuukka -toiminnan hallinnoinnista. Vuoden aikana jatkui maakunnallinen Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -hanke, joka vahvisti kunnassa toteutettavaa nuorten kulttuuritoimintaa.</p>		

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen kulttuuritoiminnan järjestämiseksi		
Järjestöt ja toimijat toteuttavat kuntalaisille kulttuuritoimintaa	<p>Mittari arviointikriteeri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaetut järjestöavustukset ja niiden tuella toteutettu toiminta. • Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. 	<p>Tavoitetaso 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestöt ja toimijat toteuttavat kunnan tukemana kulttuuritoimintaa, kuten kulttuuritapahtumia. Kulttuuritoimi koordinoi ja osatoteuttaa Uuraisten viikkoa.
<p>Toteutuminen Kulttuuritoimi jakoi järjestöavustuksia. Lisäksi kulttuuritoimintaa toteutettiin yhteistyönä paikallisten toimijoiden kanssa. Kulttuuritoimi mahdollisti elokuvalisenssin käytön Uuraisten koulukeskuksen auditorioon, joka on järjestöjen käytettävissä.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kulttuuritapahtumat	tapahtumien määrä osallistujamäärä Uuraisten viikko	10 1750 0	7 933 13 3020	9 10	16 2010 hlöä (sis kulttuuriaittaa) 10 (arvio ed pohjalta) 3020
Kotiseutumuseo	aukioloaika (h) kävijämäärä	45 118	23 96	50	24 60
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	tapahtumien määrä osallistujamäärä	24 1202	14 1520	15	14
Järjestöavustukset	euroa/asukas	1,24 €	2,43 €	1,07€	
Kulttuurin kokonaiskustannukset	euroa/asukas	9,97 €	11,56 €	10,87€	

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut kulttuuritoimessa yksittäisen työntekijän vastuulla
- asianmukaiset puitteet ja tilat kulttuuritapahtumien järjestämiseen (esteettömyys, äänentoisto yms.)

Sisäinen valvonta: Sisäisessä valvonnassa on kiinnitetty huomiota tapahtumien ja toimintojen määrään suhteessa olemassa oleviin henkilöstöresursseihin. Kulttuuritoiminnan turvallisuussuunnittelussa on kiinnitetty huomiota tapahtuman järjestäjän vastuisiin ja menettelyihin. Lisäksi toimijoita on tiedotettu, että tapahtumien päätuottajan vastuulla on tapahtuman turvallisuussuunnittelu ja turvallisuusasiakirjojen laadinta.

6300 Nuorisotoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	68 800	64 100	0	64 100	51 744	-12 356
Toimintakulut	-198 777	-203 550	0	-203 550	-156 400	47 150
Toimintakate	-129 977	-139 450	0	-139 450	-104 656	34 794

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Nuorisotoimen tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluita ja tiloja, tukea nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaa sekä tehdä monialaista yhteistyötä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä toteuttamalla kasvatuksellista ja toiminnallista ohjaustoimintaa. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Nuorisotoimi järjesti kasvatuksellista nuorisotilatoimintaa, jalkautuvaa työtä, kerhotoimintaa sekä erilaisia tapahtumia yhteistyössä toisten toimijoiden kanssa. Järjestöt, koulu ja työpajatoiminta hyödynsivät tiloja omassa toiminnassaan. Nuorisotyöntekijä vaihtui vuoden aikana. Uusi nuorisotyöntekijä aloitti syyskuussa 2022.

Etsivä nuorisotyö kohtasi ja tavoitti nuoria yksilötyöskentelyn ja muiden kohtaamisen muotojen avulla. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä hankkeella toteutettiin koulunuorisotyötä alueen 6.-9.-luokkalaisten parissa. Nuorisotyöntekijä lopetti työnsä huhtikuussa.

Myös OPM:n hankeavustuksella toteutettuja Suomen harrastamisen mallin kerhoja ja muita tavoitteita toteutettiin nuorisotoimen henkilöstön ja paikallisen järjestötoimijan kesken tehdyllä työllä. AVI:n mahdollistamalla hankerahalla oli Nähdään koulussa -hanke, joka päättyi loppuvuodesta.

Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti ja nuorisovaltuustolla oli edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa sekä vapaa-aikaryhmässä.

Nuorisotoimi vastasi yhdessä liikunta- ja kulttuuritoimen kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteutti toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Nuorisotoimi jakoi järjestöille ja toimijoille järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden nuorisotoimintaa.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat tavoitteelliseen kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvan perusnuorisotyön toteuttaminen		
Turvallinen, viihtyisä ja mahdollisuuksia sisältävä nuorisotilatoiminta	Mittari arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> • nuorisotilan aukiolomäärät ja kävijämäärät sekä talotoimikunnan 	Tavoitetaso 2022 <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään säännöllistä ja kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvaa nuorisotilatoimintaa. Pyritään lisäämään
Järjestää yhdenvertaisesti		

<p>saavutettavaa tapahtuma- ja retkitoimintaa</p> <p>Riittävät henkilöstöresurssit</p>	<p>toiminta ja muu harrastustoiminta nuorisotilalla. Kerätään lisäksi laadullista palautetta toiminnasta (havainnointi, kyselyt yms.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • tapahtumien ja retkien määrät, osallistujamäärät. Kerätään lisäksi laadullista palautetta toiminnasta (havainnointi, kyselyt yms.). • henkilöstömäärään mitoitettu määrä toimintaa 	<p>nuorisotilatoimintaa harrastusmahdollisuuksia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Järjestetään nuorten toiveisiin ja ideoihin perustuvaa sekä ennalta ehkäisevää tapahtuma- ja retkitoimintaa. • Tulevaisuudensuunnitelman laatiminen nuorisotyön henkilöstön resurssoinnista kuntaa ohjaavan Nuorisolain mukaisten tehtävien hoitamiseksi.
--	--	--

Toteutuminen Nuorisotalo Nuokkarilla toteutettiin avointa nuorisotilatoimintaa, jonka lisäksi eri toimijat varasivat tilaa omaan toimintaansa. Nuorisotoimi vastasi tilankäytön organisoinnista. Nuorisotalo oli pääosin avoinna tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Perusnuorisotyöntekijä vastasi jalkautuvasta nuorisotyöstä, kohdennetusta tilatyöstä sekä tapahtumien, pajojen ja kerhojen toiminnasta. Nuoria tavoitettiin myös digitaalisilla menetelmillä. Joulukuussa 2020 käynnistynyttä Nähdään koulussa! -koulunuorisotyöhanketta jatkettiin vuoden 2022 loppuun saakka jatkoajalla. Elokuussa 2022 aloitettiin Harrastamisen Uuraisten mallin kerhotoiminta.

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat kouluttautumista, työllistymistä ja hyvää arkea edistävät etsivän nuorisotyön palvelut

<p>Osaava henkilöstö etsivässä nuorisotyössä</p> <p>Toimiva monialainen yhteistyö kunnan sisällä ja maakunnallisesti</p>	<p>Mittari arviointikriteeri</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavoitettavien nuorten määrä ja toiminnan laadulliset tulokset. • asiakastyön verkostot ja monialaisen yhteistyön mallit toiminnassa 	<p>Tavoitetaso 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan varhaiseen tukemiseen perustuvaa kuntalaisten tuntemaa laadukasta etsivää nuorisotyötä. • Etsivä nuorisotyö on tunnettua ja monialaisiin verkostoihin kuuluvaa erityisnuorisotyötä paikkakunnalla ja maakunnallisissa verkostoissa.
--	--	--

Toteutuminen Nuorisotoimi toteutti etsivää nuorisotyötä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville ja muuten sosiaalista tukea tarvitseville nuorille. Etsivässä nuorisotyössä painotus oli yksilöohjauksessa, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa toteutettiin. Lisäksi etsivä nuorisotyöntekijä tilaisuuksiin, joissa esiteltiin etsivää nuorisotyötä tai joissa toivottiin läsnäoloa etsivältä nuorisotyöltä. Etsivässä nuorisotyössä käytettiin seurantatyökaluna Sovari-mittaristoa.

Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa

<p>Kuntalain mukainen lasten ja nuorten kuuleminen päätöksenteossa</p>	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuorisovaltuuston jäsenmäärä ja kokousten määrä. Nuorisovaltuuston toteuttama muut toiminta (esim. retket, vierailut, tapahtumat). 	<p>Tavoitetaso 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan nuorten osallisuutta vahvistavaa ja nuorten kuulemiseen perustuvaa nuorisovaltuusto toimintaa. Nuorisovaltuusto toteuttaa lisäksi itse toimintaa nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi.
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisovaltuuston edustus päätöksenteossa 	<ul style="list-style-type: none"> Kunnassa on nuorisovaltuuston edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa ja vapaa-aikatyöryhmässä. Nämä toimielimet toimivat käytänteissään aktiivisesti nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.
--	---	---

Toteutuminen Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti vuoden aikana ja käsitteli nuoria koskevia asioita. Nuorisovaltuustolla oli edustaja kunnanvaltuustossa ja lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen nuorisotoiminnan järjestämiseksi

<p>Järjestöt ja toimijat toteuttavat nuorisotoimintaa</p> <p>Nuorisotoimi koollekutsuu säännöllisesti kunnassa ammatillista nuorisotyötä tekevät toimijat</p>	<p>Mittari arviointikriteeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jaetut järjestöavustukset ja niiden tuella toteutettu toiminta. Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan lisäksi kerätä tapahtuman sisältöön liittyvää laadullista palautetta. Kokousten määrät, osallistujien määrät, yhteisesti sovitut ja toteutetut toiminnot ja niiden määrät ja sisällöt 	<p>Tavoitetaso 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> Järjestöt ja toimijat toteuttavat kunnan tukemana nuorisotoimintaa, kuten säännöllistä harrastustoimintaa ja tapahtumia. Kunnan alueella toimii aktiivinen ammatillisen nuorisotyön verkosto, joka edistää yhdessä nuorisotyön toimintaa ja kehittymistä kunnan alueella.
---	---	--

Toteutuminen Nuorisotoimi jakoi järjestöavustuksia lasten ja nuorten tapahtuma- ja harrastustoiminnan tukemiseksi. Vapaa-aikatoimi tuotti Järjestö- ja toimijatiedotetta sekä koolle kutsui järjestöjen ja toimijoiden yhteiskokoukset ajankohtaisten asioiden ja yhteisen suunnittelun toteuttamiseksi.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Nuorisotila-toiminta, avoin toiminta	aukiolopäivät	80	104	150	116
	kävijämäärä	1259	780		877
	muut käyttäjäryhmät	7	perhekeskus-toimijat, 4H + 4	5	5
Tapahtumat, retket, kerhot	määrä	4	5	6	4
	osallistujamäärä	56	205		
Jalkautuva/ liikkuva	jalkautumiskerrat	12	21	35	5

nuorisotyö	kohtaamismäärät	90	1039		
Etsivä nuorisotyö	asiakkaat	9	24	10	3
	tavoitetut (ei asiakkaita)	47	3	15	3
	tapaamiset peruuntuneet muu yhteydenpito	91	72 10 400		0
	ryhmätoiminta, tapahtumat, tilaisuudet kerrat osallistujamäärä	16 180	2 260	20	0
Koulunuorisotyö	osallistujat yht.		577	-	100
	ryhmä- ja kerhotoiminta		367	-	30
	yksilöohjaus		46	-	-
	verkostotyö, krt		253	-	1
Nuorisovaltuusto	jäsenet	20	20	20	20
	kokoukset	12	11	10	7
	lausunnot, kannanotot	1	1	-	-
Järjestöavustukset	euroa/alle 29-vuotiaat	9,23 €	9,20 €	9,62 €	10,06 €
Kokonaiskustannukset	euroa/alle 29-vuotiaat (1291)	85,16 €	101,77 €	103,22	81,07 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut nuorisotoimessa yksittäisten työntekijöiden vastuulla.
- työntekijöiden vaihtuvuus

Sisäinen valvonta: Nuorisotoimessa kiinnitettiin huomiota toimintojen määrällisen ja laadullisen seurannan prosesseihin. Perusnuorisotyöntekijä, etsivä nuorisotyöntekijä ja koulunuorisotyöntekijä olivat työssä vuoden aikana päätittäin. Käytettiin seuranta- ja arviointityökaluja ja valtakunnallista nuorisotyön tilastointiohjelmia.

6500 Liikuntatoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	44 782	44 400		44 400	44 469	69
Toimintakulut	-334 146	-363 240	-12 000	-375 240	-366 990	8 250
Toimintakate	-289 365	-318 840	-12 000	-330 840	-322 521	8 320

Tilivelvöllinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntatoimintaa eri kohderyhmille, rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja sekä tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa. Toiminnan tavoitteena on luoda mahdollisuuksia terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävälle liikuntatoiminnalle eri ikävaiheissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Ohjattua liikuntatoimintaa järjestivät pääsääntöisesti järjestöt ja seurat, sekä sitä tuettiin ostopalveluna. Liikuntatoimi täydensi paikallisten järjestöjen ja seurojen tarjontaa järjestämällä kohdennettuja kuntoliikuntaryhmiä, lasten liikuntaleirejä, lasten uimakouluja ja liikkumista edistäviä liikuntatapahtumia omana toimintana tai ostopalveluna. Liikuntatoimen liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpidosta vastasi tilapalvelut yhteistyössä liikuntatoimen kanssa. Liikuntatoimi vastasi liikuntapaikkojen ja -alueiden varauksista ja käyttövuoroista sekä käyttömaksuista lukuun ottamatta kyläkoulujen sisäliikuntatiloja. Liikuntatoimen kalustohankinnat tehtiin yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpitämiseksi tehtiin yhteistyötä myös järjestöjen ja seurojen kanssa. Liikuntapaikkoja ja -alueita on eri puolilla kuntaa. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjotaan kirkonkylän alueella.

Liikuntatoimi vastasi yhdessä kulttuuri- ja nuorisotoimen kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteutti toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Liikuntatoimi jakoi järjestöille, seuroille ja toimijoille järjestöavustuksia, joilla tuettiin paikallisten toimijoiden toteuttamaa liikuntatoimintaa. Liikuntatoimi tarjosi lisäksi toimijoille tukea mm. tiedottamiseen ja hanketoimintaan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Eri kohderyhmille soveltuvat terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävät liikunnan harrastamisen mahdollisuudet		
Liikuntaryhmien toteuttaminen (kuntosaliryhmät, lasten liikuntaleirit ja uimakoulut)	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
Kuntosalin omatoiminen käyttö, maksuton kuntosaliharjoittelu 75-vuotta täyttäneille	<ul style="list-style-type: none"> ryhmien määrä, osallistujamäärät käyttömäärät ja -aste tapahtumien, seminaarien ja/tai kampanjoiden määrä osallistujamäärät 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestetään kevät- ja syyskaudella kolme kuntosaliryhmää. Järjestetään kaksi lasten liikuntaleiriä ja uimakoulut Laadukkaat kuntosalivälineistöt, joka lisää ja motivoi omaehtoista kuntosaliharjoittelua Järjestetään 1–2 liikkumiseen motivoivaa tapahtumaa, seminaaria ja/tai kampanjaa
Liikkumiseen motivoivat tapahtumat, seminaarit ja/tai kampanjat		

Toteutuminen Liikuntatoimi järjesti omana toimintana, ostopalveluina ja yhteistyössä ohjattuja kuntosaliryhmiä, lasten liikuntakerhoja, liikuntaleirejä, uimakouluja sekä tapahtumia. Liikuntatoimen tarjonnassa hyödynnettiin myös paikallista liikuntaseurojen ja toimijoiden osaamista.

Vuoden 2022 aikana järjestettiin toukokuussa kävelykampanja ja elokuussa Uuraisten yleisurheilumestaruuskilpailut. TYHY-toimintana järjestettiin Uuraisten kunnan työntekijöille FasciaMethod:a kahdeksana aamuna toukokuussa. FasciaMethod:a järjestettiin myös kaikille kuntalaisille ja kunnassa vieraileville neljänä aamuna kesäkuussa. Paikkana oli urheilukenttä.

Ikäihmisille järjestettiin kerran kuussa liikuntatoimintaa loppuvuodesta. Aiheina olivat vesijumppa, rivitanssi ja kehonhuolto. Syyslomalla oli kaikille avoin retki Salamajärven kansallispuistoon. Lisäksi liikuntapalvelut osallistui Suomen luonnon päivän järjestelyihin.

Kriittinen menestystekijä: Monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastamisen paikat ja alueet

Sisäliikuntapaikat	Mittari	Tavoitetaso 2022
Ulkoliikunta-alueet ja muut ulkoilualueet	arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> • sisäliikuntapaikat ja määrä, tilojen käyttöaste • ulkoliikunta-alueet ja ulkoilualueet määrä, alueiden käyttöaste 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvä tasoiset omatoimista ja ohjattua liikuntatoimintaa mahdollistavat sisäliikuntapaikat (koulukeskuksen liikuntasali, kuntosali) • Hyvä tasoiset omatoimista ja ohjattua liikuntatoimintaa mahdollistava ulkoliikunta-alueet • Tilojen helppo käytettävyys. Tilojen varaamiskäytänteiden kehittäminen. • Liikuntatilojen maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisryhmien ohjatulle ryhmätoiminnalle.

Toteutuminen Liikuntatoimi ylläpiti yhteistyössä teknisen toimen kanssa sisä- ja ulkoliikuntaan tarkoitettuja liikuntapaikkoja sekä tuki muiden toimijoiden toteuttamien liikuntapaikkojen kunnostusta ja ylläpitoa. Kunnossapito hoidettiin kunnan omana työnä ja ostopalveluina. Turvalliset ja käyttökunnossa olevat liikuntapaikat lisäävät kuntalaisten omaehtoista liikunnan harrastamista ja mahdollistaa urheiluseurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa ohjattua liikuntatoimintaa. Liikuntatoimi vastasi liikuntatilojen käyttövuorojen jakamisesta eri toimijoille. Kuntosalin käytettävyys mahdollistui verkkokaupan käytön myötä. Liikuntatilat olivat maksuttomia alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisten ryhmätoimintaan, satunnaisvarauksista perittiin hinnaston mukainen maksu. Keskusurheilukenttä valmistui kesällä 2022 ja siellä järjestettiin avajaiset. Yleisurheilukentän käytön lisäämiseksi tehtiin ”Omatoimiyleisurheiluväline -kaappi”, jonka avaimen voi lainata kirjastosta. Kaapista löytyy yleisurheiluvälineitä, joita voi lainata.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen liikuntatoiminnan järjestämiseksi

Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat kuntalaisille liikuntatoimintaa	Mittari	Tavoitetaso 2022
	arviointikriteeri: <ul style="list-style-type: none"> • Jaetut järjestöavustukset. 	<ul style="list-style-type: none"> • Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat

<p>Monipuoliset ja turvalliset liikuntatoiminnan järjestämisen paikat ja alueet</p>	<ul style="list-style-type: none"> tilojen määrät, käyttöaste 	<p>liikuntatoimintaa eri kohderyhmille.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kunta tarjoaa ja ylläpitää monipuolisia liikuntatoiminnan järjestämisen paikkoja ja alueita järjestöjen, seurojen ja toimijoiden toimintaan. Paikkoja ja alueita ylläpidetään myös yhteistyössä.
---	--	--

Toteutuminen Paikallista järjestötoimintaa tuettiin järjestöavustuksilla. Liikuntasaliin ja kuntosalille myönnettiin käyttövuoroja liikuntaryhmien käyttöön sekä kilpailukäyttöön. Paikallisille alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisten ryhmille vuorot olivat maksuttomia ja satunnaisvuorot alennetuilla hinnoilla. Toimijoille tarjottiin mahdollisuutta tiedottaa toiminnastaan kunnan julkaisemassa kuntatiedotteessa kolme kertaa vuoden aikana. Vapaa-aikatoimi tuotti Järjestö- ja toimijatiedotetta sekä koolle kutsui järjestöjen ja toimijoiden yhteiskokoukset ajankohtaisten asioiden ja yhteisen suunnittelun toteuttamiseksi.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Liikuntaryhmien toteuttaminen	liikuntaryhmät/kerhot osallistujamäärä hlö osallistumiskerrat määrä	9 142	6 90 1350	3 -	7 133
	leirit toiminta (pv) osallistujamäärä	10 25	10 22	2 (10 pvä) 30	2 (10 pvä) 20
	uimakoulut osallistujamäärä	3 23	4 29	4 40	3 18
Kuntosali	henkilöasiakkaat käyntimäärä	330 + koululiikunta	350 + koululiik. ei saatu tark.	-	350 +koululiikunta 7948
	ryhmävuorot määrä	11 + koululiikunta	6 + koululiik.	7	7
	aukiolopäivät		257	360	363
Tapahtumat, seminaarit, kampanjat	määrät osallistujamäärät	3 150	0 0	2	11 193
Koulukeskuksen liikuntasali	vakiovuorot kevät/kesä/syksy	27/6/33	32/6/34	30/5/30	30/6/32
	Käyttötunnit vk	40/11/42	33,5/9/34	40/9/40	35/6/44

	kevät/kesä/syky				
	Satunnaisvaraukset kpl/h	12/86	15/70	20	12/97
Ulkoliikunta-alueet	urheilukentät beach volley-kentät tenniskentät	4 4 1 (3 pelialuetta)	4 (1 ei käytössä) 5 1 (3 pelialuetta, ei käytössä)	4 4 1 (3 pelialuetta)	4 5 3
	uimarannat	5	5	5	5
	frisbeegolf-radat	2	2	2	2
	hiihtoladut kpl/km valaistut muut	3/15 6/70	3/15 6/70	3/15 6/70	3/15 6/70
	jääalueet	6	6	6	6
	maastopyörärata	1	1	1	1
	luontopolut	4	4	5	5
	pumptrack-rata	1	1	1	1
	skeittipaikka	1	2	2	1
Järjestöavustukset	euroa/asukas	3,13 €	4,87 €	4,83 €	3,40 €
Kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3586)	79,40 €	79,63 €	114,41 €	89,93 €
	liikuntapaikkojen kunnossapito euroa/asukas (3586)		66,06 € (?) 19,73 €	123,30 €	83,78 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

- keskeiset tehtävät ja palvelut liikuntatoimessa yksittäisen työntekijän vastuulla

Sisäinen valvonta:

Liikuntatoiminnan järjestämiseksi tehtiin yhteistyötä paikallisten ja alueellisten seurojen, yrittäjien ja toimijoiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden turvallisuudesta ja turvallisuusmääräyksistä huolehdittiin ja tiedotettiin yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Uimarantojen puhdistussukellukset suoritettiin keväällä sukeltajien toimesta. Vesinäytteitä otettiin kolme kertaa uimakauden aikana ja niiden avulla seurattiin uimaveden laatua (tekninen toimi). Sisäliikuntapaikkojen käyttäjiä ohjeistettiin ilta- ja viikonloppukäyttöön käyttövuoroja myönnettäessä. Kuntosalin alueella on käytössä valvontakamera. Kuntosalilaitteet huollettiin säännöllisesti ja vanhoja laitteita uusittiin.

7002 TEKNINEN LAUTAKUNTA

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 620 355	4 887 390		4 887 390	5 222 477	335 087
Toimintakulut	-4 886 705	-5 211 720	-74 283	-5 286 003	-5 691 081	-405 078
Toimintakate	-266 350	-324 330	-74 283	-398 613	-468 604	-69 991

Suunnitelmapoistot: -1 307 121 € €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Tehtäviin kuuluvat kunnan rakennuttamisen, vesihuollon, liikenneväylien, kiinteistönhoidon, kaavoituksen sekä ympäristötoimen alaisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun valmistelu- ja toimeenpanotehtävät. Lisäksi pelastustoimi kuuluu palvelualueeseen vielä vuoden 2022 loppuun saakka. Jätehuollosta koko kunnan alueella vastaa Sammakkokangas Oy.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Uurainen on mukana myös Jyväskylän kaupunkiseudun yhteistyössä MAL-sopimusmenettelyssä, joka on tuonut uusia työtehtäviä hoidettavaksi. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen vuoden 2023 alusta teetti paljon valmistelu- ja selvitystyötä vuoden 2022 aikana, näistä tekniselle toimelle suurimpana vuokratiloihin liittyvät tehtävät.

Keskeisimmät muutokset vuonna 2022 kohdistuivat kiinteistönhoidon ja siivoustoimen henkilöstömuutoksiin ja uusiin rekrytointeihin. Rakennusvalvonnan viranomaistehtävien ostopalvelusopimus muutettiin toistaiseksi voimassa olevaksi Saarijärven kaupungin kanssa. Konsernipalveluiden toimistosihteerin työpanos pidettiin rakennusvalvonnan avustavissa tehtävissä teknisellä toimella, joka on peruja palveluinsinöörin irtisanoutumisen jäljiltä vuodelta 2021. Yllätyksellisiä uusia tehtäviä jouduttiin hoitamaan kunnan kirjanpitäjän eläköitymisen ja kirjanpidon ulkoistamisessa esiintyneiden ongelmien takia, joka vaikutti hetkellisesti suurina työmäärinä.

Vesihuoltolaitoksen taloutta ja toimintaa tehostettiin edelleen toteuttamalla vesityöryhmässä tehtyjä linjauksia yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Vesiosuuskuntien kanssa käytiin lävitse kunkin laskutus- ja verkostotietoja ja päivitettiin ylläpitosopimuksia. Tilapalvelujen hallinnon toimintaan ei tehty tarvittavia muutoksia, vaan suunnattiin positiiviset odotukset vuodelle 2023 kirjanpidon ulkoistamisen vaikutuksien ja uusien tehtävänkuvajakojen osalle, jolloin hallintoa voitaisiin vahvistaa.

Ruoka- ja siivouspalvelu on kirjattu teknisen toimen tila- ja tukipalveluiden yhteyteen erikseen selkeyden vuoksi, sillä se on kokonaisuutena ollut vasta vuoden 2020 alusta teknisen lautakunnan alaisuudessa. Määrärahat on sisällytetty kuitenkin tuki- ja tilapalvelu -kustannuspaikan alle.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Asiakaslähtöinen toiminta		
	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
Osaaminen on ajan tasalla	Lakiopillisesti oikea neuvonta: valitusten ja oikaisuvaatimusten vähyys.	Koulutustarpeet kartoitetaan ja osallistutaan koulutuksiin määrärahojen puitteissa
Tehokas verkostotoiminta	Tehokkaat ja taloudelliset toimintamallit	

Joustavuus ja mutkattomuus asioiden asioiden	Tyytyväiset asiakkaat, aikatauluissa pysyminen	Ratkaisujen etsiminen lähialueiden eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa matalan kynnyksen palvelu, yhden luukun periaate
<p>Toteutuminen Koulutuksiin osallistuttiin lähinnä webinaarien ja Teams-yhteyksien kautta. Yhteistyö lähikuntien viranhaltijoiden ja toimijoiden kanssa sujui hyvin ja sitä pyritään lisäämään jatkossa. Toiminta on joustavaa pienistä henkilöresursseista huolimatta. Kiire vaikeuttaa aikataulussa pysymistä.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Talouden osalta talousarviossa pysymistä uhkasi Venäjän Ukrainaan kohdistaman sodan aiheuttamat vaikutukset energian ja materiaalien hintoihin. Tämän vuoksi myös kunnassa parannettiin poikkeusolosuhteita, johon ei talousarviovaiheessa ollut varauduttu. Loppuvuodesta kohonneet energianhinnat aiheuttivat ennalta arvaamattomia kuluja.

Henkilöstöressit ovat erittäin pienet ja organisaatio on haavoittuvainen. Yksikin pidempi poissaolo voi vesittää hankkeiden etenemisen. Kirjanpitäjän eläköityminen ja tehtävien ulkoistaminen vähensi taloushallinnon tehtävien hoitamiseen osallistuvaa resurssia, joka ongelmoitui samanaikaisten poissaolojen kanssa. Taloustiedon osittainen häviäminen organisaatiosta vaikeutti tehtävien hoitoa ja nosti riskiä virheille.

Lainsäädännön muutokset ja niiden huomioon ottaminen aiheuttaa haasteita ajankäytöllisesti. Mittavat investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöstöresursseilla aiheuttavat ongelmia, hankkeissa vaadittaisiin todella monipuolista tietotaitoa, jotta asiat menisivät kunnan kannalta edukkaimmalla tavalla. Investointihankkeiden vetäminen vie merkittävän osan työajasta tekniseltä johtajalta, joka vaikuttaa henkilöjohtamiseen ja töiden organisointiin negatiivisesti. Työuupumisen vaikutus työnteon laatuun ja motivaatioon sekä pelko sairauslomista ovat erittäin merkittävä riski.

7100 Hallinto ja muu toiminta

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	27 876	32 400	0	32 400	35 342	2 942
Toimintakulut	-211 607	-195 260	0	-195 260	-262 920	-67 660
Toimintakate	-183 731	-162 860	0	-162 860	-227 578	-64 718

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Hallinto- ja muu toiminta kattaa teknisen toimen virastotyöntekijöiden palkkamenot sekä tarvikehankinnat ja kaluston. Tavoitteena on hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa. Teknisen toimen hallinnon osalla palkkakulut on muutettu vastaamaan tilapalvelun, ympäristötoimen, vesihuoltolaitoksen ja rakennusvalvonnan toiminnan henkilöstömuutoksia ja työmäärää. Hallinnon osalla kulurakenne on noussut vuoteen 2021 nähden ensisijaisesti henkilöstömuutoksien takia ja siksi, että palkkoja on jaettu niille menokohdille, joiden mukaisia töitä henkilöstö tekee. Rakennusrekisterihankkeen määräaikaisen työntekijän palkkakulut ovat hallinnon palkkakuluissa (osittain vihertyössä).

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Hallinnon osalla kyseessä oli tietynlainen ”kokeiluvuosi” palveluinsinöörin täyttämättä jätetyn paikan ja sovitujen työnjakojen toimivuutta seuraten. Minimaalisen resurssoinnin takia poissaolotilanteet kerryttivät

työtaakkaa. Huomattavissa oli, että nykyorganisaatiolla saadaan tehtyä asioiden hoitumisen kannalta pakolliset ja lakisääteiset tehtävät, mutta toiminnan kehittämiseksi ja projektien hoitamiseksi ei jäänyt aikaa. Kirjanpidon ulkoistamisen takia tehtävien toimenkuvamuutoksien avulla pyritään jatkossa saamaan apua etenkin tilapalvelun taloushallinnon tehtäviin. Henkilöstömuutoksien vaikutuksia ja sen aiheuttamia tarpeita seurataan, sekä reagoidaan tilanteeseen tarpeen mukaan.

Rakennusvalvonnan lakisääteisten tehtävien ostopalvelusopimuksen vakinaistaminen oli merkittävä tekijä toiminnan jatkuvuuden takia. Järjestelyjen myötä painopisteenä on toiminnan tehokkuus ja rakennusvalvonnan toiminnan saaminen kehittyvälle tasolle. Tehokkaiden toimintatapojen edistämiseksi etätöitä on voinut tehdä aina tilanteen vaatimassa määrin.

Kunnan pääkirjanpitäjä eläköityi kesällä 2022 ja kirjanpito ulkoistettiin loppuvuodesta, joka aiheutti lisätöitä myös teknisen hallinnon osalta, erityisesti talousarvion valmisteluvaiheessa. Ylimääräinen työkuorma vaikuttaa aina normaalien töiden aikatauluihin ja aiheuttaa töiden priorisointia. KOY Uuraisten Virastotalon peruskorjaussuunnittelun kulut muutettiin kirjanpidollisten syiden takia käyttötalouspuolelle, joka näkyy hallinnon kulujen reiluna ylityksenä talousarvioon nähden.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön ja osaamisen riittävyys		
Nykyinen henkilöstö pystyy hoitamaan työnsä ajallaan	Mittari arviointikriteeri: Asiakaspalaute, työtehtävien kasaantuminen, työhyvinvointi	Tavoitetaso 2022 Koulutukset, tehtäväkuvien tarkistaminen, työnjako, kehityskeskustelut
Työvälineet ja ohjelmistot ajan tasalla, uudet palvelut asiakkaille	Työtehtävistä suoriutuminen, tehokkuus, etätöiden lisääminen	Ergonomia ja työolosuhteet asianmukaiset, uudenlaiset toimintamallit asiakaspinnassa
Toteutuminen: Vuonna 2022 mm. kirjanpidon ulkoistaminen lisäsi työkuormaa, joka aiheutti hallinnon tehtävien priorisointia. Pitkät poissaolot kuormittivat. Koulutuksiin osallistuttiin mahdollisuuksien mukaan. Etätömahdollisuus tuo joustavuutta työtehtävien edistämiseen.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Rakennusvalvonnan organisointi/järjestäminen, resurssipula normaalien työtehtävien järjestämiselle (ylityöt ja kuormitus). Määrärahojen riittämättömyys ja osaavan työväen löytäminen tilapäisten työjärjestelyjen hoitamiseksi. Minimaaliset henkilöstöressurit (työnjako voi osoittautua mahdottomaksi), työssäjaksaminen.

7200 Pelastustoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0		0		0
Toimintakulut	-336 633	-341 670	0	-341 670	-345 962	-4 292
Toimintakate	-336 633	-341 670	0	-341 670	-345 962	-4 292

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Keski-Suomen pelastuslaitos on vastannut pelastustoimilain (561/99) 4 §:n mukaisen tehtävien hoitamisesta sopijakuntien alueella 1.1.2004 alkaen. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja

antaa nopeaa ja tuloksellista apua onnettomuustilanteissa kaikissa olosuhteissa.

Ihmisten, omaisuuden ja ympäristön suojaaminen ja pelastaminen onnettomuuksien ja tuhojen vaikutuksilta sekä niistä aiheutuvien vahinkojen rajoittaminen ja seurausten lieventäminen. Yleistä vaaraa aiheuttavien onnettomuuksien ennalta ehkäisy ja niihin varautuminen. Tehtäviä on hoitanut Uuraisten VPK ry Keski- Suomen pelastuslaitoksen kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Kuntien maksuosuudet määräytyvät ns. kapitaatio-periaatteella (asukasluku perustainen maksuosuus). Kuntamaksuosuudet ovat nousseet viime vuosina. Keski-Suomen pelastuslaitokselta talousarvion laadinnan aikaan saatujen tietojen mukaan Uuraisten kunnan maksuosuus vuodelle 2022 oli 338 445 €, kun vuonna 2021 osuus oli 332350 €. Maksuosuus on hieman arvioitua suurempi. Vuoden 2022 jälkeen toiminta siirtyi hyvinvointialueen tehtäväksi.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Kuntien maksuosuuksien kohtuuton ja ennakoinnaton nousu. Pienen kunnan kohtuuton maksuosuus. Pelastustoimen HVA:lle siirtymisen vaikutusten arviointi.

7300 Vesihuoltolaitos

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	386 626	376 500	0	376 500	394 344	17 844
Toimintakulut	-415 313	-436 500	0	-436 500	-414 471	22 029
Toimintakate	-28 687	-60 000	0	-60 000	-20 127	39 873

Suunnitelmapoistot: - 122 020 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärlaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta ja puhdistamisesta sille asetettujen vaatimusten mukaisesti. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kyynämöisiltä Nenäniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Kangashäkin alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Tavoitteena on pitää veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpitää mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käyttövedessä. Lähtökohtana on, että uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa. Tilikauden aikana rakennettiin Kisatien uuden korttelialueen kunnallistekniikka.

Vesihuollon talouden elvyttämiseksi jatkettiin vesityöryhmässä läpikäytyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa kunnanvaltuuston päätöksen (14.12.2020 § 41) mukaisesti. Lisäksi selvitettiin kunnan omistaman viemäriverkoston hulevesiongelmia korjaustoimenpiteiden pohjaksi. Vuoden 2022 lopulla valmisteltiin Äänekosken Energia Oy:n vahvistamattoman vesihuoltolaitoksen toiminta-alueetta, joka viedään v. 2023 vahvistettavaksi. Pääpaino hallinnon osalla oli poikkeustilanteiden toiminnan varmistaminen, toimintaohjekorttien teko sekä vesihuollon varautumisasioiden läpikäynti. Yhteisharjoituksena pidettiin vesilaitosten yhteinen kloorausharjoitus, johon saatiin monipuolinen osallistujakunta.

Käyttömaksun perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Se mitataan laitoksen asentamalla vesimittarilla. Käyttömaksu peritään erikseen veden hankinnasta ja viemäroinnistä. Maksut sisältävät arvonnäköveron. Jos kiinteistössä ei ole vesimittaria, käyttömaksu määräytyy henkilöluvun mukaan, sekä vedelle että jätevedelle 50 m³/hlö/vuosi. Vuonna 2022 perusmaksuihin tuli 8 % korotus. Esimerkiksi omakotitalon osalta nosto tarkoitti 0,67 e/kk nostoa eli vuositasolla 8 e hinnannousua (alv 0 %). Puhtaan veden käyttömaksu pysyi vuoden 2021 tasolla, mutta jäteveden käyttömaksua nostettiin 5,8 % (Tekninen lautakunta

16.11.2021 § 79).

Vesi v. 2022: 1,86 e/m³ (alv 0 %), 2,31 e/m³ (alv 24 %):

Jätevesi 2022: 2,76 e/m³ (alv 0 %), 3,42 e/m³ (alv 24 %)

Vesityöryhmän toimintaa on jatkettu vuonna 2021 toistuvan vesihuoltolaitoksen alijäämän korjaamiseksi ja toimintamallien muuttamista on käyty läpi yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Aiemmin vesiosuuskuntia on laskutettu käyttämästään vedestä ja alueeltaan johtamasta jätevedestä sen mukaisesti, mitä vesiosuuskunnat ovat itse laskuttaneet omia asiakkaitaan. Vesihuoltolain 15 §:n vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuuden mukaisesti ”Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, laitteistonsa kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa.” Vesityöryhmässä on edistetty tätä vesihuoltolain velvoitteen toteutumista asentamalla uusia mittarointeja puhdasvesi- ja jätevesiverkostoon, jotta saadaan kunkin vesihuoltolaitoksen alueelta tulevat todelliset kuutiomäärät selvitettyä. Näin nähdään myös, paljonko alueilta muodostuu hulevettä tai aiheutuuko erotus esimerkiksi virheistä asiakastiedoissa. Vuoden 2021 aikana siirryttiin laskuttamaan vesiosuuskuntia todellisten puhdasvesi ja jätevesikuutiomäärien mukaisesti, eikä enää vesiosuuskuntien asiakaslaskutusten mukaisesti.

Vuoden 2021 aikana siirtolinjakulut jaettiin aiheuttajaperusteisesti kunkin siirtolinjaan jätevettä johtavan vesihuoltolaitoksen kesken, siinä suhteessa, missä ko. vesihuoltolaitos jätevettä siirtolinjaan tuottaa.

Kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen liittymättömiä kiinteistöjä liitettiin vesihuoltolaitoksen piiriin 5 kpl, joille tuli sekä vesi- että viemäri liittymä. Lisäksi 1 kiinteistö toiminta-alueen ulkopuolella liitettiin talousvesiverkostoon. Liittymättömien kiinteistöjen kartoitusta jatketaan vuonna 2022. Vesilaitoksen liittymismaksutulot kirjataan kunnan taseeseen.

Peltokankaan vedenottamon varavedensyötön rakentaminen Lanneveden verkostoon on otettu käyttöön 1.2.2019. Osuuskunta Lannevedeltä (Saarijärven vesihuolto Oy) on ostettu vettä vuoden 2021 aikana 8064 m³. Vuoden 2021 kulut ostovedestä yhteensä olivat 10130e (alv 0%). Alva-yhtiöltä ei ole vuoden 2019 jälkeen ollut tarvetta ostaa talousvettä, Lanneveden putken valmistuttua.

Vesihuoltolaitoksen laskutus	Puhdasvesi m3	Jätevesi m3	Puhdasvesi €	Jätevesi €
Vesiosuuskunnat	22138	30252	41153	85033
Kunnan omat kiinteistöt	7472	7472	13898	20622
Muut asiakkaat	33333	32633	101746	90013
Yhteensä	62940	70357	156797	195670

Merkittävimmät kustannukset vuonna 2022:

JS Puhdistamo jätevesien käsittelymaksut	-70880e
Alva Yhtiöt Oy:n jätevesien johtaminen puhdistamolle	-120550e
Puhtaan veden ostaminen	-10070e

Kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen liittymättömiä kiinteistöjä liitettiin vesihuoltolaitoksen piiriin 2 kpl, joille tuli sekä vesi- että viemäri liittymä. Vesilaitoksen liittymismaksutulot kirjataan kunnan taseeseen.

Peltokankaan vedenottamon varavedensyötön rakentaminen Lanneveden verkostoon on otettu käyttöön 1.2.2019. Saarijärven vesihuolto Oy:ltä on ostettu vettä vuoden 2022 aikana 8640 m³. Vuoden 2022 kulut ostovedestä yhteensä olivat 10070e (alv 0%). Alva-yhtiöltä ei ole vuoden 2019 jälkeen ollut tarvetta ostaa talousvettä, Lanneveden putken valmistuttua.

Kunnossapidettävää verkostoa:

Vesi- ja viemäriverkostoa kunnan vesilaitoksen alueella (keskustan alueella) **33km**.

Siirtolinjat:

Jyväskylä-Uurainen 12,7km. Uurainen - Kelloperä 3,7km. Pöykankaantie- Remulanraitti 4,5km. Uurainen-Peltokankaan vedenottamo 4,1 km. Siirtolinjoja yhteensä **25 km**.

Yhteensä koko verkosto 58km.

Vesilaitoksella on myös ylläpidettäviä jäteveden pumppaamoja 19 kpl sekä yksittäisiä kiinteistöpumppaamoja.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus		
Tavoite	Mittari arviointikriteeri	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa	Asiakaspalaute, häiriötilanteet	Verkoston rakenteet kunnossa, riittävästi vedenottoa ja varajärjestelmiä
Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa	Palaute vesiosuuskunnilta	Vesityöryhmä
Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen	Jäteveden siirron ja käsittelyn kustannukset	Jätevesimäärän vähentäminen, taksan pitäminen ajan tasalla.
Jätevesipumppaamoiden toimivuus	Ylivuodot, häiriötilanteet	Hälytysjärjestelmät, toimintakortit, henkilökunnan osaaminen
Toteutuminen	Vesiosuuskunnilta hyvää palautetta yhteistyöstä. Jätevesimaksun nosto, perusmaksujen nosto. Varautumisasioiden läpikäynti ja toimintakorttien päivitys, ei ylivuotoja tai vedenjakelun keskeytyksiä.	

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Vesijohtoverkoston vanhimman osan kunto ja verkoston vuototilanteisiin liittyvät riskit. Pitkät välimatkat, vesilaitoksen antoisuus ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkvallan uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hulevedet. Pienten henkilöresurssien takia vesihuollon asiat siirtyvät ja asiat ei pysy ajan tasalla, hankkeiden edistäminen pitkittyy. Mittarikaivojen asentamisen myötä kloorauskaivojen ja huuhteluyhteiden tilanne vesiosuuskuntien yhdyshaaroista on parantunut.

7500 Tuki- ja tilapalvelut

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	4 105 654	4 386 990	0	4 386 990	4 742 197	355 207
Toimintakulut	-3 530 447	-3 825 080	-60 000	-3 885 080	-4 202 824	-317 744
Toimintakate	575 207	561 910	-60 000	501 910	539 373	37 463

Suunnitelmapoistot: -910 827 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus Tilapalvelu: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistöhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tuleviin saneerauksiin ja rakennushankkeisiin varaudutaan ennakolta teknisten käyttöikien edellyttämällä syklillä sekä toimialoilta tulevien tarve-esitysten pohjalta. Tilapalvelun kustannukset koostuvat kiinteistönhoidon tuottamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston kuluista, sekä kiinteistöjen ylläpidon vaatimista kuluista. Uutena toimintalueena tilapalvelut aloitti myymään kiinteistönhoidon palvelut Uuraisten vuokratalot Oy:lle.

Kiinteistöjen ylläpidon toimintamalli muuttui vuosien 2020 ja 2021 aikana kokonaisvastuulliseen tilapalvelu-malliin. Ensimmäisten toimintavuosien jälkeen alamme saamaan vuosien välillä vertailukelpoista aineistoa. Uusina ylläpidon kohteina ovat tulleet Oikarin Helmi sekä Touhula- kiinteistö Hirvaskankaalta, joiden osalta talousarviolukemat vuodelle 2022 perustuivat saatuihin lähtötietoihin.

Tukipalvelut: Tukipalvelujen osalla tuotetaan sisäisenä laskutustyönä laaja tehtäväkenttä muille toimialoille. Tukipalveluiden kulut koostuvat henkilöstö- ja kalustomenoista, joita tarvitaan tuottamaan mm. vesilaitoksen, puistojen, katujen, tiestön, yleisten alueiden, leikkikenttien, ruoka- ja siivouspalvelujen sekä liikuntapaikkojen ylläpitotehtävät. HVA-muutokset vaikuttivat merkittävästi ruoka- ja siivoustoimeen vuokrattujen kohteiden ylläpidon siirryttyä hyvinvointialueen hoidettavaksi. Siivoustoimessa päätettiin siirtä siivouksen osalla ostopalvelusopimuksesta omaan tuotantoon Hirvasen koulun ja päiväkodin sekä Oikarin Helmen osalla.

TILAPALVELU

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Tilapalvelujen osalla toiminnan kehittäminen ei edennyt palveluinsinöörin pois jäännin myötä. Sisäiset laskutukset ja vuoden 2023 talousarvio saatiin tehtyä, joskin se vaati olevalta henkilöstöltä uuden opettelua ja kuormitti hetkellisesti työmäärältään paljon. Laskutuksia ei saatu kaikilta osin pidettyä sovitussa aikatauluissa työkuorman takia. Hyvinvointialueelle vuokrattavien tilojen sopimusten teko edellytti uuden ohjelmiston käyttöönottoa ja hallintaa. Kesken vuoden suuritöisinä hoidettavina asioina tulivat koulukeskuksen laajat sisäilman laatua parantavat korjaustyöt, sekä myrskyn aiheuttama vesikaton irtoaminen. Ennakoimattomat ja akuutit asiat ruuhkauttivat ja siirsivät muiden töiden tekoa.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Vähentyneen henkilöstön takia epävarmuus tiedon puutteesta ja riskit töiden tekemättä jäämisestä. Laskutuksien venyminen vaikuttaa muiden toimialojen talousseurantaan. Yllättävien menoerien takia määrärahojen ylittäminen ja talousarvion ylitykset. Tulopuolella toimitiloille ei ole kysyntää tai vapaat toimitilat eivät ole muunneltavissa käyttäjien tarpeita vastaaviksi (kysyntä ja tarjonta eivät kohtaa). Vaikeasti täytettävät tehtäväkuvat ja osaamisen löytäminen.

TUKIPALVELU

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Tukipalveluiden sisäisen laskutuksen perusteiden luontia ei saatu valmiiksi. Liikuntatoimelle tuotettavan liikuntapaikkahoidon kustannustenjaon ja vastuualueiden osalta toimintaa saatiin kehitettyä, kun uusi vapaa-aikasuunnittelija saatiin rekrytoitua. Urheilukenttähanke valmistui ja kenttä saatiin otettua käyttöön. Kentän ylläpitoasiat saatiin opeteltua ja ylläpitotehtävien edellyttämä kalusto saatiin hankittua.

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Tukipalvelujen sisäisten laskutusten epäselvyydet ja keskeneräinen laskentamalli. Aikatauluista jäljessä olevat laskutukset vaikuttavat muiden toimialojen talousseurantaan. Toiminnan rajapintojen vastuiden epäselvyys ylläpitoa tilaavan vapaa-aikatoimen ja teknisen toimen välillä aiheutti ajoittain hankaluutta. Historiasta epäselvinä siirtyneet vastuut eivät ole kaikilta osilta selkeitä. Yhden henkilön varassa oleva ylläpitopalvelu on haavoittuvainen, eikä toiminnan tuottamiselle ole mietittynä vaihtoehtoja.

Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	1 342 253	1 428 690	0	1 428 690	1 383 824	-44 866
Toimintakulut	-1 342 921	-1 425 260	0	-1 425 260	-1 448 709	-23 449
Toimintakate	-668	3 430	0	3 430	-64 885	-68 315

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Ruokapalvelu ja siivouspalvelu tuottavat ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiötä on vielä v. 2022 kaksi koulukeskuksella ja palvelukeskuksella. Lounaita valmistetaan n. 950 / päivä. Koulukeskuskeittiössä valmistetaan kaikkien koulujen ateriat. Palvelukeskuskeittiössä valmistetaan mm. kaikkien päiväkotien ateriat. Palvelukeittiötä, joihin toimitetaan ruoka kunnan valmistuskeittiöistä, on Hirvasen koululla, Kynnämöisten koululla, Höytiän koululla, Pikkulan päiväkodilla, Hirvasen päiväkodilla ja 1.8.2022 alkaen päiväkotia Oikarin Helmessä. Lisäksi ruokaa toimitetaan Uuraspajaan sekä yksittäisille kotona asuville vanhuksille (n. 25 hlöä). Palvelukeskuksessa on neljä eri osastoa. Ruoan toimittaminen Päiväkotia Touhula Kädenjälkeen päättyi elokuussa 2021. Siivouspalvelu huolehtii kunnan toimitilojen siisteydestä. Hirvasen koulun ja Höytiän esikoulun (päiväkotia Helmessä) siivous on ulkoistettu 7.8.2022 asti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina Tilapalvelussa. Päiväkotia Oikarin Helmen ruoka- ja siivouspalvelut siirtyivät kunnan järjestettäväksi 1.8.2022 alkaen ja samalla sieltä siirtyi yksi kokopäiväinen palveluvastaava ruokapalveluun. Hän työskentelee Helmen palvelukeittiössä. Muutoksessa siivouksen osuus lisääntyi 2,5 h / pv, siivousaika on yht. 4 h / pv. Hirvasen koulun ja Höytiän esikoulun (Helmessä) ulkoistettu siivoussopimus päättyi 7.8.2022. Päätettiin toteuttaa Hirvasen koulun ja koko Oikarin Helmen siivous omana työnä 8.8.2022 alkaen. Kunnan kiinteistöjen siivousmitoitukset päivitettiin alkuvuodesta. Siivouspalvelussa järjestettiin koko vuoden ajan työnhajausta työilmapiiriin ja toiminnan sujumuuden parantamiseksi. Siivoukseen tehtiin työhjeet uusien siivousmitoitusten mukaisesti. Soteuudistuksella suuri vaikutus ruoka- ja siivouspalveluiden toimintaan. Palvelukeskuskeittiö ja palvelukeskuksen siivous siirtyi Hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Siirtyviä työntekijöitä on viisi. Muutoksessa päiväkotien ruoanvalmistus siirtyi palvelukeskuskeittiöstä koulukeskuskeittiölle. Ruokapalvelun uutta toimintamallia suunniteltiin yhdessä henkilöstön kanssa. Vuoden viimeisellä viikolla aloitettiin muutto palvelukeskuskeittiöstä koulukeskuskeittiölle.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Innostunut, innovoiva henkilöstö, jolla hyvä muutosvalmius, sitoutuneisuus oman työn ja organisaation kehittämiseen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2022
Luottavainen henkilöstö, jolla hyvä muutosvalmius	Esimiesvarit, palaverit	Hyvä tiedonkulku mm. sote-uudistukseen liittyvissä asioissa. Koulutusta ruokapalvelun uuden ohjelman käyttöön
Innostunut, työn kehittämisestä kiinnostunut henkilöstö	Kehityskeskustelut, palaverit, kehityspäivä	Keskustellaan työn vaihtelevuuden ja mielekkyyden kannalta siitä, että halutaanko jakaa vastuuta mm: elintarviketilaukset, laskujen tarkastaminen. Kehityskeskusteluissa selvitetään jokaisen työntekijän

<p>Selkeät työyhteisön pelisäännöt ja työnkuvat</p> <p>Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut</p>	<p>Suunnittelupalaverit, palaverit, kehityspäivä</p> <p>Asiakastyytyväisyys, ruoan menekki, tilojen siisteys</p>	<p>tarvetta/halukkuutta työnkieron lisäämiseen. Pyritään lisäämään koulutuksia.</p> <p>Siivouspalvelun kehittämistyö jatkuu. Siivousmitoituksia päivitetään useammassa kiinteistössä mm. uudessa Hirvasen päiväkodissa ja koulukeskuksessa. Pyritään tekemään mahdollisimman selkeät ja järkevät työohjeet ja työnkuvat.</p> <p>Otetaan käyttöön sisääntulomattojen vaihtomattopalvelu tilojen siisteyden parantamiseksi. Jokaiselta toimipisteeltä pyydetään palautetta ruoka- ja siivouspalveluista vähintään 1 krt / v. Kiinnitetään huomiota erityisesti ulkoistettujen siivouspalvelujen laadunvalvontaan. Pidetään tilaajan ja palvelun tuottajan välisiä palautepalavereita.</p>
<p>Toteutuminen</p>	<p>Henkilöstö pidettiin ajan tasalla sotemuutokseen liittyvissä asioissa. Varsinkin Hyvinvointialueelle siirtyville työntekijöille (5) tiedotettiin välittömästi, jos oli jotain uutta tiedotettavaa. Valitettavasti monet siirtyvien työntekijöiden tulevat käytännön asiat selvisivät vasta loppuvuoden aikana. Sotemuutokseen valmistautuminen aiheutti esimiestasolla monenlaisia lisätehtäviä mm. tietojen keräämistä ja palavereita. Koulukeskuskeittiössä keskusteltiin loppuvuodesta työn vaihtelevuuden ja mielekkyyden kannalta mm. siitä, että tekeekö 1.1.2023 alkaen elintarviketilaukset esimies vai kokit. Aikaisemmin koulukeskuskeittiön kokit ovat tehneet elintarviketilaukset vuoroviikoin, koska paikan päällä ei ole ollut esimiestä. Esimiehen työajasta on ollut 50 % palvelukeskuskeittiön esimiestehtäviä. Hänen toimistonsa on ollut palvelukeskuskeittiössä ja hän tehnyt sen keittiön elintarviketilaukset. Päädyttiin yhdessä siihen, että esimies tekee tilaukset ja kokeille jää enemmän aikaa keittiön käytännön töihin. Kokit tekevät tilaukset esimiehen poissa ollessa. Palavereita pidettiin ruokapalvelun koulujen ja päiväkotien henkilöstön kanssa ja suunniteltiin uutta toimintamallia 1.1.2023 alkaen. Vuoden viimeisellä viikolla aloitettiin muutto palvelukeskuskeittiöstä koulukeskuskeittiölle. Ruokakasvatustyöryhmä aloitti toiminnan vapaa-aikasuunnittelijan ja asiantuntijatuken kunnille antavan ravitsemusterapeutin johdolla. Ruokakasvatus on koko kunnan sekä kaikkien päiväkotien ja koulujen yhteinen asia ja se vahvistaa moniammatillista yhteistyötä. Koko ruokapalvelun henkilöstö osallistuu työryhmän palaveriin mahdollisuuksiensa mukaan. Kunnan kiinteistöjen siivousmitoitukset päivitettiin ja siivouksen työohjeet tehtiin mitoitusten mukaisiksi. Siivouspalvelussa järjestettiin työnohjausta koko vuoden ajan työilmapiiriin ja toiminnan sujuvuuden parantamiseksi.</p>	

	Sisääntulomattojen vaihtomattopalvelu otettiin käyttöön tilojen siisteyden parantamiseksi. Ulkoistettujen siivouspalveluiden toimintaan ei oltu riittävän tyytyväisiä ja päädyttiin toteuttamaan Hirvasen koulun ja Oikarin Helmen siivoaminen kunnan omana työnä 8.8.2022 alkaen, ulkoistetun siivoussopimuksen päättyessä.
--	--

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
kustannusten maltillinen kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,35 €	3,18 €	3,33 €
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	23,58 €/m ² /v.	23,79 €/m ² /v.	26,59 €/m ² /v.
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	tuotettujen aterioiden määrä	279121	314796	292991
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	17 227 m ²	17 912 m ²	17 767 m ² (V.2022 valmistuneen siivousmitoituksen mukaiset neliöt)

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Ruoka- ja siivouspalveluissa oli välillä tilanteita, joissa oli haasteellista saada sijaisia. Ruokapalvelun kuudessa palvelukeittiössä työskennellään yksin ja sijaisjärjestelyt oli pakko saada hoidettua jotenkin. Sotemuutos aiheutti jonkin verran epätietoisuutta ja valitettavasti monet siirtyvien työntekijöiden tulevat käytännön asiat selvisivät tarkemmin vasta loppuvuoden aikana. Huomattavat kustannusten nousut mm. elintarvikkeiden hinnat vaikeuttivat talousarvion toteutumista.

Sisäinen valvonta:

Koronaohjeistusten laatiminen ja niiden noudattaminen erilaisissa tilanteissa.

Kiinnitetty huomiota ulkoistettujen palvelujen laadunvalvontaan.

Siivouspalvelussa työnsujuvuus ja työilmapiiri vaatineet erityishuomiota.

Talouden toteumaa seurattu kuukausittain.

7600 Liikenneväylät

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 510	1 500	0	1 500	1 570	70
Toimintakulut	-227 262	-229 640	-14 283	-243 923	-282 390	-38 467
Toimintakate	-223 752	-228 140	-14 283	-242 423	-280 820	-38 397

Suunnitelmapoistot: - 269 501 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja pyritään huomioimaan myyntihinnoissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Katualueilla toteutettiin merkittäviä perusparannuksia. Hirvasen asemakaava-alueen katujen hiekkapäälysteisiä osuuksia perusparannettiin ja vilkkaimmin liikennöityjä osuuksia asfaltoitiin. Hirvasen asemakaava-alueen katualueiden omistus siirrettiin toimituksien kautta kunnalle. Lisäksi saneerattiin Niittylammentien siltarumpu ja perusparannettiin kadun kantavuutta. Hiekkatiestön osalla ylläpitoon panostettiin lanauksilla ja suolauksilla hyvän hoitotason ja asukastyytyvyyden saavuttamiseksi. Käyttötalousmenot sisältävät 58542 € avustuksina yksityisteille, joista 45000 € on vuosittain myönnettäviä yksityisteiden kunnostusavustuksia ja 13541 € käytettiin perusparannusavustuksiin Linna- Sauna-ahontien ja Pölykankaantien yksityisteille kunnanvaltuuston 12.9.2022 päätösten § 29 ja § 30 mukaisesti. Uuraisten kunta päätti hyväksyä kesken toimintakauden urakoitsijahintojen noston, joka vaikutti alkuperäiseen talousarvioon nähden kustannuksia kohottavasti. Taustalla oli poikkeuksellinen hintatason nousu valtakunnallisesti. Hintavaikutukset näkyivät myös kunnan käyttämien polttoaineiden, varaosien ja tiesuolan osalla

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet		
Kunnossapito	Mittari	Tavoitetaso 2022
	arviointikriteeri:	
Keveyen liikenteen väylät ja valaistus riittävät	Valitukset kunnossapidosta, yleisesti palautteet	Panostetaan kunnossapitoon määrärahojen puitteissa, reagoidaan välittömästi
Onnettomuuksien määrän vähentäminen	Onnettomuuksien määrä	Keveyen liikenteen väylien valaistus riittävä
		Minimoidaan onnettomuudet asianmukaisella kunnossapidolla.
Toteutuminen: Tietyömaat saatiin toteutettua turvallisesti, onnettomuuksia ei sattunut. Monttujen aiheuttamia valituspalautteita saatiin kuitenkin jossain määrin.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Poikkeukselliset sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat vauriot liikenneväyliin. Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot. Määrärahojen puute, resurssien puute (ei ehditä reagoida tarpeeksi ajoissa). Käyttäjien oma toiminta.

7700 Puistot ja muut alueet

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0	0	483	483
Toimintakulut	-21 611	-28 280	0	-28 280	-36 155	-7 875
Toimintakate	-21 611	-28 280	0	-28 280	-35 672	-7 392

Suunnitelmapoistot: -4 774 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan

kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö. Ylläpitoon panostettiin vihertyöryhmän ja määräaikaisen projektityöntekijän avulla. Projektityöntekijä toimi työnohjaajana, joka vastasi työllistämistukisista kasatun vihertyöryhmän toiminnasta. Materiaali- ja tarvikehankintoihin varattiin 10 000e, joskin ideoita ja viherrakentamiskohteita esiintyi huomattavasti määrärahaa enemmän, kun asioihin alettiin paneutumaan. Leikkipuistojen osalla saneerattiin Rinkilä-Tuomelan lähileikkialue täydellisesti. Lisäksi siirrettiin lopetetuilta Hirvasen päiväkodilta ja Jokilaivan päiväkodilta käyttökuntoisia pihaleikkivälineitä muille leikkialueille.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Heikkoon kuntoon päässeitä leikkikenttiä aletaan uudistamaan ja niiden säännölliseen ylläpitoon varataan henkilöstöresurssia ja osaamista. Leikkikentät pidetään turvallisina ja miellyttävinä käyttää. Kunnan keskustan ja haja-asutusalueiden puistoalueiden sekä kiinteistöjen viihtyisyyteen ja yleisilmeeseen panostetaan määräaikaistyövoiman avulla.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		Viihtyisät ja turvalliset lähivirkistysalueet
Toimivat lähivirkistysalueet	Mittari arviointikriteeri: Asiakaspalaute	Tavoitetaso 2022 hyvin hoidetut ja huolletut alueet, leikkikenttien vuosittainen uusiminen
Toteutuminen Yleisten alueiden ja puistojen osalla tehty vihertyö sai erinomaista palautetta ja työn jälki näkyy heti katukuvassa. Leikkipuiston saneeraus onnistui ja sai hyvää palautetta.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Pienet henkilöstöresurssit, jolloin määräaikais-tarkastukset jäävät tekemättä ja voi syntyä onnettomuusriskejä. Riittämättömät määrärahat esim. vieras-lajitorjuntaan ja tarvittavien välineuusimisten tekemiseen.

7800 Sorakuopat

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	24 416	25 000	0	25 000	13 482	-11 518
Toimintakulut	-2 320	0	0	0	-3 299	-3 299
Toimintakate	22 096	25 000	0	25 000	10 183	-14 817

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnalla on soranottoaikkana Rajalan tilalla Höytiällä

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Sorakuoppa pyritään pitämään tuotannollisessa käytössä. Selvitettiin kalliolouhinnan kannattavuutta Rajalan tilalla, uusi ympäristö- ja maa-aineslupahakemus vireillä ympäristöjaostossa.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
- Maa-ainestenottoalue pidetään tuotannollisessa käytössä - Rajala	ottomäärä m3/vuosi 7088 v. 2022 9711 v 2021	e/vuosi 24400	25000	13500

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Ympäristövahingot soranoton yhteydessä sekä soranottoaikojen lupa-asiat. Soranottoon soveltuvan maa-aineksen väheneminen. Vähäinen rakentaminen, jolloin menekkiä ei esiinny.

Sisäinen valvonta vuonna 2022:

Toimiala: Tekninen toimi

Sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (pelastuslaitos, ALVA, JS-Puhdistamo, Loimua, urakoitsijat)
- sähkösopimukset (kilpailuttaminen)
- vesihuoltolaitoksen maankäytösopimukset ja liittymäsopimukset
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

8000 YMPÄRISTÖJAOSTO

Toiminnan kuvaus: Ympäristönsuojelu on teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tulosityksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus, valistus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on lupa- ja valvontaviranomaistehtävänsä lisäksi toimia paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edunvalvojana.

Ympäristöjaosto vastaa lisäksi kunnan rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluvat mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä. Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Lisäksi Uurainen on mukana alueellisessa MAL-hankkeessa. Ympäristölautakunnan talousarvio liitettiin teknisen lautakunnan talousarvioon 1.6.2017 ja samalla ympäristölautakunta lakkautettiin.

8200 Ympäristötoimi

	TP 2021	Alkuperäinen TA 2022	TA -muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	72 274	65 000	0	65 000	35 058	-29 942
Toimintakulut	-141 511	-155 290	0	-155 290	-143 060	12 230
Toimintakate	-69 237	-90 290	0	-90 290	-108 002	-17 712

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja, ympäristösihteeri, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus: Vastaa maankäyttö- ja rakennuslain sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisista rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Rakennusvalvonnan ostopalvelusopimus Saarijärven kanssa saatiin muutettua toistaiseksi jatkuvaksi, joka helpottaa toimintaa ja sen riskejä. Ostopalvelusopimus kattaa rakennustarkastajan työpanosta, sekä avustavien tehtävien osalta toimistosihteerin työt. Kunnassa jatkettiin rakennusrekisterityötä, jossa kunta tarvitsee myös rakennusvalvonnan osaamista Saarijärveltä. Kunnan kiinteistörekisterin ajan tasalle saattamista edistettiin yhteistyöllä Saarijärven kanssa, sekä osittaisella ostopalvelulla konsultilta.

Lupien sähköinen hakeminen Lupapisteen kautta on tällä hetkellä 99 prosentista, mutta rakennustarkastajaa työllistää hakemusten täytössä avustaminen ja ohjeistaminen, vaikka pdf-muotoisia ohjeita on laadittu ja ne löytyvät rakennusvalvonnan nettisivuilta. Sähköinen asiointi ja palvelu ovat saaneet pääsääntöisesti kiitosta asiakkailta. Vuoden 2017 alusta pysyvästi säilytettävät rakennusluvut on tullut arkistoida sähköisesti Lupapisteen kautta (Arkistolaitoksen päätös 13.5.2016). Arkistointiprosessin käynnistäminen on viivästynyt resurssipuutteen vuoksi, mutta tätä työtä edistettiin yhteistyössä Saarijärven kanssa. Rakentamisen osalta vuosi 2022 oli hiljainen, lähinnä maailmantilanteesta ja kustannusten hintatason noususta johtuen. Myös tonttikaupat olivat vähäisiä. Rakennusvalvonnan tulot jäivät alle suunnitellun.

Kriittinen menestystekijä: Joustavat rakennusvalvontapalvelut		
	Arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
	1. Joustavat rakennusvalvonnan asiakaspalvelut ja palveluiden saavutettavuus	Aikaan ja paikkaan sitomaton lupien haku ja neuvontapyyntö, toimivat sähköiset palvelut
	2. Matalan kynnyksen asiointi	Asiakaslähtöinen kanssakäyminen ja hyvä asiakaspalvelu
	3. Tasapuolinen kohtelu	Samat käsittelyajat ja perustellut päätökset kaikille, lakien ja määräysten noudattaminen ja soveltaminen samalla tavalla (tulkintojen yhtenäistäminen lähikuntien rakennusvalvontojen kanssa)
Toteutuminen: Sähköisestä asioinnista pääosin hyvää palautetta. Rakennusvalvonnan ostopalvelu toimii hyvin, lupien käsittely sujuvaa. Lupamäärät jäivät alle suunnitellun maailmantilanteesta johtuen.		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Keskeinen riski on ostopalvelusopimuksen onnistuminen Saarijärven kaupungin kanssa. Riskinä on pieni henkilöstöresurssi esim. ennakoimattomissa keskeytystilanteissa. Mikäli ostopalvelusopimus ei toteudu, Uuraisten kunta on suurien haasteiden edessä ammattitaitoisen rakennustarkastajan ja toimistosihteerin rekrytoinnin osalta. Vanhat keskeneräiset ja korjausta vaativat asiat eivät etene lisäävät työntekijän henkistä kuormitusta.

Ympäristönsuojelu

Toiminnan kuvaus: Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuinympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely,

lausunnot muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Toiminnan painopiste on viime vuosina siirtynyt lupien valmistelusta ja päätösten teosta enemmän valvontaan (n. 50% työajasta). Maa-aines- ja ympäristölupien määrät vaihtelevat vuosittain, kun aiemmin uusia maa-aineslupia on ollut useita vuodessa. Samalla yksittäisen maa-aineslupan maa-aineksen kokonaisottomäärä on kasvanut. Keskimäärin 15 % jää muulle ympäristöviranomaiselle kuuluviin lainvaatimiin tehtäviin. Ympäristötoimessa on 60 % työaikaresurssi kokoaikatyöstä.

Ympäristösuojelulain uudistuksen myötä painopiste on siirtynyt voimakkaammin valvontatyöhön, jonka tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Lain vaatima Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja -ohjelma on laadittu 2022, jonka mukaisesti on ympäristöluvanvaraisia, rekisteröityjä ja ilmoituksenvaraisia toimijoita valvottu. Valvontasuunnitelmaan perustuvasta valvonnasta peritään ympäristösuojelutaksan mukaisia valvontamaksuja, joilla voidaan kattaa osin ympäristönsuojeluyksikön kustannuksia. Ympäristönsuojelun tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on hyvänä pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa ja suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti ja vuoden 2022 aikana Pohjavesien suojelusuunnitelman päivittämistä aloitettiin. Valvontakohteet ja riskialueet kunnassa on lisätty LOUHI-karttapalvelun tasoihin, jotka ovat nähtävillä koko teknisellä toimella. Näitä tulee päivittää muutosten myötä.

Uuraisten kuntaan on rakentunut laajalle alueelle vesi- ja viemäriverkosto osuuskuntien toimesta. Verkostojen toiminta-alueiden vahvistamisen jälkeen on mahdollista hakea vapautusta liittymisestä viemäriin ja/tai talousveteen. Vapautuksen myöntää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Verkoston ulkopuolelle jääviä kiinteistöjä opastetaan rakennusvalvonnan kanssa jätevesiasetuksen vaatimusten mukaisten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien toteuttamisessa. Vuonna 2022 ympäristötoimessa tehtiin jätevesijärjestelmien valvontaa ja neuvontaa sekä annettiin lausuntoja uusien jätevesijärjestelmien luvituksessa.

Uuraisten vesistöjen tilan seuranta tehdään resurssien mukaan. Nauttiais- ja Kaijanjärven tilaa on seurattu säännöllisesti vuosittain ja vuonna 2022 sovittiin, että Nauttiaisen-järven kunnostushanketta viedään eteenpäin vuoden 2023 aikana. Uuraisten kunta päätti loppuvuodesta 2022, että se liittyy Keski-Suomen Vesi ja Ympäristö ry:n kuntajäseneksi vuoden 2023 alusta. Tätä kautta saadaan lisätukea esimerkiksi vesistökuunnostushankkeisiin ja hankeavustusten hakuun.

Vieraskasvilajien torjuntatyöhön ympäristönsuojelun osalta varauduttiin 5000e suuruisella määrärahalla. Tekninen toimi on varannut määrärahoja määräraikaisen vihertyöntekijän palkkaamiseen, jonka työnkuvaan on tarkoitus sisällyttää vieraskasvilajien torjuntatyön ohjaamista. Torjuntatyö keskittyi v. 2022 kurturuusun poistoon kunnan omistamilla kiinteistöillä. Kurturuusut kaivettiin suurimmalta osin kokonaan pois ja osittain näännytettiin. Samalla kartoitettiin myös muiden vieraslajien esiintymiä kunnan omistamilla kiinteistöillä.

Uuraisten kunta on Sammakkokangas oy:n osakas, joka hoitaa kunnan jätehuollon viranomaistehtävät. Ympäristönsuojelu hoitaa jätehuollon valvontatehtävä.

Ympäristötoimessa aloitettiin selvitystyö ylikunnallisen ilmastokoordinaattorin palkkaamiseksi. Ilmastosuunnitelman teko on uuden ilmastolain mukaan pakollinen viimeistään seuraavalla valtuustokaudella. Ilmastotyöhön tarvitaan selkeästi lisäresurssia tulevina vuosina.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		
	Mittari arviointikriteeri:	Tavoitetaso 2022
	1. Ympäristö-, maa-aineslupahakemusten, ilmoitusten ja hakemusten käsittely joustavasti	1. Lupakäsittelyt, vi- ranhaltijapäätökset, rekisteröinnit käsi- tellään niin pikai- sesti kuin

	<p>2. Ympäristön hyvän tilan ylläpitäminen</p> <p>3. Asiantuntijuus</p>	<p>hallintolain kautta on mahdollista</p> <p>2. Valvonta- ja tarkastuskäynnit valvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarpeen mukaan tehtävät jäte-, maa-aines-, YSL- ja vesilain mukaiset tarkastukset</p> <p>3. Lupavalmistelu, lausuntojen anto, neuvonta ja ohjaus, aloitteet, selvitykset, yhteistyö</p>
<p>Toteutuminen Valvontakäynnit suoritettiin suunnitellusti ja vireillä olevat luvat ja ilmoitukset saatiin käsiteltyä sujuvasti. Muita tarkastuskäyntejä tehtiin koronatilanteen salliessa. Isompien projektien, kuten vesiensuojeluhankkeiden, valvontasuunnitelman ja pohjavesiensuojelusuunnitelman päivittäminen ym. viivästyivät valvontatyön vuoksi. Koulutuksiin osallistuttiin työtilanteen salliessa.</p>		

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Keskeisin riski tavoitteiden saavuttamiselle on henkilöstöressurssin niukkuus työtehtävien lisääntyessä, lakien ja säädösten uudistuessa ja mm. luparajojen toimivaltarajojen muuttuessa, valvontaohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen. Ilmastoasioiden eteenpäinvieminen ja muiden projektien edistämien normaalien työtehtävien lisäksi.

Sisäinen valvonta:

Toimiala: Ympäristötoimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- ympäristötoimen asiakirjat

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(sis. Sisäiset ja ulkoiset erät)

euro

euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama muutoksen jälkeen	Poikkeama %
Toimintatulot	6 750 820	0	6 750 820	7 639 041,70	888 221,70	13,2
Myyntitulot	2 614 940		2 614 940	2 702 865,17	87 925,17	3,4
Maksutulot	866 240		866 240	858 008,51	-8 231,49	-1,0
Tuet ja avustukset	239 680		239 680	605 472,88	365 792,88	152,6
Muut toimintatulot	3 029 960		3 029 960	3 472 695,14	442 735,14	14,6
Valmistus omaan käyttöön			0		0,00	
Toimintamenot	-29 319 410	-294 283	-29 613 693	-30 951 380,92	-1 337 687,92	4,5
Henkilöstömenot	-11 312 420	-208 000	-11 520 420	-11 538 259,42	-17 839,42	0,2
Palvelujen ostot	-12 534 500	-72 000	-12 606 500	-13 599 667,10	-993 167,10	7,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 598 380		-1 598 380	-1 629 930,26	-31 550,26	2,0
Avustukset muille	-798 640	-14 283	-812 923	-747 098,69	65 824,31	-8,1
Muut toimintamenot	-3 075 470		-3 075 470	-3 436 425,45	-360 955,45	11,7
Toimintakate	-22 568 590	-294 283	-22 862 873	-23 312 339,22	-449 466,22	2,0
Verotulot	12 501 000		12 501 000	13 238 275,58	737 275,58	5,9
Valtionosuudet	10 676 800		10 676 800	10 831 575,00	154 775,00	1,4
Rahoitustulot ja -menot:	77 300	0	77 300	-183 207,83	-260 507,83	-337,0
Korkotulot muilta			0	3 754,24	3 754,24	
Muut rahoitustulot muilta	266 000		266 000	182 337,30	-83 662,70	-31,5
Korkomenot	-132 200		-132 200	-116 776,23	15 423,77	-11,7
Muut rahoitusmenot	-56 500		-56 500	-252 523,14	-196 023,14	346,9
Vuosikate	686 510	-294 283	392 227	574 303,53	182 076,53	46,4
Poistot ja arvonalentumiset	-1 163 560	0	-1 163 560	-1 357 360,16	-193 800,16	16,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 163 560		-1 163 560	-1 143 260,16	20 299,84	-1,7
Arvonalentumiset				-214 100,00	-214 100,00	
Tilikauden tulos	-477 050	-294 283	-771 333	-783 056,63	-11 723,63	1,5
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	14 900		14 900	14 967,06	67,06	0,5
Varaustan lisäys(-) tai vähennys(+)						
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)						
Tilikauden yli- tai alijäämä	-462 150	-294 283	-756 433	-768 089,57	-11 656,57	1,5

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen ta- lousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muu- toksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					
*Kunnan tulovero	11 144 000,00		11 144 000,00	11 473 597,70	329 597,70
*Osuus yhteisöveron tuotosta	659 000,00		659 000,00	993 104,26	334 104,26
*Kiinteistövero	698 000,00		698 000,00	771 573,62	73 573,62
Yhteensä	12 501 000,00	0,00	12 501 000,00	13 238 275,58	737 275,58

Verotulot	Tp 2022	Tp 2021	Tp 2020
*Kunnan tulovero	11 473 597,70	10 895 436,93	10 234 513,42
*Osuus yhteisöveron tuotosta	993 104,26	1 088 942,14	650 121,31
*Kiinteistövero	771 573,62	719 170,17	648 463,36
Yhteensä	13 238 275,58	12 703 549,24	11 533 098,09

	Tulovero- pro- sentti	Tulovero euro	Muutos-%
Verovuosi 2017	20,5	9 316 284	-1,19
Verovuosi 2018	20,5	9 540 836	2,41
Verovuosi 2019	21,5	10 346 217	8,44
Verovuosi 2020	21,5	10 234 513	-1,08
Verovuosi 2021	21,5	10 895 437	6,46
Verovuosi 2022	21,5	11 473 598	5,31

Kiinteistöveroprocentit	2022	2021
*Yleinen	1,05	1,05
*Vakituinen asunto	0,48	0,48
*Muu asuinrakennus	1,20	1,20
*Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00
*Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen ta- lousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muu- toksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
*Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset				9 456 232	
*Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet				-622 431	
*Verotulomenetysten korvaus				2 011 874	
*Veronlykkäysten korvaus				-14 100	
Yhteensä	10 676 800		10 676 800	10 831 575	154 775

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

INVESTOINNIT 2022					
euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
YLEISHALLINTO					
Taloushallinnon ohjelmat		-28 400	-28 400	-28 400	
SOSIAALI- ja TERVEYSTOIMI					
Inv./käyttöomaisuuden luovutustulot				250	250
OPETUS- JA KULTTUURITOIMI					
Oikarin päiväkoti Helmi		-35 000	-35 000	-24 500	10 500
Kentän valaistu latu	-10 000		-10 000	-8 572	1 428
Liikuntapuisto					
Keskusurheilukentän saneeraus	-75 000		-75 000	-68 470	6 530
*Tulot	32 000		32 000	32 000	0
kalusto	-70 000		-70 000	-65 137	4 863
Kirkonkylän tenniskenttä	-25 000	25 000	0	0	0
MUUT PALVELUT					
Yleiset tiet	-25 000		-25 000	0	0
Kiertoliittymän monumentti				-35 874	-35 874
Kadut	-485 000		-485 000	-338 588	146 412
Leikkikentät	-20 000		-20 000	-16 773	3 227
Kunnanviraston remontit	-90 000		-90 000	0	-90 000
Vesilaitos					
Viemärlaitos	-30 000		-30 000	-29 336	664
	-80 000		-80 000	-53 206	26 794
Tontit ym. maa-al.					
*ostomenot		-350 000	-350 000	-343 475	6 525
Luovutustulot	50 000		50 000	15 591	-34 409
Asunto-osakkeet tulo)			0	74 988	74 988
NETTOMENOT YHTEENSÄ	-828 000	-388 400	-1 216 400	-889 502	121 898
Investointimenot yhteensä	-910 000	-388 400	-1 298 400	-1 012 331	286 069
Investointitulot yhteensä	82 000		82 000	122 829	40 829
Investoinnit, nettomenot yht.	-828 000	-388 400	-1 216 400	-889 502	326 898

Investointien sisältö tarkemmin:

Yleishallinto: Taloushallinnon palveluntuottaja vaihtumiseen liittyvä toiminnan siirtoprojekti.

Opetus- ja kulttuuritoimi:

Oikarin päiväkotia Helmen tiloja ja ilmanvaihtoa remontoitiin.

Keskusurheilukentän saneeraus tehtiin pääosin vuonna 2021, mutta juoksuratojen pinnoitustöitä ja urheilukentän viimeistelytöitä jäi vielä vuodelle 2022.

Keskusurheilukentän hoitoon hankittiin pientraktori tekonurmivälineistöllä ja hankittiin moottorikelkka.

Yleiset tiet ja kadut:

Kirkonkylän kiertoliittymän monumentin hankinta.

Asfaltointiin käytettiin rahaa 34 898 euroa.

Rakennus- ja perusparannuskohteita olivat:

- Hirvaskankaan kaavatiet
- Niittylammentien siltarumpu
- Kisatien rakentaminen
- Leppätien katuvalot

Vesi- ja Viemärlaitos:

Kisatien alueen puhtaan veden ja viemäriin rakentamista.

Maanhankinta:

Keski-Hirva- ja Toivola -tilojen hankinta.

Tontit ym. alueet

Tonttien myyntituloja oli arvioitua vähemmän.

Kunnanviraston peruskorjauksen suunnitteluun oli varattu 90 000 euron määräraha, mutta hanke siirrettiin käyttötalouspuolelle ja näkyy kuluna tuloslaskelmassa.

Rahoitusosan toteutuminen 2022

euro

euroa	Alkuper. talousar- vio	Talousar- vio- muutokset	Muutettu talousar- vio	Toteu- tuma	Poikkeama	Poik- kea- ma %
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	686 510	-294 283	392 227	574 303	182 076	46,4
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-100 000		-100 000	-74 212	25 788	-25,8
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-910 000	-360 000	-1 270 000	-1 011 322	258 678	-20,4
Rahoitusosuudet inv.menoihin	32 000		32 000	32 000	0	
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustu- lot	150 000		150 000	197 801	47 801	31,9
Toiminta ja investoinnit, netto	-141 490	-654 283	-795 773	-281 430	514 343	-64,6
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille			0	0	0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset muilta			0		0	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000 000		6 000 000	4 000 000	-2 000 000	-33,3
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 025 600		-5 025 600	-4 836 135	189 465	-3,8
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	0	0	0,0
Oman pääoman muutokset			0	0	0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	832 910	-654 283	178 627	-1 117 565	-1 296 192	-725,6

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA 2022

KÄYTTÖTALOUSOSA	Menot				Tulot					
	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Alkup. Ta- lousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama
Valtuusto ja konsernijohto	N	-587 040	0	-587 040	-668 300	-81 260	0	0	0	0
*Yleishallinto	N	-733 840	0	-733 840	-809 839	-75 999	0	0	0	0
*Maa- ja metsätilat	N	150 010		150 010	141 482	-8 528	0	0	0	0
*Maanmäytön suunnittelu	N	-3 210		-3 210	57	3 267	0	0	0	0
Konsernipalvelut	N	-705 410	0	-705 410	-719 534	-14 124	0	0	0	0
*Keskusvirasto	N	-630 790		-630 790	-590 383	40 407	0	0	0	0
*Henkilöstöhallinto	N	-74 620		-74 620	-129 151	-54 531	0	0	0	0
Peruspalvelutk	N	-11 326 840	0	-11 326 840	-11 620 344	-293 504	0	0	0	0
*Sosiaalipalvelut	N	-1 973 220		-1 973 220	-1 919 728	53 492	0	0	0	0
*Vanhustyö	N	-2 365 800		-2 365 800	-2 142 024	223 776	0	0	0	0
*Toimeentuloturva	N	-668 440		-668 440	-618 619	49 821	0	0	0	0
*Terveysturva	N	-6 319 380		-6 319 380	-6 939 973	-620 593	0	0	0	0
Sivistysltk	N	-9 624 970	-220 000	-9 844 970	-9 835 558	9 412	0	0	0	0
*Sivistystoimi	N	-90 860		-90 860	-93 478	-2 618	0	0	0	0
*Perusopetus	N	-5 883 030	-120 000	-6 003 030	-6 041 570	-38 540	0	0	0	0
*Varhaiskasvatus	N	-2 831 890	-88 000	-2 919 890	-2 935 804	-15 914	0	0	0	0
*Muu opetustoimi	N	-76 070		-76 070	-67 494	8 576	0	0	0	0
*Joukkoliikenne	N	-9 800		-9 800	-15 895	-6 095	0	0	0	0
*Kirjasto	N	-233 540		-233 540	-227 502	6 038	0	0	0	0
*Kulttuuritoimi	N	-41 490		-41 490	-26 638	14 852	0	0	0	0
*Nuorisotoimi	N	-139 450		-139 450	-104 656	34 794	0	0	0	0
*Liikuntatoimi	N	-318 840	-12 000	-330 840	-322 521	8 320	0	0	0	0
Tekninen ltk	N	-324 330	-74 283	-398 613	-468 604	-69 991	0	0	0	0
*Hallinto ja muu toiminta	N	-162 860		-162 860	-227 578	-64 718	0	0	0	0
*Pelastustoimi	N	-341 670		-341 670	-345 962	-4 292	0	0	0	0
*Vesihuoltolaitos	N	-60 000		-60 000	-20 127	39 873	0	0	0	0
*Tuki- ja tilapalvelut	N	561 910	-60 000	501 910	539 373	37 463	0	0	0	0
*Liikenneväylät	N	-228 140	-14 283	-242 423	-280 820	-38 397	0	0	0	0
*Puistot ja muut alueet	N	-28 280		-28 280	-35 672	-7 392	0	0	0	0
*Sorakuopat	N	25 000		25 000	10 183	-14 817	0	0	0	0
*Ympäristötoimi	N	-90 290		-90 290	-108 002	-17 712	0	0	0	0
Käyttötalousoisa yhteensä		-22 568 590	-294 283	-22 862 873	-23 312 339	-449 466	0	0	0	0

UURAISTEN KUNTA ▪ Tilinpäätös 2022

TULOSLASKELMAOSA	Menot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Al- kup. Talous- arvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama
*Verotulot	B					12 501 000		12 501 000	13 238 276	737 276
*Valtionosuudet	B					10 676 800		10 676 800	10 831 575	154 775
*Korkotulot	B							0	3 754	3 754
*Muut rahoitustulot	B					266 000		266 000	182 337	-83 663
*Korkomenot	B	-132 200	-132 200	-116 776	15 424					
*Muut rahoitusmenot	B	-56 500	-56 500	-252 523	-196 023					
Tuloslaskelmaosa yhteensä		-188 700	0	-188 700	-369 299	23 443 800	0	23 443 800	24 255 942	812 142

UURAISTEN KUNTA • Tilinpäätös 2022

INVESTOINTIOSA		Menot Alkup. Talousarvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Alkup. Talousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama
Talous-ja henk.hall.ohjelmat	B		-28 400	-28 400	-28 400	0					
Työterveyshuolto	B						0	0	0	250	250
Oikarin päiväkot	B		-35 000	-35 000	-24 500	10 500					
Keskusurheilukentän saneeraus	B	-75 000		-75 000	-68 470	6 531	32 000		32 000	32 000	
Kentän valaistu latu	B	-10 000		-10 000	-8 572	1 428					
Pientraktorin hankinta tekonurmiväläineis- töllä	B	-70 000		-70 000	-65 137	4 863					
Yleiset tiet	B	-25 000		-25 000	-35 874	-10 874					
Tenniskentän ja kaukalon valot le- deiksi+ohjauskeskus	B	-25 000	25 000	0	0	0					
Kadut	B	-485 000		-485 000	-338 588	146 412					
Lähileikkikentän uusiminen, yksi kerral- laan	B	-20 000		-20 000	-16 773	3 227					
Kunnanviraston peruskorjauksen suun- nittelu	B	-90 000		-90 000	0	90 000					
Vesilaitos	B	-30 000		-30 000	-29 336	664					
Viemärlaitos	B	-80 000		-80 000	-53 206	26 795					
Tontit ym. maa-al.	B		-350 000	-350 000	-343 475	6 525	50 000		50 000	15 591	-34 409
Ykkösriveri	B				1 008					73 980	
Investoinnit yhteensä		-910 000	-388 400	-1 298 400	-1 011 322	287 078	82 000	0	82 000	121 821	-34 159

UURAISTEN KUNTA ▪ Tilinpäätös 2022

RAHOITUSOSA	Menot Alkup. Talousarvio	Ta- muutos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama	Tulot Alkup. Talousarvio	Ta- muu- tos	Muutettu ta- lousarvio	Tilinpäätös	Poikkeama
Antolainauksen muutokset										
*Antolainasaamisten lisäykset	B									
*Antolainasaamisten vähennykset	B									
Lainakannan muutokset										
*Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B					6 000 000		6 000 000	4 000 000	-2 000 000
*Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-5 025 600	-5 025 600	-4 836 135	189 465					
*Lyhytaikaisten lainojen muutos	B									
Oman pääoman muutokset										
Vaikutus maksuvalmiuteen										
Rahoitusosa yhteensä	-5 025 600	0	-5 025 600	-4 836 135	189 465	6 000 000	0	6 000 000	4 000 000	-2 000 000
YHTEENSÄ	-28 692 890	-682 683	-29 375 573	-29 529 096	-153 523	29 525 800	0	29 525 800	28 377 763	-1 222 017

B=brutto

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma (ulkoinen)

	<u>2022</u>		<u>2021</u>
	euroa		euroa
Toimintatuotot			
*Myyntituotot	1 125 032,78		1 300 902,48
*Maksutuotot	858 008,51		785 538,64
*Tuet ja avustukset	605 472,88		829 584,47
*Muut toimintatuotot	903 533,40	3 492 047,57	525 776,04
			3 441 801,63
Valmistus omaan käyttöön		0,00	0,00
Toimintakulut			
*Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-9 386 204,19		-8 496 595,53
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 829 193,03		-1 713 686,80
Muut henkilösivukulut	-322 862,20		-299 489,32
*Palvelujen ostot	-12 044 126,63		-10 900 904,41
*Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 607 638,34		-1 454 576,85
*Avustukset	-747 098,69		-748 310,24
*Muut toimintakulut	-867 263,71	-26 804 386,79	-1 216 161,11
			-24 829 724,26
Toimintakate		-23 312 339,22	-21 387 922,63
Verotulot		13 238 275,58	12 703 549,24
Valtionosuudet		10 831 575,00	10 712 590,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
*Korkotuotot	3 754,24		17 759,11
*Muut rahoitustuotot	182 337,30		406 962,18
*Korkokulut	-116 776,23		-118 547,09
*Muut rahoituskulut	-252 523,14	-183 207,83	-22 639,21
			283 534,99
Vuosikate		574 303,53	2 311 751,60
Poistot ja arvonalentumiset			
*Suunnitelman mukaiset poistot		-1 143 260,16	-1 322 867,76
*Arvonalentumiset		-214 100,00	
Tilikauden tulos		-783 056,63	988 883,84
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		14 967,06	14 967,06
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-768 089,57	1 003 850,90

Rahoituslaskelma

euro

	<u>2022</u>		<u>2021</u>
	euroa		euroa
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	574 303,53		2 311 751,60
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjaukset	-74 211,78	500 091,75	916 255,55
			3 228 007,15
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 011 321,75		-1 659 122,34
*käyttöomaisuuden luovutus	-33 980,66		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	32 000,00		128 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	197 800,66	-815 501,75	40 095,00
			-1 491 027,34
Toiminnan ja investointien rahavirta		-315 410,00	1 736 979,81
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-6 500,00
Antolainasaamisten vähennys		0,00	-6 500,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00		4 597 581,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 836 135,34		-4 116 280,34
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-836 135,34	-2 400 000,00
			-1 918 699,34
Oman pääoman muutokset		0,00	-189 700,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
*Ay-jäsenmaksujentili	5 500,84		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 426,05		2 400,00
Vaihto-omaisuuden muutos	2 416,92		11 611,28
Saamisten muutos	58 061,88		-462 247,22
Korottomien velkojen muutos	999 464,77	1 067 870,46	233 480,29
			-214 755,65
Rahoituksen rahavirta		231 735,12	-2 329 654,99
Rahavarojen muutos		-83 674,88	-592 675,18
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	5 308 519,97		5 392 194,85
Rahavarat 1.1.	5 392 194,85	-83 674,88	5 984 870,03
			-592 675,18

*- rivejä lisätty raportin(Rahoituslaskelma 01.01.2022-31.12.2022) mukaan

Tase

VASTAAVAA	2022	2021
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	258 873,01	411 327,83
	<u>258 873,01</u>	<u>411 327,83</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 205 194,27	2 876 877,60
Rakennukset	14 178 509,44	14 708 104,93
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 147 376,91	2 256 761,66
Koneet ja kalusto	63 327,67	13 816,64
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 571,57	774 493,18
	<u>20 602 979,86</u>	<u>20 630 054,01</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	2 879 010,03	3 167 340,69
Muut lainasaamiset	778 978,27	778 978,27
Muut saamiset	424 524,31	424 524,31
	<u>4 082 512,61</u>	<u>4 370 843,27</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	4 977,06	7 403,11
Lahjoitusrahastojen varat	0,00	1 459,25
	<u>4 977,06</u>	<u>8 862,36</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	234 274,07	236 690,99
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	74 863,37	78 682,91
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	634 047,21	347 774,44
Lainasaamiset	25 682,54	32 478,09
Muut saamiset	115 438,42	138 371,36
Siirtosaamiset	285 444,44	596 231,06
	<u>1 135 475,98</u>	<u>1 193 537,86</u>
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	3 960 246,68	4 095 276,64
	<u>3 960 246,68</u>	<u>4 095 276,64</u>
Rahat ja pankkisaamiset	1 348 273,29	1 296 918,21
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 627 612,56	32 243 511,17

VASTATTAVAA	2022	2021
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	2 012 280,13	1 008 429,23
Tilikauden yli-/alijäämä	-768 089,57	1 003 850,90
	<u>11 825 363,89</u>	<u>12 593 453,46</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	471 462,46	486 429,52
	<u>471 462,46</u>	<u>486 429,52</u>
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	937 187,00	937 400,00
	<u>937 187,00</u>	<u>937 400,00</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	9 025,84	4 984,25
	<u>9 025,84</u>	<u>4 984,25</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 148 546,29	10 152 549,63
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	21 417,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	314 750,78	304 420,14
Siirtovelat	11 606,49	13 625,01
	<u>13 474 903,56</u>	<u>10 492 011,78</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 004 003,34	4 793 277,34
Lainat julkisyhteisöiltä	21 417,00	42 858,00
Saadut ennakot	608,00	
Ostovelat	1 664 150,35	997 975,18
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	286 902,50	325 223,41
Siirtovelat	1 932 588,62	1 569 898,23
	<u>4 909 669,81</u>	<u>7 729 232,16</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 627 612,56	32 243 511,17

KONSERNITULOSLASKELMA

	2022	2021
	euroa	euroa
Toimintatuotot	9 982 897,74	8 981 120,07
Toimintakulut	-33 929 053,96	-32 094 484,52
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	10,41	472,66
Toimintakate	-23 946 145,81	-23 112 891,79
Verotulot	13 238 275,58	12 703 549,24
Valtionosuudet	12 680 968,28	12 541 062,90
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 825,06	23 676,68
Muut rahoitustuotot	373 988,01	484 331,11
Korkokulut	-201 774,41	-197 838,38
Muut rahoituskulut	-264 268,99	-32 188,57
Vuosikate	1 888 867,72	2 409 701,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 986 000,57	-2 035 205,02
Omistuksen eliminointierot	-716,11	-2 903,10
Arvonalentumiset	-6 295,20	
Satunnaiset erät	99 671,50	113 000,00
Tilikauden tulos	-4 472,66	484 593,07
Tilinpäätössiirrot	-4 376,93	20 405,16
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet	-14 301,51	32 533,45
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 151,10	537 531,68

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022	2021
	euroa	euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 888 867,72	2 409 701,19
Satunnaiset erät	99 671,50	113 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	-241 001,99	880 455,07
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 232 895,91	-1 443 016,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	38 761,38	128 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200 762,44	575 468,47
Toiminnan ja investointien rahavirta	754 165,14	2 663 608,55
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-6 500,00
Antolainasaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 133 340,00	5 428 730,03
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 328 584,35	-5 162 627,53
Lyhytaikaisten lainojen muutos	45 750,00	-3 042 800,00
Oman pääoman muutokset	-4 529,59	-189 749,97
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	28 116,40	2 626,71
Vaihto-omaisuuden muutos	7 935,58	16 124,62
Saamisten muutos	-791 511,64	-601 585,96
Korottomien velkojen muutos	974 971,05	-40 734,18
Rahoituksen rahavirta	-934 512,55	-3 596 516,28
Rahavarojen muutos	-180 347,41	-932 907,73
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	5 894 036,16	6 038 979,68
Rahavarat 1.1.	6 074 383,57	6 971 887,41
	-180 347,41	-932 907,73

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2022	2021
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	401 745,68	360 473,75
Muut pitkävaikutteiset menot	359 506,05	515 709,31
Ennakkomaksut	<u>18 617,63</u>	<u>154 971,97</u>
	779 869,36	1 031 155,03
 Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 899 539,68	3 564 134,41
Rakennukset	25 800 589,23	26 695 243,06
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 346 442,92	2 473 238,89
Koneet ja kalusto	444 793,21	491 895,81
Muut aineelliset hyödykkeet	19 698,35	19 698,35
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>39 818,37</u>	<u>879 934,68</u>
	33 550 881,76	34 124 145,20
 Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	66 842,22	122 414,73
Muut osakkeet ja osuudet	703 523,00	700 362,08
Muut lainasaamiset	295 000,00	295 000,00
Muut saamiset	<u>444 816,44</u>	<u>426 780,04</u>
	1 510 181,66	1 544 556,85
 TOIMEKSIANTOJEN VARAT	91 231,50	105 201,64
 VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	314 795,78	322 731,36
 Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	94 956,40	78 872,54
Lyhytaikaiset saamiset	<u>2 403 834,53</u>	<u>1 626 055,62</u>
	2 498 790,93	1 704 928,16
 Rahoitusarvopaperit	4 083 298,31	4 325 672,50
 Rahat ja pankkisaamiset	1 810 737,85	1 713 307,18
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>44 639 787,15</u></u>	<u><u>44 871 697,92</u></u>

VASTATTAVAA	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot	4 126 923,59	4 131 461,11
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	2 546 129,50	1 993 893,65
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>-23 151,10</u>	<u>537 531,68</u>
	13 982 437,53	13 995 421,98
VÄHEMMISTÖOSUUDET	281 220,02	274 624,37
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	<u>840 331,91</u>	<u>1 122 073,93</u>
	840 331,91	1 122 073,93
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	116 001,52	101 864,39
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	22 167 164,92	19 682 928,03
Pitkäaikainen koroton pääoma	326 357,27	318 045,15
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 732 483,44	5 330 813,97
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>5 193 790,54</u>	<u>4 045 926,10</u>
	29 419 796,17	29 377 713,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>44 639 787,15</u></u>	<u><u>44 871 697,92</u></u>

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman (kv 7.1.2012 § 61) mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Sopimusehdot on eritelty sivulla 142.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksessa syntynyt ero on kokonaisuudessaan kirjattu hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalon rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Uuraisten Vuokratalot Oy:llä ja Kiinteistöosakeyhtiö Oikarinmäellä on omat erilliset poistosuunnitelmat.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Suunnitelmapoistoja ei ole oikaistu.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot	2022	2021	2020
Valtuusto ja konsernijohto	369 692,54	353 238,90	140 125,61
Konsernipalvelut	48 131,32	67 572,91	55 017,87
Sosiaalilautakunta	1 470 379,85	1 565 601,65	1 186 320,15
Sivistyslautakunta	518 250,98	584 131,00	516 464,97
Tekninen lautakunta	1 085 592,88	871 257,17	898 344,93
Toimintatuotot yhteensä	3 492 047,57	3 441 801,63	2 796 273,53
Verotulojen erittely	2022	2021	2020
Kunnan tulovero	11 473 597,70	10 895 436,93	10 234 513,42
Osuus yhteisöveron tuotosta	993 104,26	1 088 942,14	650 121,31
Kiinteistövero	771 573,62	719 170,17	648 463,36
Verotulot yhteensä	13 238 275,58	12 703 549,24	11 533 098,09
Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2022	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	9 456 232,00	9 697 392,00	10 161 977,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus</i>	<i>3 550 560,00</i>	<i>3 686 916,00</i>	<i>3 516 468,00</i>
<i>Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-622 431,00	-661 910,00	-568 525,00
Verotulomenetysten korvaus	2 011 874,00	1 722 684,00	1 601 547,00
Veronlykkäysten korvaus	-14 100,00	-45 576,00	
Valtionosuudet yhteensä	10 831 575,00	10 712 590,00	11 194 999,00
Palvelujen ostot	2022	2021	2020
(ulkoiset)			
Asiakaspalvelujen ostot	8 442 386,27	7 784 179,32	7 780 930,06
Muiden palvelujen ostot	3 601 740,36	3 116 725,09	2 679 943,88
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	12 044 126,63	10 900 904,41	10 460 873,94
Pakollisten varausten muutos ja muuhun kuin tilikauteen liittyvät erät	2022	2021	2020
Uuraisten Valokuituverkot Oy			
*Lisäykset tilikaudella	626 000,00	626 000,00	
*Vähennykset tilikaudella			
*Jäljellä 31.12.	626 000,00	626 000,00	0,00
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ky	311 400,00	189 700,00	
*Lisäykset tilikaudella	311 187,00	121 700,00	
*Kirjattu 2021 tp:ssä edell.v:n ylijäämään 189.700 €			189 700,00
*Vähennykset tilikaudella	-311 400,00		
*Jäljellä 31.12.	311 187,00	311 400,00	189 700,00
Pakollinen varaus yhteensä	937 187,00	937 400,00	189 700,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	2022	2021	2020
Muut toimintatuotot			
*Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	107 979,44	21 144,45	41 201,50
Muut toimintakulut			
*Maa- ja vesialueiden luovutustappiot			
Satunnaiset tuotot ja kulut	2022	2021	2020

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuotto-

jen

erittely

Peruspääoman korot kuntayhtymiltä

2022

2021

2020

7 507,29

7 507,29

7 507,29

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Merkinnät:

TP = tasapoisto (vuosipoisto on hankintahinta jaettuna poistoajalla)

MJP = menojäännöspoisto (vuosipoisto on x % edellisvuoden lopun arvosta)

Poistojen aloittaminen:

Ensimmäinen poisto on tehty käyttöönottoa seuraavan kuukauden alusta. Verkostojen yms. poistot on aloitettu seuraavan vuoden alusta.

Poistoajat ja päätösvalta:

Ensisijassa noudatetaan poistosuunnitelman alarajaa ellei pidemmän poistoajan käyttämiselle ole hyödykekohtaista perustetta. Kunnanhallitus päättää pidemmän poistoajan käytöstä hyödykekohtaisen perusteen mukaan enintään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman yleisohjeen mukaisen poistoaikojen ylärajojen mukaan.

31.12.2012 JÄLKEEN VALMISTUNEET INVESTOINNIT

Ryhmä

Suunnitelma

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

TP 5 v

Muut pitkävaikutteiset menot

Tietokoneohjelmistot

TP 2 v

Osakehuoneistojen muutostyöt

TP 5 v

Kehittämismenot

TP 5 v

Muut

TP 5v*

Ennakkomaksut

ei poistoja

*erityisestä syystä 10 v

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poistoja

Rakennukset

Asuinrakennukset

TP 30 v

Hallinto- ja laitosrakennukset

TP 30 v

Tehdas- ja tuotantorakennukset

TP 30 v

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit

MJP 20 %

Puistot ja leikkipaikat

MJP 20 %

Laiturit ja uimalat

MJP 25 %

Piha-alueet

MJP 20 %

Muut maa- ja vesirakenteet

MJP 20 %

tai erityisistä syistä voidaan käyttää 20 vuoden tasapoistoaikaa 1.1.2022 alkaen (kvalt.2021 § 70)

Valaistut ladut

MJP 20 %

Ulkovalaistuslaitteet

MJP 20 %

Vesijohtoverkot

MJP 10 %

Viemäriverkot

MJP 10 %

Vesi- ja viemärlaitokset

MJP 25 %

Muut kiinteät koneet ja laitteet

MJP 25 %

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet

TP 4 v

Atk-laitteet

TP 3 v

Muut laitteet ja kalusto

TP 3 v

Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi.	

ENNEN 1.1.2013 VALMISTUNEET INVESTOINNIT

<u>Ryhmä</u>	<u>Suunnitelma</u>
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Tietokoneohjelmistot	TP 3 v
Muut aineettomat oikeudet	TP 3 v
Muut pitkävaikutteiset menot	
Osakehuoneistojen muutostyöt	TP 5 v
Tutkimus- ja kehittämismenot	TP 5 v
Ennakkomaksut	ei poistoja
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoja
Rakennukset	
Asuinrakennukset	
Puiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Hallinto- ja laitosrakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	
Puiset ja peltiset	TP 50 v
Kiviset	TP 50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit	MJP 20 %
Puistot ja leikkipaikat	MJP 20 %
Laiturit ja uimalat	MJP 25 %
Piha-alueet	MJP 20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	MJP 20 %
Valaistut ladut	MJP 20 %
Ulkovalaistuslaitteet	MJP 20 %
Vesijohtoverkot	MJP 10 %
Viemäriverkot	MJP 10 %
Vesi- ja viemärlaitokset	MJP 25 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	MJP 25 %
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet	TP 5 v
Palo- ja sammutusautot	TP 10 v
Atk-laitteet	TP 3 v
Muut laitteet ja kalusto	TP 3 v
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja
Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 7 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.	

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Saamisten erittely	2022	2022	2021	2021
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		20 078,61		16 636,23
Lainasaamiset				
Muut saamiset		0,00		10 626,86
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>		<i>20 078,61</i>		<i>27 263,09</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		400,00		1 200,00
Siirtosaamiset		800,00		100,00
<i>Yhteensä</i>		<i>1 200,00</i>		<i>1 300,00</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		423,33		302,06
Lainasaamiset	74 863,37	20 136,63	78 682,91	16 317,09
Siirtosaamiset		99 997,09		59 023,58
<i>Yhteensä</i>	<i>74 863,37</i>	<i>120 557,05</i>	<i>78 682,91</i>	<i>75 642,73</i>
Saamiset yhteensä	74 863,37	141 835,66	78 682,91	104 205,82

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Tulojäämät		
ELY-keskus	19 400,81	26 441,08
Uuraisten Valokuituverkot Oy	98 900,79	58 078,38
Valtio/korona-avustukset	0,00	451 727,00
Muut tulojäämät	167 142,84	59 984,60
*Tulojäämät yhteensä	285 444,44	596 231,06

Käyttöomaisuuden muutokset

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaks. ja keskeneräiset h.	
Poistamaton hankintameno 1.1.		411 327,83		411 327,83	2 876 877,60	14 708 104,93	2 256 761,66	13 816,64		774 493,18	20 630 054,01
Lisäykset tilikauden aikana	28 400,00			28 400,00	452 894,23	24 500,00	1 198 487,65	65 137,03		77 041,07	1 818 059,98
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00						32 000,00	32 000,00
Vähennykset tilikaudella					124 577,56					810 962,68	935 540,24
Siirrot erien välillä				0,00							0,00
Tilikauden poisto	1 183,33	179 671,49		180 854,82		554 095,49	307 872,40	15 626,00			877 593,89
Arvonlenn. ja niiden palautukset											
Poistamaton hankintameno 31.12.	27 216,67	231 656,34	0,00	258 873,01	3 205 194,27	14 178 509,44	3 147 376,91	63 327,67	0,00	8 571,57	20 602 979,86
	tase	258 873,01		258 873,01							
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	27 216,67	231 656,34	0,00	258 873,01	3 205 194,27	14 178 509,44	3 147 376,91	63 327,67	0,00	8 571,57	20 602 979,86
	tase	258 873,01		258 873,83							
Olennaiset lisäpoistot						0,00					0,00
Hirvasen vanha koulu											

2022

2021

Maa- ja vesialueet erittely

*Kiinteistöjen liittymismaksut	102 095,07	101 663,11
*Muut maa- ja vesialueet	3 103 099,20	2 775 214,49
Maa- ja vesialueet yhteensä	3 205 194,27	2 876 877,60

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Joukkovelkakirjasaamiset, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhtiöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset omistusyht- yhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 439 206,44	322 686,36	853 384,00	552 063,89	3 167 340,69		483 978,27		295 000,00	424 524,31	1 203 502,58
Lisäykset					0,00						0,00
Vähennykset		73 980,66		250,00	74 230,66						0,00
Siirrot erien välillä											
Hankintameno 31.12.	1 439 206,44	248 705,70	853 384,00	551 813,89	3 093 110,03		483 978,27	0,00	295 000,00	424 524,31	1 203 502,58
Arvonlennukset	214 100,00				214 100,00						
Arvonkorotukset											0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 225 106,44	248 705,70	853 384,00	551 813,89	2 879 010,03	0,00	483 978,27	0,00	295 000,00	424 524,31	1 203 502,58

Omistukset muissa yhteisöissä

31.12.2022

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus		tilikauden voitosta/ tappiosta
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	
Tytäryhteisöt						
*Uuraisten Vuokratalot Oy	Uurainen	100	100	217 367,09	4 198 448,18	-0,81
*Kiinteistö Oy Uuraisten Virastotalo	Uurainen	70	70	1 117 041,03	32 072,00	33 370,19
Kuntayhtymät						
*Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri	Jyväskylä	1,13	1,13	541 905,24	6 569 419,27	452 508,77
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (konserni)	Jyväskylä	1,83	1,83	1 877 428,33	664 979,03	-33 094,70
*Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky (konserni)	Äänekoski	1,47	1,47	358 997,78	37 019,87	-23 004,38
*Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	1,1	1,1	6 187,20	19 760,63	409,09
Osakkuusyhteisöt						
*As.Oy Uuraskoto	Uurainen	35	35	99 945,40	111 618,73	10,41
*Uuraisten Valokuituverkot Oy, 30.6.2021	Uurainen	24,9	24,9	-55 200,35	681 095,85	-21 106,77
						409 091,80

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Oma pääoma**

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Peruspääoma 1.1. ja 31.12.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot		
*Kehittämörahaston pääoma 1.1.	3 248 637,79	3 248 637,79
*Siirrot rahastoon tilikaudella		
*Siirrot rahastosta tilikaudella		
*Kehittämörahaston pääoma 31.12.	3 248 637,79	3 248 637,79
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 012 280,13	1 008 429,23
*Siirrot		
*Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 012 280,13	1 008 429,23
Tilikauden yli-/alijäämä	-768 089,57	1 003 850,90
Oma pääoma yhteensä	11 825 363,89	12 593 453,46

Pitkäaikainen vieras pääoma

(erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 362 263,00	3 967 265,00
Yhteensä	3 362 263,00	3 967 265,00

Joukkovelkakirjalainat

Alle vuoden kuluessa erääntyvät, korko 0,00 %

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
--	-------------	-------------

Pakolliset varaukset

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Muut pakolliset varaukset		
Uuraisten Valokuituverkot Oy	626 000,00	626 000,00
K-S sairaanhoitopiiri ky/osuus alijäämästä (kirjattu 2021 tp:ssä edell.v:n ylijäämään 189.700 €)	311 187,00	311 400,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	937 187,00	937 400,00

Vieras pääoma

	<u>2022</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>2021</u>
	Pitkä-	Lyhyt	Pitkä-	Lyhyt
	aikainen	aikainen	aikainen	aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		250,00		250,00
Muut velat		0,00		162 419,00
Siirtovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		606 232,74		80 233,78
Siirtovelat				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		325,00		
Siirtovelat				
Vieras pääoma yhteensä	0,00	606 807,74	0,00	242 902,78

Erittely liittymismaksuista

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Muut velat /Liittymismaksut ja muut velat		
Liittymismaksut	311 661,78	301 986,06
Muut velat	3 089,00	2 434,08
Yhteensä	314 750,78	304 420,14

<u>2022</u>	<u>2021</u>
-------------	-------------

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtovelat		
Korkojaksotukset	23 335,43	4 148,51
Lomapalkkajaksotukset	1 154 416,78	1 117 201,76
Henkilösivukulut	376 248,72	263 938,04
ELY-keskus/Etelä-Suomen aluehallintovirasto	47 400,00	79 200,00
Opetus- ja kulttuuriministeriö/Opetushallitus	324 168,00	88 200,00
Muut menoajamät	7 019,69	17 209,92
Siirtovelat yhteensä	1 932 588,62	1 569 898,23

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vuokravastuut	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	276 387,72	384 723,53
Leasingvastuut yhteensä arvonlisäveroineen	623 869,96	718 164,97
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	230 435,99	190 327,07
Myöhemmin maksettavat	393 433,97	527 837,90
Yhteensä	900 257,68	1 102 888,50

Vastuusitoumukset	2022	2021
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	6 562 017,20	6 562 017,20
*Jäljellä oleva pääoma	3 559 293,81	3 813 106,42
Takaukset muiden puolesta		
*Alkuperäinen pääoma	2 435 762,00	2 435 762,00
*Jäljellä oleva pääoma	806 090,70	918 138,75

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	27 511 627	25 778 020,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	15 910,00	16 886,00

Muut taloudelliset vastuut

	2022	2021
* Arvonlisäveron palautusvastuu	0	399,87
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu		

*Kunta ei ole suunnitellut myyvänsä kiinteistöjä, joihin alv-palautusvastuu kohdistuu

KORONVAIHTOSOPIMUSTEN 31.12.2022 SOPIMUSEHDOT

	Sopimus	Alkaen	Päättyen	Laskennallinen pääoma euroa	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Tasa-lyhen- nys	Sopimuksen markkina- arvo euroa
Op Yrityspankki Oyj	8609360 23.11.2018	4.6.2019	4.12.2024	3 000 000,00	1,43 %	3 kk euri- bor	-	-103 378,36
Pohjola Pankki	430985 Swap- tio 9.12.2015	11.12.2025	11.12.2035	4 000 000,00	0,75 %	6 kk euri- bor		-32 728,03

Optio-oikeuden käyttäminen: Ostajalla (pankki) on preemion (0,00 euroa) maksettuaan oikeus päättymispäivänä (9.12.2025) päättymisaikaan (11:00) mennessä saada kohde-etuutena oleva koronvaihtosopimus voimaan toteuttamalla optio.

Mikäli optio-oikeutta ei käytetä option päättymispäivänä päättymisaikaan mennessä, optio raukeaa. Toteutushinta 0,75 % p.a.

YHTEENSÄ	7 000 000,00
-----------------	---------------------

KONSERNIN LIITETIEDOT**Konsernituloslaskelman liitetiedot**

Toimintatuotot	2022	2021
(ulkoiset)		
Yleishallinto	460 421,95	461 457,44
Sosiaali- ja terveystalvet	7 302 640,99	6 123 068,35
Opetus- ja kulttuuripalvelut	818 669,23	855 574,84
Yhdyskuntapalvelut ja muut palvelut	1 401 165,57	1 541 019,44
Toimintatuotot yhteensä	9 982 897,74	8 981 120,07

Valtionosuus	2022	2021
Konsernissa lisäävät valtionosuutta ammattioppilaitosten saama yksikköhintarahoitukseen perustuva valtionosuus	1 849 393,28	1 828 472,90

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	2022	2021
Satunnaiset tuotot	0	0
K-S sairaanhoitopiiri ky/Kiinteistöveron palautus, Fimlab myynti	99 671,50	113 000,00

Pakollisten varausten muutos	2022	2021
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 1.1.	184 559,93	203 694,11
*Lisäykset tilikaudella	29 657,98	
*Vähennykset tilikaudella	0,00	-19 134,18
K-S sairaanhoitop./Potilasvahinkovak.maksuvastuu 31.12.	214 217,91	184 559,93
K-S sairaanhoitop./Ympäristövastuu 1.1.	114,00	469,89
*Lisäykset tilikaudella		
*Vähennykset tilikaudella	0,00	-355,89
K-S sairaanhoitop./Ympäristövastuu 31.12.	114,00	114,00
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy 1.1.		
*Lisäykset tilikaudella	626 000,00	626 000,00
*Vähennykset tilikaudella		
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy 31.12.	626 000,00	626 000,00
Kunta/K-S sairaanhoitopiiri 1.1.	311 400,00	189 700,00
*Lisäykset tilikaudella	311 187,00	121 700,00
*Vähennykset tilikaudella	-311 400,00	
Kunta/K-S sairaanhoitopiiri 31.12.	311 187,00	311 400,00
*Eliminoitu konsernissa	-311 187,00	

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	2022	2021
Muut toimintatuotot		
*Maa-alueiden luovutusvoitot (kunta)	107 979,44	21 144,45
*K-S sairaanhoitopiiri	0,00	12 462,75
*Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	7 908,56	7 270,14
Luovutusvoitot yhteensä	115 888,00	40 877,34

Muut toimintakulut		
*osakkeiden luovutustappiot (kunta)	33 980,66	
Luovutustappiot yhteensä	33 980,66	0,00

Konsernitaseen liitetiedot

Siirtosaamiset

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
*Valtionosuussaamiset	9 251,38	19 650,48
*Valtio/korona-avustukset	0,00	451 702,00
*ELY-keskus	19 405,91	26 441,08
*Muut siirtosaamiset	444 365,11	220 235,49
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	473 022,40	718 029,05

Oma pääoma

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Peruspääoma 1.1.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muutos tilikaudella 1.1.-31.		
Peruspääoma 31.12.	7 332 535,54	7 332 535,54
Muut omat rahastot 1.1.	4 131 461,11	4 151 866,27
Muutos tilikaudella 1.1.-31.	-4 537,52	-20 405,16
Muut omat rahastot 31.12.	4 126 923,59	4 131 461,11
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	2 531 425,33	2 018 124,32
Muutos tilikaudella	14 704,17	-24 230,67
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	2 546 129,50	1 993 893,65
Tilikauden yli-/alijäämä	-23 151,10	537 531,68
Oma pääoma yhteensä	13 982 437,53	13 995 421,98

Pakolliset varaukset

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
K-S sairaanhoitop.: Potilasvak.maksuvastuuvaraus	214 217,91	184 559,93
K-S sairaanhoitop.: Ympäristövastuu	114,00	114,00
Kunta/Uuraisten Valokuituverkot Oy	626 000,00	626 000,00
Kunta/KS shp:n alijäämät	311 187,00	311 400,00
eliminoitu konsernissa	-311 187,00	0,00
Yhteensä	840 331,91	1 122 073,93

Erittely liittymismaksuista

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Liittymismaksut	311 661,78	301 986,06
Muut velat	3 089,00	16 059,09
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat yht.	314 750,78	318 045,15

Siirtovelat

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Lyhytaikaiset siirtovelat		
*Korkojaksotukset	36 135,46	23 312,24
*Lomapalkkajaksotukset	1 624 662,74	1 582 385,82
*Muut menoajämät	967 297,18	708 710,15

Siirtovelat yhteensä	2 628 095,38	2 314 408,21
----------------------	--------------	--------------

Vuokravastuut

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Vuokravastuut	1 291 182,97	1 237 913,93
Leasingvastuut	979 466,31	1 116 847,32

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut takaukset *jäljellä oleva pääoma	3 577 757,38	3 836 078,74

Muut vastuusitoumukset

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Takaukset muiden puolesta	806 090,70	918 138,76
Arvonlisäveron palautusvastuu	154 730,42	221 701,32
Muut vastuut	1 942,71	1 459,52
Yhteensä	962 763,83	1 141 299,60

KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

Vesilaitostaseyksikkö

Tuloslaskelma

	Arvio 2022	Käyttö 2022	Käyttö 2021
	euroa	euroa	euroa
Liikevaihto	376 500	394 344,02	386 626,13
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	433 300	423 144,44	422 787,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	82 300	75 592,23	62 596,01
Palvelujen ostot	351 000	343 604,92	360 191,96
Henkilöstökulut	2 640	1 998,48	3 286,65
Palkat ja palkkiot	900	180,00	1 325,00
Henkilösivukulut	1 740	1 818,48	1 961,65
Eläkekulut	1 720	1 818,48	1 946,95
Muut henkilösivukulut	20	0,00	14,70
Poistot ja arvonalentumiset	121 820	122 020,11	142 851,32
Suunnitelman mukaiset poistot	121 820	122 020,11	142 851,32
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	560	1 361,67	1 310,19
Liikelylijäämä (+) tai -alijäämä (-)	-181 820	-154 180,68	-183 610,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 600	-5 640,43	-6 167,02
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	5 600	5 640,43	6 167,02
Korvaus jäännöspääomasta			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-187 420	-159 821,11	-189 777,02
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-187 420	-159 821,11	-189 777,02
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-187 420	-159 821,11	-189 777,02

Vesihuoltolaitoksen tase

	31.12.2021	31.12.2022
VASTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 915,98	30 363,56
Rakennukset	8 771,17	8 389,81
Kiinteät rakenteet ja laitteet	804 090,60	949 467,22
Koneet ja kalusto		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Sijoitukset		
Muut saamiset	59 570,20	59 570,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	86 656,10	112 105,07
Muut lyhytaikaiset saamiset	11 079,87	11 079,87
Rahat ja pankkisaamiset		
	<u>996 083,92</u>	<u>1 180 975,73</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	2 002 922,83	2 272 221,13
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-1 873 252,29	-1 957 595,48
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-84 343,19	-78 236,07
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	505 828,36	528 874,73
Lainat julkisyhteisöiltä	1 407,10	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	301 986,06	311 661,78
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	53 992,07	59 494,91
Lainat julkisyhteisöiltä	2 815,77	1 407,10
Ostovelat	84 727,21	114 365,74
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		10 366,93
Siirtovelat		
	<u>996 083,92</u>	<u>1 180 975,73</u>

VESILAITOSTASEYKSIKKÖ**RAHOITUSLASKELMA**

	31.12.2022	31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikeyli-/alijäämä	-154 180,68	-78 176,17
Poistot ja arvonalentumiset	122 020,11	102 843,35
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 640,43	-6 167,02
Tulorahoituksen korjauserät		
	-37 801,00	18 500,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-82 541,18	-3 889,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin+	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot+		
	-82 541,18	-3 889,36
Toiminnan ja investointien rahavirta	-120 342,18	14 610,80
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset-	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset+	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys+	82 541,18	3 889,36
Pitkäaikaisten lainojen vähennys-	-60 901,91	-56 598,55
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys +/-	0,00	0,00
	21 639,27	-52 709,19
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-35 448,97	-34 171,97
Korottomien velkojen muutos	29 638,53	-27 088,86
	-5 810,44	-61 260,83
Rahoituksen rahavirta	15 828,83	-113 970,02

MUUT ERIYTETYT LASKELMAT (kilpailulaki § 30)

TOIMITILA- JA ASUNTOVUOKRAUS

TULOSLASKELMA

2022

Eriytetty tuloslaskelma laadittu ensimmäisen kerran 31.12.2021.

Liikevaihto	279 365,51
Materiaalit ja palvelut	39 594,07
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	999,32
Ostot tilikauden aikana	17 065,07
Varausten lisäys tai vähennys	
Palvelujen ostot	21 529,68
Henkilöstökulut	11 086,03
Palkat ja palkkiot	8 883,77
Henkilösivukulut	2 202,27
Eläkekulut	1 992,68
Muut henkilösivukulut	209,58
Poistot ja arvonalentumiset	84 479,66
Suunnitelman mukaiset poistot	20 249,66
Arvonalentumiset	64 230,00
Liiketoiminnan muut kulut	119 190,35
Liikelylijäämä (-alijäämä)	25 015,40
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot ja -kulut	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	25 015,40
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	25 015,40
Tilikauden yli-/alijäämä	25 015,40

MUUT ERIYTETYT LASKELMAT (kilpailulaki § 30)

KIINTEISTÖNHOITO

TULOSLASKELMA

2022

Eriytetty tuloslaskelma laadittu ensimmäisen kerran 31.12.2021

Liikevaihto	88 341,65
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00
Materiaalit ja palvelut	26 932,98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 712,79
Ostot tilikauden aikana	5 712,79
Varausten lisäys tai vähennys	
Palvelujen ostot	21 220,19
Henkilöstökulut	45 814,97
Palkat ja palkkiot	36 867,63
Henkilösivukulut	8 947,34
Eläkekulut	8 077,57
Muut henkilösivukulut	869,77
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
Arvonalentumiset	
Liiketoiminnan muut kulut	206,86
Liikelylijäämä (-alijäämä)	15 386,84
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot ja -kulut	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	15 386,84
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	15 386,84
Tilikauden yli-/alijäämä	15 386,84

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot**Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2022**

Toistaiseksi palkatun henkilöstön määrä kunnan toimialoittain 31.12.2021

	TP 2021	TP 2022
Yleishallinto	8	7
Sosiaalitoimi	57	57
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	107	109
Tekninen toimi	31	31
Yhteensä	203	204

Työntekijöiden määrä yhteensä 31.12.2020

(sis. Vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt)

	TP 2022
Yleishallinto	9
Sosiaalitoimi	72
Sivistys- ja vapaa-aikatoimi	128
Tekninen toimi ja ympäristötoimi	42
Yhteensä	251

Luottamushenkilömaksut

	2022	2021	2020
Suomen Keskusta, Uuraisten osasto	3 519,50	3 444,25	2 220,25
KD Suomen kristillisdemokraatit, Uuraisten osasto	138,50	237,75	187,25
Perussuomalaiset, Uuraisten osasto	1 606,00	664,30	177,45
Uuraisten Vasemmistoliitto	1 064,00	984,00	819,00
SDP, Uuraisten osasto	1 190,00	989,25	767,50
Yhteensä	7 518,00	6 319,55	4 171,45

Tilintarkastajien palkkiot

	2022	2021	2020
Tilintarkastuspalkkiot			
BDO Auditor Oy	5 528,67	9 550,00	7 911,89
SK-Reviisorit Oy	2 792,53		
Tilintarkastajan lausunnot			
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät			
Muut palkkiot			
Palkkiot yhteensä	8 321,20	9 550,00	7 911,89

Intressitahotapahtumat

Uuraisten kunnalla ei ole merkittäviä intressitahoja, jotka tulisi kirjata tilinpäätöksen liitetietoihin.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA 2022

- * Tilinpäätöskirja
- * Tase-erittelyt
- * Päiväkirja
- * Pääkirja tileittäin ja kustannuspaikoittain

- * Myyntireskontra
  - * tiliotteet ja saatavien erittelyt

- * Ostoreskontra
  - * tiliotteet

- * Palkanlaskenta
  - * palkkakortisto

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Uuraisilla 11.4.2023

_____
Liisa Stenman-Kässi

_____
Antti-Pekka Kotilainen

_____
Veli-Matti Arponen

_____
Olli Humalajoki

_____
Veli Hytönen

_____
Satu Nieminen

_____
Virpi Salminen

_____
Juha Valkama

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta
tänään kertomuksen.

Uurainen, _____._____.2023

SK-Reviisorit Oy
Tilintarkastusyhteisö

_____
Ilari Karhu
tilintarkastaja, JHT, HT